

10. UDARNI

27. maj 2006

10. bMS

10. MOTB

1996
2006

*Stojte v istem krogu upanja.
Drug drugemu podajajte plamen.
Če luč enega ugasne,
naj mu jo njegov kolega zaneti.
Skupno oddajate silnejši žar.
Slehera enotnost
na svoj način obeta,
da imate skupaj zadnjo besedo.*
(De McCauley)

Spoštovani pripadnice in pripadniki 10. bataljona

V teh dneh proslavljamo deset let vašega delovanja. Misli mi zato kar same uhajajo k vašim začetkom, ki so bili obenem zametki slovenske vojaške profesionalnosti. Takratni 10. bataljon za mednarodno sodelovanje je bil že od ustanovitve v celoti profesionalna enota, ki je slovenske vojaške barve zastopala na mednarodnih vojaških operacijah v tujini. Bili ste tudi prva enota, ki je usposabljala po metodah zahodnih vojsk in standardih Nata.

Temeljni steber 10. motoriziranega bataljona ste bili, ste in vedno boste vojakinje in vojaki, podčastnice ter podčastniki, častnice in častniki. S svojim znanjem, usposobljenostjo, predanostjo in profesionalnim odnosom do dela ste dokazali, da če si nekaj zares močno želiš, lahko to tudi dosežeš. Energijo vaše enote izjemno dobro pooseblja znak s sokolom, ki simbolizira hitrost, skladnost gibov, moč, vztrajnost, zvestobo ter prevlado tako v zraku kot na tleh in celo na vodi.

To, da je v življenju veliko težav, je običajno, pomembno pa je, da zaradi njih ne tarnamo, temveč jih želimo rešiti. V svoje naloge ste morali vložiti veliko potrpljenja in trdega dela. Vem, da ste se morali včasih zanesti zgolj na občutek in iznajdljivost, vendar ste verjeli in zato tudi uresničili vsak podvig. Zmagujemo samo vztrajni in neomajni!

Veliko dela in zahtevnih nalog je še pred nami. Vašo enoto že letos čaka izjemen izziv in povsem nova izkušnja – doseganje končnih operativnih zmogljivosti iz celotnega spektra uporabe bataljona in verjetno angažiranje bataljona znotraj Kforjevih sil na Kosovu. Pripravljate se na to, da boste kot motorizirani bataljon prvi v Slovenski vojski v tako velikem obsegu na območju delovanja prevzeli odgovornost za stabilnost razmer. Prepričan sem, da boste delo in naloge izpolnili odgovorno in strokovno, z veliko zanosu, poguma in odločnosti.

Pripadniki 10. motoriziranega bataljona, ob deseti obletnici delovanja vaše enote vam želim še veliko delovnih in osebnih uspehov. Želim vam sreče in preudarnosti na vaših razpotjih. Vse začnite in delajte z dobro voljo ter po svojih najboljših močeh. Zagotavljam vam, da boste tako vedno uspešni in zadovoljni.

Kapitan Renato Petrič,
poveljnik sil

Borci 10. bataljona

Deset let je kratka doba za posameznika in še krajša za vojaško organizacijo. Kljub temu ste lahko ponosni, da pripadate enoti, s katero je zavel nov veter v Slovenski vojski. Prvi ste začeli uvajati nove standarde delovanja, nov sodoben način komuniciranja in vedenja profesionalnih vojakov, nove poglede na delovanje vojaške organizacije in ne nazadnje nove visoke zahteve glede opravljanja nalog za vse pripadnike Slovenske vojske.

Tisti, ki nismo bili pripadniki 10. bataljona, smo vedno zavistno opazovali vašo usposabljanja in vaje ter v vaših postopkih in vedenju iskali novosti ter profesionalnost, torej stvari, o katerih smo sanjali med nastajanjem naše vojske.

Letos bomo proslavljali 15. obletnico slovenske države in, če dovolite, da povem svoje mnenje, 16. obletnico Slovenske vojske. Prav letos vi proslavljate 10. obletnico svojega delovanja. Vse navedene organizacije so še mladoletne, vendar morajo ne glede na to opraviti svojo vlogo v državi in zavezništvu.

Kljub mladosti organizacije boste letos sodelovali pri zelo pomembnih nalogah. Postali boste polnoletni. Enota bo v tem letu opremljena in pripravljena za celoten spekter zavezniških operacij. Da ne bo pomote, naša prva naloga je obramba Republike Slovenije. Brez vseh pripadnikov 10. bataljona to ni mogoče. Vi ste ogledalo odličnosti obrambnega sistema. Vsi v Slovenski vojski od vas pričakujejo znanje, pripravljenost za premik, delovanje v vseh pogojih in zmago, ne glede na to, v kateri operaciji boste sodelovali.

Ne glede na vse usposabljanje in dosežke opažam nekaj, kar me še posebej veseli in mi daje novih moči. Ko pogledam pripadnike 10. bataljona, jih nehote primerjam s pripadniki MSNZ in borci iz leta 1991. Med usposabljanjem in druženjem se vam v očeh iskri, kot se je njim. Za to iskrico ne poznam pravega izraza, vem pa, da je to dobro za vašo enoto in Slovensko vojsko.

Vi, pripadniki 10. bataljona, moji kameradi, ste izraz vseh želja pripadnikov MSNZ in Teritorialne obrambe leta 1991, vi ste nadaljevanje njihovega duha poštenosti in profesionalnega izvajanja nalog ter njihovih žrtev in njihovih vizij učinkovite in predvsem profesionalne vojske za obrambo državljanov Republike Slovenije. Kameradi vas imenujem, ker ste vedno iskreni in odločni pomagati svojim soborcem. Tam zunaj na bojnem polju bo hudo. Jaz bom tam vedno z vami, bodite tudi vi z mano.

Polkovnik Anton Tunja,
poveljnik 1. brigade

Spoštovani bralci, dragi pripadnice in pripadniki 10. MOTB!

Naš bataljon proslavlja deseto obletnico obstoja. Kako gledati na teh deset let? Dojemanje časa in zgodovine je lahko zelo relativno. Spomnim se, kako so mi Američani vzneseno in posebno čustveno razlagali svojo zgodovino ob objektih, ki so bili stari le 200 ali 300 let. Naša trta na Lentu v Mariboru ima menda že več kot 400 let. Če kje, potem seveda v zgodovini starost nima nobene vloge. Ni nujno, da je tisto, kar je starejše, tudi pomembnejše. Morda je še moja generacija v šoli, kjer smo se srečevali z zgodovino kot vedo, dobivala občutek, da se vse vrti okoli letnic, da je zgodovina pač kopica dogodkov, ki so se zvrstili v naši preteklosti. Pa verjetno ni tako. Največ sem se o zgodovini naučil od nekega profesorja, ki nam je že ob prvem srečanju dejal, naj ga nikar ne sprašujemo po letnicah, ker da jih ne pozna, pa čeprav je doktoriral iz zgodovine.

Obdobje desetih let, odkar je ustanovljen bataljon, je zgodovina te enote. Ta zgodovina pa ni ne v času ne v mnogih dogodkih in dejavnostih, pa naj so bili še tako pomembni. Zgodovina je pravzaprav v nas, pripadnikih bataljona in Slovenske vojske. In zgodovina je v imenu in tradiciji bataljona. Vse, kar se je v enoti zgodilo v preteklosti, je oblikovalo njen značaj ter vplivalo na vrednote in značaj vseh nas. Tako kot smo mi gradili bataljon in ga še gradimo, je po drugi strani bataljon izgrajeval nas. Prejšnje generacije in tisti, ki smo v bataljonu danes, se prepoznamo tudi po tem. Če ne prej, mi je to postalo jasno takrat, ko smo se zbrali predstavniki različnih generacij bataljona ob oblikovanju tega biltena. Če ne bi poznal bataljona, bi o tem dvomil, tako pa nisem. Bilten je pred nami. Druge besede tukaj niso potrebne. Opisati vse bistvene značilnosti desetega bataljona bi bila zahtevna naloga. Morda bi bila zvestoba razvoju in inovacijam ter kreativnemu in ustvarjalnemu mišljenju na vrhu. V vseh teh letih smo veliko prispevali k razvoju Slovenske vojske, prav tako pa smo se ob svojem delu, napakah in uspehih tudi marsikaj naučili. Pogosto je bilo težko. 10. bataljon je za Slovensko vojsko izvedel veliko zelo kompleksnih in pomembnih nalog. Časa za počitek in spanje na lovoričkah je bilo malo. Uvajati nove metode, načela in postopke ob vsem drugem je bilo seveda toliko težje, prav vedno pa tudi okolica ni sprejemala vsega z odprtimi rokami. Kdor je vztrajal v enoti, je moral imeti pogum, da je stal za našimi načeli, ter ponos in čast, da jih je branil kot svoje. Fides, honor, fortitudo – zvestoba, čast, pogum je bil prvi slogan enote, ki smo si ga izbrali. Morda nas je zaznamoval bolj, kot bi kdo v tistem času pričakoval.

Deset let enote je tudi najboljšo zagotovilo za vse, kar je še pred nami. Kdor pozna zgodovino enote, v nalogah in položaju, ki smo jim priča danes, ne bo videl nič neobičajnega. 10. MOTB bo prvi bataljon, ki bo do konca leta dosegel polne operativne zmogljivosti. Vsi vojaški strokovnjaki, ki dobro poznajo razvoj Slovenske vojske, vedo, kako zahtevna naloga je to. 10. MOTB bo tudi prva enota, ki bo v celoti šla skozi evalvacijo pripravljenosti. Uspeh pri tej nalogi bo potrdil uspešnost ne samo dela v bataljonu, temveč tudi celotne Slovenske vojske. Že prihodnje leto bo 10. MOTB tudi prva slovenska enota bataljonske ravni, ki jo bomo poslali na mednarodno vojaško misijo. Najverjetneje bomo prevzeli svoj sektor na območju odgovornosti, zelo verjetno pa nam bodo podrejene tudi enote iz drugih držav.

10. bataljon torej nadaljuje svojo tradicijo. Vsi, ki smo danes v enoti, imamo dolžnost in tudi priložnost, da prispevamo svoj delež k njeni zgodovini. S sokolom na rami in rdečo baretko na glavi, častno, pogumno in zvesto načelom enote. Pripadnicam in pripadnikom enote kot tudi vsem tistim, ki ste enoti služili v preteklosti, čestitam ob deseti obletnici 10. MOTB.

Podpolkovnik Miha Škerbinc Barbo,
poveljnik 10. MOTB

Udarni 10. bataljon Slovenske vojske letos praznuje deseto obletnico delovanja. 27. maja, pred desetimi leti, je bila nameč podpisana odredba o imenovanju skupine častnikov, ki so začeli oblikovati novo enoto.

Pred vami je posebna izdaja revije Slovenska vojska, v kateri se 10. motorizirani bataljon predstavlja v sliki in besedi od svojega nastanka leta 1996 v Logatcu do danes. Skozi oči nekdanjih poveljnikov vam predstavljamo razvoj bataljona. Z zgodbami posameznikov, ki so imeli ključno vlogo, vam bomo poskušali približati vlogo in pomen bataljona pri uvajanju novih postopkov v Slovenski vojski na različnih področjih ter sodelovanje v mirovnih operacijah in največjih mednarodnih vajah. Predstavljamo vam tudi strukturo bataljona nekoč in danes ter posameznike, ki smo jih poimenovali legende bataljona.

Uredništvo

Zgodovina skozi oči prve

Zelo težko se je spomniti vseh dogodkov, povezanih s formiranjem in razvojem 10. bataljona. Deset let je že tega. Spomini počasi, toda neizogibno bledijo. Tisto, kar še zmerom ostaja v teh spominih, je občutek ponosa in zadovoljstva, ko te kateri izmed tvojih košarkarskih prijateljev ob prebiranju informacij o odhodu enot SV v tujino vpraša: »Ali niso to tvoji nekdanji?« Kako jim razložiti, da vsi, ki odhajajo v tujino, niso iz tvoje nekdanje enote. Težko? Nemogoče? Si to sploh želiš? Koncu koncev, ali ni tudi res? Mar ni prav 10. bataljon za mednarodno sodelovanje (10. bMS) bila tista enota SV, ki je utrjevala to pot, uvajala zahodne standarde, stremela k profesionalizaciji, zbirala izkušnje in jih delila z drugimi? S tistimi, ki so želeli prisluhni.

Takim in podobnim mislim se je težko upreti. In skoraj vedno se za njimi prikradejo misli, povezane s težavami, nerazumevanjem, odporom, nasprotovanjem, celo miniranjem.

Deseta obletnica je čas, ki si zasluži obuditev spomina na začetke, zato mi dovolite, da vsaj poskusim osvežiti spomin na tiste čase, ne toliko zaradi mene, temveč zaradi vseh tistih, ki so se že leta 1995 odrekli udobju svojih naslanjačev ter se pridružili skupinici oseb, ki je dobila nalogo formi-

rati prvo slovensko enoto v samostojni Republiki Sloveniji, namenjeno delovanju doma in v tujini skladno z zahodnimi standardi.

Za razumevanje ozadja tedanjih dogodkov, povezanih s formiranjem bataljona, je treba poznati takratni zgodovinski okvir.

Republika Slovenija si je takoj po osamosvojitvi zastavila dva strateška cilja na zunanjepolitičnem področju, to sta vključitvi v Evropsko unijo in zvezo Nato. 30. marca 1994 je Republika Slovenija postala polnopravna članica Partnerstva za mir (PzM). Avgusta 1995 so slovenski vojak iz 1. specialne brigade MORIS (1. sp. BR MORIS) prvič sodelovali na mednarodni vojaški vaji Cooperative Nugget 95 v ZDA. Po tem obdobju so mednarodne dejavnosti Slovenske vojske postajale njena vse pomembnejša in obsežnejša naloga. Takrat, še zlasti pa po podpisu bilateralnega programa z ZDA, imenovanega PARP, ki je precej natančno definiral cilje razvoja Slovenske vojske, je postajalo jasno, da bo treba storiti konkretne korake tudi v vojski, da bi operacionalizirali in navzven pokazali pripravljenost Republike Slovenije za dejavno vključevanje v dejavnosti zveze Nato.

Tako sta državni operativni štab in vojaški kolegij ministra za obrambo sprejela sklep o formiranju enote za mednarodno sodelovanje. Tej nalogi sta organa določila najvišjo prednostno stopnjo, za njeno izvedbo pa je bila znotraj vojske določena skupina treh tedaj mladih, nadobudnih častnikov.

V tej skupini smo od začetka sodelovali vsi bodoči poveljniki sedanjega 10. bataljona: jaz kot njen prvi poveljnik, podpolkovnik Peter Zakrajšek in vaš sedanji poveljnik podpolkovnik Miha Škerbinc Barbo. Ne bi bilo pošteno, če ob tem ne bi imenoval tudi drugega poveljnika enote, podpolkovnika Dobrana Božiča, ki nam je nesebično odstopil

svojo pisarno, v kateri smo od jutra do večera pripravljali tisto, kar smo pozneje imenovali prva formacija 10. bMS.

Imenovanje v skupino je bilo zame popolno presenečenje. Vedel sem, da se napoveduje moja premestitev, saj mi je Peter Zakrajšek že povedal, da se pripravlja ukaz za mojo premestitev v 1. sp. BR, toda niti predstavljati si nisem mogel, da me bodo odgovorni v vojski vključili v skupino za formiranje tako pomembne enote. Spominjam se, da so me obhajali pomisleki, ali smo mi trije mladi, nadobudni, neizkušeni nižji častniki sploh primerni za izvedbo te naloge. Veliko pozneje so mi stvari postajale bolj jasne, vendar o tem drugič.

Kljub vsem pomislekom sem se vživel v nalogo. Tudi Peter Zakrajšek in Miha Škerbinc Barbo sta hitro pokazala prizadevnost, razgledanost in dojemljivost za spremembe. Najprej smo morali nalogo dojeti in opredeliti strukturo enote. Pri tem nam je pomagal sklep ministra, ki je govoril o formiranju mehanizirane enote, opremljene z lahкими kolesnimi oklepnimi vozili, ki naj bi bila v celoti profesionalna in naj bi imela približno 700 pripadnikov. Omenjeni sklep je bodoči enoti določil tudi naloge, povezane z mednarodnim sodelovanjem, uvajanjem standardov Nata v Slovensko vojsko, z usposabljanjem skladno z zahodnimi standardi ter izvajanjem bojnih nalog doma in v tujini. Sklep je bil pozneje podlaga za izdelavo kadrovske in materialne formacije enote kakor tudi cilj, h kateremu so bile usmerjene vse naše aktivnosti v enoti. Na žalost pa je sklep, še posebej tisti njegov del, ki je označeval namembnost enote, ostal relativno neznan vsem tistim, ki so pozneje skrbeli za njeno popolnjevanje, usposabljanje in uporabo.

Na podlagi sklepa je načelnik GŠSV izdal odredbo, s katero nam je dal do tedaj verjetno najtežjo nalogo v naši vojaški karieri – v tednu

Postroj v Logatcu leta 1997

Ega poveljnika bataljona

dni in pol izdelati in načelniku GŠSV predložiti predlog kadrovske formacije bataljona za mednarodno sodelovanje. Kljub tako kratkemu roku smo ob pomoči tuje literature izdelali omenjeno formacijo. Za tiste, ki ne poznate strukture tujih vojsk, naj povem, da je bila formacija približek tedanjega ekspedicijskega bataljona mornarskega korpusa ZDA. Ena težjih odločitev pri izdelavi strukture, formacije in organizacije je bilo oblikovanje takega bataljona, ki bi mu omogočil delovanje tako v mirovni kot tudi bojni nalogi. Tisti, ki ste že bili na misijah, veste, kako se bojni bataljoni razlikujejo od mirovniških. Kako velika je ta dilema, kažejo današnje debate in pogovori o organizacijski strukturi bodoče SV, ki potekajo v odseku J-5 GŠSV, ter današnji posveti o preoblikovanju enot zveze Nato v ekspedicijske sile.

Ko se tako spominjam tistih časov, se spominjam tudi sprejema odločitve o organizacijski strukturi poveljstva bataljona. Danes je povsem običajno pogovarjati se o S-jih, G-jih in J-jih. Tedaj je bilo nekoliko drugače. Kar veliko kave smo popili ob medsebojnem prepričevanju, dokler se nismo v celoti uskladili. Pri tem je odločilni korak naprej storil podpolkovnik Škerbinc, ko je dejal: »Prav. Verjamem vama. Bila sta tam, videla sta zadeve in jih poznata. Odločitev je vajina. Imata mojo podporo!« Ko bi bilo z vsemi tako ...

Tudi pri enotovnih podčastnikih je bilo kar veliko nasprotovanja. Marsikatere mu častniku ni bilo jasno, kakšna je sploh funkcija tega podčastnika. Danes brez njega v nekaterih enotah ne znajo živeti, nekateri posamezniki pa spet razmišljajo o njihovi ukinitvi.

17. junija 1996 smo se končno prvič zbrali v Vojašnici Logatec, kjer nas je sprejel takratni poveljnik 53. območnega poveljstva, podpolkovnik Molč. Pri začetkih so nam veliko pomagali prav pripadniki njegovega območnega poveljstva, zato je prav, da jih vsaj omenim.

Organizacijo usposabljanja, opremljanja in urejanja prostorov smo začeli z enim samim računalnikom, brez akreditiva ter z enim vozilom puch. Spominjam se enega izmed prvih mesečnih poročil načelniku GŠSV, generalu Albinu Gutmanu, ki je bil napisan kar z roko. To se je zgodilo prvič in zadnjič. Za drugo poročilo smo že dobili novi računalnik.

Po prihodu še preostalih dvajsetih pripadnikov smo začeli redne aktivnosti, če jih tako sploh lahko imenujemo. Verjetno prvič v zgodovini SV je eden izmed njenih poveljnikov izdal ukaz za dvig zastave v tujem jeziku. O tej odločitvi je bilo izrečenih veliko besed. Spominjam se tudi besede izdajalec. Danes, ko naši pripadniki poveljujejo tujim enotam in sprejemajo tuja povelja v tujem jeziku, je to nekaj običajnega.

Pri delu so se vsi pripadniki maksimalno potrudili. Ne bom našteval vseh dejavnosti, ki smo jih z enoto približno 60 pripadnikov v zelo kratkem času uspešno izvedli, naštel bom samo posameznike, ki so pri teh dejavnostih sodelovali in so jim dali največji pečat. To so poleg podpolkovnika Mihe Škerbinca še Marjan Videtič, Tomaž Teran, Boško Haupt, Marion Perich, Stanislav Milošič, Igor Krašna, Miran Dernikovič, Aleš Luznar, Matej Koron, Karmen Ribaš, Marjeta Kocjančič, Barbara Borjančič, Damjan Fartek, Drago Navršnik, Irena Janžekovič, Nataša Šiško, Elizabeta Tome, Radoš Melink, Simon Presekar, Vesna Veler, Robert Mohorko, Tomaž Slanc, Goran Kozole, Boštjan Kalan, Aleš Franjko, Marko Truzzardi, Tomaž Varga, Marko Kavčič, Jože Šorn, Tanja Pečnik, Igor Slana, Štefan Vöröš, Aleš Gavez in znamenita Luka Leskovar ter Drago Šebalj.

Bilo je lepo. In težko. Spomnim se besed poročnika Šebalja, ki mi je veliko pozneje v pogovoru priznal, da so se me ob moji vrnitvi iz Ljubljane prav izogibali. Tedaj mi je prvič povedal, da so že po držji mojega telesa lahko ugo-

točili, ali sem slabe ali dobre volje. Po vrnitvi iz Ljubljane naj bi bil praviloma bolj slabe volje. Zato vas ne sme presenetiti dejstvo, da sem se po tehtnem premisleku in pogovoru z družino odločil, kot sem se. Po dveh letih in pol sem podal zahtevo po razrešitvi s položaja poveljnika bataljona.

Ko se ozrem nazaj, se spominjam tudi lepih stvari: novoletne zabave v Logatcu, teka po cesti okrog vasi z vsemi pripadniki enote, prve stave s poročnikom Šebaljem glede hujšanja, prve štabne vaje na Bilah, prvega bojnega usposabljanja iz čiščenja rovov, usposabljanja na modelu hiše v Logatcu, prve vaje brez manevrskega streliva in imitacije streljanja z glasom, prvega drila za pripadnice bataljona, druge stave s poročnikom Šebaljem glede hujšanja, soka na hipodromu Ježica, prvega testiranja v plavanju, poročnika Dernikoviča in njegove izposoje orožja za prvo streljanje, odhoda na prvo misijo Alba, smučanja na Pohorju, prve službene ocene v vojski, potapljaškega vikenda na Hrvaškem, prve misije UN na Cipru, nasmejanih obrazov po vrnitvi iz Amerike in še in še. In težkega slovesa ob predaji dolžnosti.

Ob tej okrogli obletnici bi se rad ponovno zahvalil vsem pripadnikom bataljona, s katerimi sem sodeloval in preživel svoja najplodnejša vojaška leta. Ponosen sem, da sem spoznal ljudi, ki imajo enake poglede na vojsko, kot jih imam sam. Ponosen sem, da sem spoznal ljudi, s katerimi sem pripravljen iti jutri v boj. Z ramo ob rami.

Spoštovani pripadniki 10. bataljona! Ob tej slovesnosti vam vsem, tako tistim, ki ste danes razporejeni v enoti, kot tistim, ki ste bili nekoč razporejeni v njej, želim veliko lepih spominov na delo in življenje v njej. Vsem, ki boste nadaljevali tradicijo njenih ustanoviteljev, želim, da bi se zdravi, srečni in ponosni vrnili z misije. V zadovoljstvo vaših družin, vseh, ki smo vam tlakovali pot, in vseh drugih pripadnikov SV, ki ste jim zgled. Srečno in uspešno še naprej!

Major Josip Bostič

Podelitev praporja 10. bMS, Logatec 1997

Zgodovina skozi oči nekda

Ko na delo prihajaš z užitkom

V bataljon sem prišel v obdobju, ko v Slovenski vojski večinoma nismo niti prav razumeli, kaj je profesionalizacija, kaj vse potrebuje profesionalni vojak, predvsem pa, kaj od materialnih sredstev, o katerih je neprenehoma potekal pogovor, sploh potrebujemo. No, gradili bi lahko kar na temeljih, ki jih je postavila že 1. specialna brigada MORiS (1. sp. BR MORiS), pa ni bilo tako. Mogoče tudi zato, ker jih nismo dobro poznali in nismo razumeli njihove filozofije, ki se je skrivala za tem. Lahko, da je bilo to tudi dobro, saj smo pri razvoju odkrili tudi marsikaj za nas novega in se pri tem kalili, v našo vsebino smo vnesli tudi nekatere povsem sveže, naše zamisli.

Ko sem omenil 1. sp. BR MORiS, sem mislil na vojaške temelje, ki bi jih vsi pripadniki SV morali imeti. To so bili visoki standardi usposobljenosti, disciplina, red, predanost in predvsem trdo delo ter nenehno usposabljanje, da o bistvu, o temelju vsega, predanosti domovini in SV, sploh ne govorimo. In vse to smo v SV pred letom 1996 že imeli, vendar smo iz meni neznanih, nerazumljivih razlogov tudi zanemarili, pozabili in se glede tega celo sprenevedali.

Namen mojega pisanja je izraziti nekaj strnjenih misli o obdobju, ko sem poveljeval našemu 10. MOTB oziroma pretežnemu delu bataljona za mednarodno sodelovanje, katerega prapor še danes ponosno nosimo. Ne bom navajal kronoloških podatkov o enoti. Naj omenim le prvo preverjanje 1. MOTČ za operacijo v silah Sforja v Bosni in Hercegovini, ki ga je opravila ameriška evalvacijska skupina in je bilo prvič izvedeno po ameriški metodologiji ocenjevanja. Prvi v SV smo začeli izvajati usposabljanje po metodi spiska bistvenih nalog (METL). Dejansko smo se borili za vsako malenkost – potem ko smo še leta 2001 imeli samo nekaj raztrganih šotorov, ki jih nismo hoteli vrniti enoti, ki nam jih je posodila. Naši vojaki so nosili na teren svoje peči za gretje, ob tem pa uspešno izvedli ne samo poslanstvo

10. bataljona, temveč pretežni del poslanstev SV na misijah v Albaniji, na Cipru, v Bosni in Hercegovini in ne nazadnje tudi v Afganistanu.

Rad bi poudaril nekaj stvari o vseh nas, ki smo skupno ustvarjali to enoto, pravzaprav dve enoti, dva bataljona. Ni pretiravanje, če trdim, da smo ustvarjali zgodovino in pustili velik pečat pri oblikovanju in razvoju SV. Se pa tudi zavedam, da smo vsi skupaj pionirji v razvoju naše oborožene sile in da smo prav mi precej prispevali k temu razvoju. Vseskozi je šlo za razvoj, pa se tega zaradi prevelike delovne vneme morda nismo niti zavedali.

Slovenska vojska je drugačna z 10. MOTB. Brez zadržkov lahko izrazim svoje prepričanje, da bi si brez 10. MOTB Slovenska vojska težko tako suvereno utirala pot v profesionalno vojsko in posledično v zvezo Nato. Sprejeli smo res mnogo obiskov in delegacij in vsi so odšli od nas s prepričanjem, da so videli prave vojake, ki imajo jasno postavljene cilje, so disciplinirani, usposobljeni in predani domovini. Zaradi tega smo bili vedno in smo še zdaj zelo ponosni. Ni večje nagrade za vojaka, kot da je ponosen nase, na svoje znanje in svojo domovino.

Tri leta po ustanovitvi je bataljon že krepko prispeval k razvoju profesionalizacije. Mogoče tega niso vsi videli, sem pa prepričan, da je ne glede na pomisleke nekaterih izmed nas veljalo v vrhu SV prepričanje, da je 10. MOTB nujen, zato so razvoj naše enote tudi močno podpirali. Tako je tudi danes, in to govorim iz lastnega prepričanja, saj sem bil v svoji karieri na različnih ravneh in vem, da je tako, čeprav mogoče z bataljonske ravni tega ni opaziti.

Leta 1998 so se bataljonu pridružili pripadniki 1. sp. BR MORiS, ki so v svoji karieri že bili poklicni vojaki in so bili vrhunsko usposobljeni. S svojo zagnanostjo, sodobno usmerjenostjo in predanostjo so ti pripadniki sestavo 10. bMS dopolnili z znanjem in vedenjem, kako dela in živi poklicni vojak. Mislim, da je bilo to dobra popotnica za razvoj bataljona in da bi brez tega veliko težje uspeli v razmerah, v kakršnih smo delovali.

Združevale so nas iste lastnosti, ki bodo zaznamovale tudi prihodnost SV. Te so iznajdljivost, agilnost, neskončna energija ter volja do dela in usposabljanja, sodelovanje, učinkovitost, pripadnost enoti in predanost domovini.

Prav tako se mi zdi pomembno, da smo v bataljonu dali izjemen poudarek šolanju naših pripadnikov v tujini in da je bila večina pripadnikov vsaj na eni mednarodni misiji. Mnogo se jih je spraševalo in mi očitalo, kako lahko puščam pripadnike na misije in šolanja v tujino, ko pa je potem prazno poveljstvo ali del enot. Vem, da sem se odločil prav, saj so naša izobraženost, usposobljenost ter mednarodne izkušnje prispevale k razcvetu bataljona. Zdaj prav ti podčastniki in častniki opravljajo najzahtevnejše naloge tudi v drugih enotah in poveljstvih Slovenske vojske.

Rad bi se zahvalil vsem pripadnikom bataljona, ki sem jim poveljeval, ter vsem tistim, s katerimi sem sodeloval, pa se nisem imel priložnosti zahvaliti. Gotovo so bila leta, ki sem jih preživel v bataljonu, moja najboljša leta in na delo sem prihajal z užitkom. Ponosen sem, da sem pri tem dobil veliko prijateljev in dobrih sodelavcev, s katerimi bi šel spet jutri v boj, ne glede to, kam in kako. Vem, da je bil moj urnik kaotičen in prenatrpan z novimi zamislami, ki pa so bile večinoma naše skupne. Mnogo občutij se je prepletalo v meni ob odhodu iz enote. Takih in drugačnih. Vendar pa bo življenje v tej naši enoti v meni pustilo večni pečat. Ne samo tega, da sem pomagal graditi to enoto, temveč tudi spoznanje, da bom vedno razumel, kaj občuti vsak vojak ob sprejemu naloge, ne glede na stopnjo svoje odgovornosti. To je bogastvo, ki ni izmerljivo. Večno bom znal posredovati povelja, ki jih bo razumel vsakdo v enoti, in pripadnikom bom lahko iz oči bral odobravanje in zadovoljstvo. Še najbolj to poznamo tisti, ki smo se kalili v bojnih enotah. To je največ, kar sem lahko dobil in dal svoji enoti, 10. MOTB. V meni bo vedno prav poseben prostor zanjo, tako kot je za mojo domovino, in ponosen sem na to.

Podpolkovnik Dobran Božič

njih poveljnikov bataljona

Človek in medčloveški odnosi so izjemno pomembni

S tem pisanjem skušam prikazati svoje delo v 10. MOTB ter strniti nekaj misli o obdobju, ki je bilo zame po eni strani izredno poučno in po drugi zahtevno. Ne bi želel izpostavljati posameznikov, dogodkov, vendar mimo vaje Skok 2004 ne bom mogel. O tem dogodku bom nekaj več napisal v nadaljevanju.

Po dolgih letih v naborniškem sistemu, v katerem sem opravljal različna dela, bil poveljnik čete, operativec in nazadnje nekaj let poveljnik bataljona, sem po opravljenem višjem štabnem tečaju pristal v 10. MOTB. Da se je to zgodilo, so v veliki meri »krivi« častniki, ki so bili z menoj na omenjenem tečaju. Treba je bilo samo še prepričati takratnega poveljnika brigade, da sem primeren kandidat za namestnika poveljnika bataljona. Na podlagi pogovora mi je poveljnik dal zeleno luč in maja 2003 sem prvič zakorakal v 10. MOTB. Prvi delovni dan je bil poln skrbi, kako začeti, kako se predstaviti, delovati ... Ni bilo lahko.

Seveda si ob prihodu v enoto nisem predstavljal, kaj pomeni delovati v profesionalni vojski, kakšne zahteve so pred menoj, kaj šele, kakšno je poznavanje METL-ov, STANAG-ov, doktrine ATP 3.2 ter drugih dokumentov in pravil. Začetki so bili vsekakor težki in veliko sem moral delati tudi doma, kajti v službi preprosto ni bilo časa za samozobraževanje in spoznavanje novega.

Sistem delovanja v 10. MOTB je bil precej definiran. Vzpostavljeni so bili korektni odnosi in predvsem dobre delovne razmere. Kljub temu sem prišel do spoznanja, da je enota zelo mlada in da nekateri častniki in podčastniki nimajo dovolj delovnih izkušenj. Nekateri od njih so preskakovali položaje v hierarhiji, kar je v veliko meri negativno vplivalo na delo posameznikov. Za to so bile precej »krive« misije.

Bataljon je v tistem času sodeloval pri raznih misijah, od Bosne in Hercegovine do Afganistana, častniki in podčastniki so delovali v mednarodnem okolju, zato smo morali na njihova delovna mesta postavljati nove ljudi, da bi ustvarili pogoje za nemoteno delovanje. Ne glede na vse ocenjujem, da so bili ljudje željni dela, predvsem

pa izobraževanja in samodokazovanja.

Kot sem že omenil, je bilo moje delo v bataljonu razdeljeno na dve obdobji. Delal sem kot namestnik poveljnika bataljona in kot poveljnik bataljona. Rad bi poudaril, da sta mi obe obdobji dali veliko. Mislim predvsem na izkušnje, drugačen pogled na SV, občutek strokovnega zadoščanja. Res je, da sem prvo delo opravljal krajši čas, kajti takratni poveljnik 10. MOTB, podpolkovnik Dobran Božič, je kmalu po mojem prihodu odšel na GŠSV. Postal sem glavni odgovorni častnik v 10. MOTB brez dokumentov, kljub temu pa sem moral opravljati vse naloge vodenja in poveljevanja. Ni mi bilo težko, ker sem vedel, kaj je moja funkcija, in ker sem imel v podrejenih enotah prave odgovornike.

Leto 2004 je bilo zame in za vse v bataljonu nekakšno prehodno obdobje. Končevali smo misije v Bosni in Hercegovini in se pripravljali na usposabljanje bataljona, ki traja še danes. Leta 2004 se je tudi veliko dogajalo. Naj omenim samo nekaj pomembnih nalog: tečaje za vodne podčastnike, dve misiji v Bosni in Hercegovini, priprave izvidnikov za Afganistan in kot zadnja nalogo v tistem letu še vajo Skok 2004.

Verjetno je vsem udeležencem ta vaja ostala v lepem spominu. Veliko je bilo organizacijskega dela in pozneje tudi dela pri usposabljanju posadk in drugih enot. To je bila taktična vaja z bojnim streljanjem bataljonske ravni, katere namen je bil dvig usposobljenosti za bojevanje združene sestave, izboljšanje usposobljenosti enot za bojno delovanje in bojno podporo, prikaz operativnih zmogljivosti SV ter predstavitev usposobljenosti in učinkovitosti enot SV za delovanje v integrirani vojaški strukturi zveze Nato. Na vaji je sodelovalo več kot 1000 pripadnikov iz skoraj vseh rodov in služb SV z več kot 200 tovornimi, terenskimi in specialnimi vozili, 21 bojnimi oklepnimi vozili valuk, štirimi tanki M-84, štirimi letali pilatus PC-9M hudournik, štirimi helikopterji bell-412, štirimi helikopterji cougar in lansirnim mostom eurobridge. Vaja je prikazala dosežke temeljitega preoblikovanja SV v zadnjih letih.

Prehod v leto 2005 ni bil nič manj naporen kot vaja leto prej. Začeli so se delovni sestanki o popolnitvi in organizaciji delovanja in usposabljanja. Bataljon je prešel v tako imenovani cikel usposabljanja. V prvi konsolidacijski fazi smo opravili veliko dela. Naj naštejem samo nekaj izmed nalog: tečaje za vodje skupin, namerilce, voznike valuka in hammerja, tečaje za navajanje minometnega ognja in vodenje letalskega ognja itd. Z vsemi temi nalogami smo se zavedli svoje vloge v mozaiku. Dejstvo je, da smo se v tem obdobju srečevali z velikimi težavami, predvsem materialnimi in kadrovske. Skušali smo popolnjevati enoto, pa nam ni nikakor uspelo. Razumeli smo voljo nadrejenih, da bodo naredili vse, da nam bodo na koncu zagotovili kader, sredstva, denar ... Vse pohvale si zasluži starešinski kader bataljona. Vsak je prispeval svoj delček.

Biti vodja ni enostavno, in to sem občutil tudi v tem obdobju. Umetnost je, da lahko z ustreznim načinom vodenja in poveljevanja ter organiziranostjo oblikuješ dobro usposobljene in motivirane skupine, ki bodo uspeli naloge realizirati in s tem doseči zastavljene cilje. Človeški faktor in medčloveški odnosi so najpomembnejši. Poveljnikova vizija mora biti skupni cilj za vse poveljnike in vojake bataljona. Vse, kar smo počeli, smo zato, ker smo vedeli, kaj moramo narediti, ker smo se zavedali svoje vloge in odgovornosti do Slovenske vojske in države.

Na koncu bi se rad zahvalil vsem pripadnikom bataljona, ki so z menoj delili vse dobro in slabo, za korektno delo. Bili so trenutki, ko smo se razumeli, bilo pa je tudi nekaj takih, ko se glede česa nismo strinjali, vendar je treba vedeti, da ima poveljnik vedno prav.

Vsekakor pa so bila leta, ki sem jih preživel v bataljonu, zelo poučna in vsak dan sem občutil izziv novosti. Ponosen sem, da sem bil del bataljona, ki ve, kaj hoče.

Major Robert Glavač

Zgodba o nas vseh

Razvoj 10. bataljona spremljam že od začetka, torej od njegove ustanovitve. Njegova zgodba, v kateri sem sam igral različne vloge, me spominja na film. Film, v katerem smo se vsi veliko naučili ter pridobili slabe in dobre izkušnje. Razvoj 10. bataljona je film o vseh nas in zrcalo razvoja naše vojske. Je film o ljudeh. Večinoma pripadnikov Slovenske vojske. Ljudeh, ki so akterji istega filma, vendar z različnimi vlogami, pomenom, interesi, deleži in cilji.

Najprej so tu režiserji in producenti. Tisti, ki so morali na podlagi (ne)znanega scenarija ustvariti dober film s srečnim koncem. Pri tem so se vse skozi (ne)uspešno spopadali s pomanjkanjem virov, včasih tudi konceptov. Ni dvoma, da so ti ljudje razumeli pomen projekta za Slovensko vojsko in tudi slovensko državo. Zavedali so se prioritete, ki jih s seboj prinaša delovanje in razvoj Slovenske vojske. Skozi različna obdobja so bolj ali manj uspešno krmarili proti cilju. To so bila obdobja, ko so podcenjevali zahtevnost projekta, in obdobja, ko so dvomili o uspešnosti glavnih igralcev. Obdobja, ko s(m)o se spraševali, kdo je pravzaprav režiser, in obdobja nesporazumov med režiserji in glavnimi igralci. Ves čas pa sta bili jasno izraženi namera in volja, da se projekt uresniči.

Druga skupina so glavni igralci. Lahko bi jim rekli tudi ustvarjalci. To so tisti, ki so imeli nalogo, da ustvarijo bataljon. Skupina ljudi, ki je že na začetku vedela, da ustvarja nekaj, česar se do takrat v Slovenski vojski ni lotil še nihče. Nekaj, kar je zahtevalo drugačen pristop, nove metode in postopke, nov način delovanja. Nov način razmišljanja. Predvsem pa veliko energije, volje, vztrajnosti in iznajdljivosti. In spoznanje, da bo veliko treba storiti z lastnimi močmi ter včasih odigrati tudi vlogo režiserja. Pri tem njihov trud ne bo vedno naletel

na odobravanje, ne bo vedno cenjen.

Potem je tu skupina tistih, ki so imeli nalogo, da zagotovijo pogoje, da bi se lahko uresničili zastavljeni cilji. Da bi se film sploh lahko posnel. To je najbolj množična in najbolj raznovrstna skupina. Med njimi so tisti, ki so razumeli pomen projekta in so s svojim znanjem, izkušnjami, položajem ali viri, ki so jih imeli na voljo, prispevali k doseganju etapnih ciljev. Potem so tu tisti, ki so razumeli pomen projekta, so imeli voljo in so se nesebično trudili, vendar jim je velikokrat zmanjkalo znanja ali izkušenj. Včasih tudi poguma. Tu so tudi tisti, ki so sicer razumeli pomen ter imeli znanje ali vire, pa so se zaradi različnih vzrokov upirali spremembam, ki jih je projekt zahteval. Ti so prispevali še kakšno dodatno oviro, ki jo je bilo treba preskočiti. In tu je tudi skupina statistov. Ti so včasih neškodljivo zasedali sceno ali pa dogajanje nemo opazovali, čakajoč, da jim nekdo ukaže, naj opravijo svoje naloge.

Naslednja skupina so gledalci. Tisti, ki so vse skozi bolj ali manj neprizadeto opazovali razvoj projekta. To so tisti, ki so sledili ciljem svojih enot in uresničevali svoje poslanstvo. S filmom o 10. bataljonu nimajo neposredne zveze. Od njih se je pričakovalo samo to, da bodo razumeli, da je bataljon osrednja točka naše vojske in merilo njene (ne)sposobnosti. In merilo verodostojnosti naše države v mednarodnem vojaškem okolju. To so tisti, ki bi morali razumeti, da je uspeh tega projekta uspeh vseh nas. In da bodo spremembe, ki jih 10. bataljon prinaša za Slovensko vojsko, pozitivno učinkovale na celotno vojsko. Veliko jih

je razumelo. Nesebično so prispevali svoje vire ali na druge načine pomagali preskočiti kakšno oviro ali doseči kakšen cilj. Veliko jih tudi ni razumelo. Žal je bilo med njimi tudi nekaj tistih, ki vedno uživajo, če »sosedu crkne krava«.

In na koncu so še vsi preostali igralci. Ti so bistveni del zgodbe. Nastopajo v najrazličnejših vlogah, opravljajo različne dolžnosti in so na različnih položajih. Brez njih ne bi bilo filma. Ne bi imel o čem pripovedovati. To je skupina ljudi, ki se je zavedala in se še zaveda pomena projekta in svoje vloge v njem. Skupina, ki požrtvovalno in nesebično opravlja svoje naloge. To so tisti, ki uveljavljajo nove metode in postopke, postavljajo mejnike, oblikujejo standarde moderne vojaške organizacije ter stremijo k boljši učinkovitosti in kvaliteti. Tisti, ki se trudijo uveljavljati vojaške vrednote ter imajo skupno željo po dokazovanju svojih sposobnosti v mednarodnem okolju. Tisti, ki jih jutri ne bo strah uporabiti svoje znanje in sposobnosti v podporo interesov svoje domovine, kjer koli bo to potrebno. Pripravljeni so zapustiti svoje domove ter sprejeti izziv in tvegati. To so skoraj vsi pripadniki 10. bataljona. Zaradi njih bo ta film uspešen. Film, na katerega bomo vsi ponosni. Upam in verjamem, da bodo ostali taki tudi v prihodnje. Zato, ker njihovo delo pomeni napredovanje naše vojske. Zato, ker je projekt, v katerem sodelujejo, preveč pomemben za razvoj vojske in njen ugled, da bi smel propasti. Zato, ker je pomemben za vse nas.

Brigadir Branimir Furlan

10. bataljon je veliko več kot samo »motorizirani« in si zasluži poimenovanje skladno z načeli sodobne vojaške organizacije, v katero se integriramo. Zasluži ime, ki bo kazalo njegov namen, opremljenost in bo primerljivo s podobnimi bataljoni v vojskah zavezništva. Poimenovanje bataljona skozi različna obdobja je na neki način ilustracija počasnosti uveljavljanja sprememb tudi tam, kjer je najmanj dela. Tam, kjer se zahteva samo nekaj razuma in odločnosti, ne pomeni posebnih stroškov, ne zahteva nadčloveških naporov, vendar ima precej velik pomen.

Neposrečeno ime »bataljon za mednarodno sodelovanje« je verjetno posledica emotivnega in euforičnega poimenovanja zaradi njegovega osnovnega namena (kako zgrešeno) – bataljon za »sodelovanje« ali za »ven«. Moralo je preteči pet let, da smo dobili ime, ki je izrinilo »sodelovanje«. In dobili smo »motorizacijo«. Nekaj iz zgodovine vojaške organizacije. Iz obdobja, ko je motorizacija pomenila, da pehota ne gre samo peš, temveč se prevaža na kolesih. Simpatično, toda žal nazadnjaško. Nesposobno za sodobne vojaške organizacije. Kdo pa v tem času ni »motoriziran«.

In spet je preteklo pet let. Čas bo pokazal, koliko časa bo še treba, da se »motorizacija« vrže na smetišče zgodovine. Vsem bodočim botrom, ki jih čaka ta zahtevna, pogumna in radikalna poteza, dajem namig: bataljon uresničuje svoje poslanstvo s pomočjo lahkih oklepnih vozil, iz katerih se izkrcava pehota.

10. MOTB in vojaški razvoj

Razvoju in inovativnosti na vojaškem področju se je povsod v svetu vedno pripisovalo izjemen pomen. V sodobnosti to velja še toliko bolj. Že samo področje razvoja in inovacij obravnava veliko vojaških teoretikov in zgodovinarjev. Med njimi morda v zadnjem času še najbolj goreče vojaška zgodovinarja Williamson Murray in MacGregor Knox, ki opozarjata na pomen vojaških inovacij. V tovrstni literaturi najdemo tudi knjigo *America's first battles*, v kateri Charles E. Heller in William A. Stoff s soavtorji analizirata več kot trideset prvih ameriških bitk v različnih vojnah, od bitke pri Long Islandu ter vojne za neodvisnost leta 1776 do vietnamske vojne. Veliko skupnega najdejo v teh bitkah, sporočilo pa je samo eno: vojske svojo neaktivnost, konservativnost, napačno presojo in nesposobnost prilagajanja v mirnodobnem času drago plačajo v začetku vsake naslednje vojne. Povzetek vseh teoretičnih virov bi lahko strnili v nekaj misli. Vsaka vojska se mora v mirnodobnem času intenzivno pripravljati na naslednji konflikt. Pripravljati se mora na naslednjo vojno in ne razmišljati o vojni, ki je za njimi, saj bo vsaka naslednja v mnogočem drugačna. Razvoj in inovativnost morata biti temeljno gibalno oboroženih sil. Oborožene sile, ki v mirnodobnem času ne ustvarijo razmer za ustvarjalno, razvojno in inovativno delovanje, praviloma plačajo visoko ceno za tako ravnanje.

Ko je postalo leta 1991 jasno, da bo slovenski narod prvič v svoji zgodovini dobil priložnost imeti lastno vojsko v lastni državi, se je začel razvoj nove, Slovenske vojske. Slovenska vojska se je razvila iz takratne Teritorialne obrambe, ki je temeljila na naborništvu ter močni rezervni sestavi. Imeli smo močno in bogato tradicijo, o kateri je mogoče brati v knjigah slovenske vojaške in vojne zgodovine; teh je, na srečo, vedno več, čeprav še vedno mnogo premalo. Imeli smo tudi precej strokovnega znanja. Slovenska Teritorialna obramba je že pred vojno slovela kot izjemno dobro organizirana in strokovno vodena institucija. Prav tako se je precej častnikov in podčastnikov JLA pred vojno in med njo pridružilo TO in s seboj so prinesli tudi znanje, pridobljeno v jugoslovanskih vojaških šolah in akademijah. Leta 1991 je v Sloveniji že skoraj dvajseto leto delovala Katedra za obramboslovje. Navedenemu lahko prištejemo še vse drugo vojaško uporabno znanje, ki je na neki način obstajalo v državi; to so strelski klubi in društva, taborniki, gasilci, gorski

reševalci, zaščita in reševanje itn. Prav tako ne smemo prezreti dejstva, da so v sistemu splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v socializmu bili določenega vojaškega usposabljanja in izobraževanja deležni vsi državljani, saj sta se v šolah poučevala predmeta SLO (splošna ljudska obramba) in DS (družbena samozaščita). K temu dodajmo še znanje in veščine raznih društev pa izkušnje nekaj slovenskih legionarjev itn. Na koncu lahko ugotovimo, da so obstajale realne možnosti in strokovna podlaga za to, da smo leta 1991 začeli graditi to, kar danes dobiva oblike sodobnih oboroženih sil. Vse to je še toliko bolj realno, če upoštevamo neizmerno voljo in motivacijo ne samo pripadnikov SV, temveč kar širše skupine državljanov, katerih skupen cilj je bil ustvariti vojsko, ki bo v ponos slovenskemu narodu.

Naloga seveda ni bila preprosta in lahka. Kljub vsem potencialom, ki jih je SV takrat imela, bi težko rekli, da smo imeli še kaj drugega. Imeli smo staro tehniko in oborožitev, velik del priročnikov oziroma pravil, kot so jim rekli v nekdanji vojski, ter infrastrukturo in vojaško kulturo, na katerih sta v vseh teh letih pustila svoj pečat socialistični vojaški sistem na eni strani in Balkan, s svojo značilno »južnoevropsko« notu na drugi strani.

Za vojsko, ki smo jo gradili v Sloveniji, so obstajali jasni načrti: temeljiti mora na vojaški tradiciji slovenskega naroda in postavljena mora biti v okvir zahodne, evro-atlantske vojaške kulture in organi-

zacije. To so obenem tudi načela, na katerih je začel nastajati 10. bataljon – pa kakršno koli ime smo mu že v zgodovini podelili. Danes, po desetih letih obstoja te enote je priložnost, da se izmeri njen vpliv in pomen tudi na razvojnem področju. Bataljonu je bila že s formiranjem na neki način podeljena tudi razvojna vloga. V njegovem poslanstvu je »utiranje poti« SV v mednarodnem vojaškem sodelovanju, bil je nosilec tako imenovanega procesa interoperabilnosti z Natom na taktični ravni, pomembno vlogo pa je imel in jo še ima tudi v procesu profesionalizacije SV. Seveda je treba tudi povedati, da bataljon v razvoju ni bil sam, trdne temelje na področju profesionalne vojaške kulture, odnosov in usposabljanja so postavili tudi v takratni 1. specialni brigadi MORiS ter v vodih STAS, kot smo imenovali vode profesionalne sestave. Veliko procesov in razvojnega dela je v SV potekalo vzporedno in na več ravneh. Mnogo je enot in poveljstev, ki v svojo zgodovino lahko zapišejo podobne uspehe. V nadaljevanju bomo navedli le nekaj področij, na katerih je bila izražena razvojna in inovativna vloga 10. bataljona. Morda bo zvenelo nenavadno, vendar je res: razvoj v bataljonu se je začel še pred nastankom enote. Ena najpomembnejših novosti je bila že prva formacija bataljona, ki so jo leta 1996 ustvarili takrat stotniki Josip Bostič, Miha Škerbinc Barbo in Peter Zakrajšek in ki je bila primerljiva

Testiranje novega orožja

Testiranje valuka

s formacijami v Natu. Ta prva formacija enote je prinesla precej pomembnih sprememb. Prvič je bila formalno vzpostavljena struktura štaba, po modelu, ki je splošen v Natu. Štab (poveljstvo) je bil razdeljen na sektorje od S-1 do S-6 in ukinjeni so bili tako imenovani pomočniki poveljnika. Formacija je predvidela tudi položaje enotovnih podčastnikov. Postavljeni so bili formalni temelji za nastanek podčastniške strukture in hierarhije v bataljonu. Rečemo lahko, da je bila to prva »Natova formacija« SV.

Bataljon je pomembno prispeval tudi k razvoju usposabljanja. Z razvojem enote je kmalu postalo jasno, da sistem in metodologija, ki smo ju podedovali, ne zagotavljata kvalitete v izurjenosti posameznikov in enot in da bo treba najti profesionalni strukturi primerno metodologijo usposabljanja. Že od začetka obstoja bataljona se je v enoti dajal velik poudarek individualnim veščinam in usposobljenosti. Tako imenovana dril faza je postala že legendarna. Prvi pripadniki enote so morali trdo delati, da so si prislužili rdečo baretko. Pri pristopu in metodah usposabljanja, ki smo jih uporabljali, smo si za zgled postavili ne samo tuje vojske, temveč tudi to, kar je pred nami kakovost-

no izvajala že brigada MORIS. Pozneje so se vse izkušnje in znanje prenesli na osnovna in izbirna usposabljanja, ki so se izvajala za SV v 1. brigadi, kot so na neki način bila tudi temelj današnjega TVSU (temeljno vojaškostrokovno usposabljanje), ki se izvaja v Vipavi. Večino priročnikov za taktično usposabljanje smo v začetku v enoti dobili kar na spletnih straneh, večinoma na straneh ameriške in angleške vojske. Pozneje so veliko literature s seboj prinašali tudi pripadniki, ki so se usposabljali v šolah v tujini. Dolgo časa nam ni uspelo priti do kakovostne strokovne literature za usposabljanje, še zlasti do literature za kolektivno usposabljanje. Metodologija, ki smo jo v šoli imenovali »tema jedan, vježba dva« (v JLA je bilo usposabljanje v osnovi razdeljeno na predmete, ti pa so se delili na teme in vaje), ni več zadoščala. Zagato smo rešili, ko je stotnik Jure Šribar iz Amerike med drugo literaturo prinesel tudi MTP-je (Mission Training Plan) in ARTEP-e (Army Training and Evaluation Programme). To je bila literatura, ki smo jo pred tem neuspešno iskali na internetu. Tako smo od tedaj imeli tudi strokovno podlago za načrtovanje in izvajanje urjenja in ocenjevanja kolektivnih nalog po metodologiji seznama bistvenih nalog enot.

Seveda je še nekaj časa trajalo, da smo dobili tudi formalno podlago za tako delo. Formalni ukaz je bil napisan na GŠSV marca 2000. Zasluge gredo takratnemu načelniku operativnega sektorja polkovniku Branimirju Furlanu.

Mnenja o tem, ali ima neka vojska samo eno doktrino ali pa je doktrina vojske sestavljena iz mnoštva dokumentov, ki definirajo organiziranost, delovanje, taktiko, odnose itn., so se kresala v SV, ko smo v bataljonu začeli izdelovati svoje SOP-je (standardne operativne postopke). Prvi so začeli praktično nastajati že leta 1996. V začetku smo jih označili s številkami od 1000 in navzgor. Definirali smo jih kot akte poveljevanja, čeprav nam takrat v inšpekcijskih nadzorih to ni bilo formalno priznано. S SOP-ji se je v bataljonu uvedlo veliko novosti ali pa so se definirala področja, ki takrat še niso bila jasno opredeljena v drugih aktih. Glede na dejstvo, da so v 10. bataljonu zaposlene tudi pripadnice na dolžnosti vojakinje, je bilo treba opredeliti in formalizirati tudi odnose v mešanem kolektivu. Glede na standard nastanitve v Vojašnici Logatec to že s tehničnega vidika ni bila lahka naloga.

V bataljonskih SOP-jih so našle svoje mesto še mnoge druge novosti. 10. bataljon je bil ena prvih enot in poveljstev SV, ki je v praksi izvajala načrtovanje in poveljevanje po tako imenovanem Natovem štabnem procesu. Prvo usposabljanje je imelo poveljstvo bataljona leta 1996 na Bilah. Opisali smo dela in naloge pripadnikov enote, tudi za SV specifičnih dolžnosti, kot so bile izvršilni častnik v bataljonu in četah, enotovni podčastnik itn. Posebej je bilo opredeljeno tudi poročanje. Zanimiv je dogodek iz leta 1997, ko je 10. bataljon poslal v operativni center GŠSV NATOvo formatirano dnevno poročilo SITREP (Situation Report). Nergaču na drugi strani telefona je bilo

Testiranje valuka

**LIK PRIPADNIKOV
10. BATALJONA ZA MEDNARODNO SODELOVANJE**

**ZVESTOVA - ČAST - POGUM
NAJBOLJ ZGOVORNA SO DEJANJA**

- Moj poklic je časten in odgovoren.
- Izrek, 'Ne stori drugemu tistega, kar ne želiš, da bi drugi storil tebi', je moje vodilo pri delu s sobotci.
- Skrbim, da mi bosta erozije in oprema služila v trenutku, ko ju bom najbolj potreboval.
- Moj videz je ment v čast in moji enoti v ponos.
- Od mene pričakujejo več in bolje.
- Poklica, svoji enoti, Slovenski vojski in domovini sem popolnoma predan in zato jih nikoli in nikdar ne bom izdal in ne bom dovolil, da bi to storili drugi.
- Rad delam v skupini in vem, da smo skupaj močni in nepremagljivi.
- Vodim s primerem, zato skrbim za svojo telesno in psihično pripravljenost ter se nenehno učim, izboljšujem, urim...
- Istren sem do sebe in do drugih - v strahu in pogumu.

težko razložiti, da se poročilo pošilja na podlagi bataljonskega SOP-ja in da gre za usposabljanje častnikov v Natovih postopkih.

Ob formaciji, metodologiji usposabljanja po seznamu bistvenih nalog in SOP-jih kot doktrinarnih aktih in aktih poveljevanja se je v bataljonu zgodilo še veliko zadev, ki bi jih lahko uvrstili v to poglavje. Spomnimo se, kako prav nam je na vaji CAE 98 prišlo, da smo imeli izdelan koncept uporabe zdravstvenega voda (ROLE1), saj smo na koncu dobili nalogo, da na zaključni taktični vaji poveljujemo celotnemu sanitetnemu delu AMF(L) (Allied Command Europe Mobile Force, Land), ali pa kako prav nam je prišel v bataljonu izdelan priročnik za komuniciranje v radijskem prometu, saj smo tako lahko bili uspešni ob odličnih britanskih vezistih. Prav tako nam je prišel prav koncept večmrežnega načrtovanja zveze, saj je bil to osnovni del KIS (komunikacijsko-informacijskega sistema) v AMF(L).

Posebno poglavje bi bilo treba nameniti tudi prispevku bataljona pri razvoju opreme in oborožitve. Veliko posameznikov iz naše sredine je

mного prispevalo k večini razvojnih projektov na področju pehote v SV. Enota je precej resursov usmerjala tudi v projekte, kot je bilo uvajanje novega vozila 6 X 6 ter različnih oborožitvenih sistemov – od skupinskega orožja in orožja na vozilih do pehotne oborožitve. Enota je opravila tudi testiranje opreme bojevnika 21. stoletja in uvedla več drugih sistemov in opreme iz projekta TRP (temeljni razvojni program).

Mednarodno vojaško sodelovanje in sodelovanje na mednarodnih vojaških misijah je še eno področje, kjer si je delovanje SV skoraj nemogoče zamisliti brez 10. bataljona. Po prvi mednarodni vojaški vaji, na kateri je SV sodelovala s svojo enoto leta 1995 in kjer so SV predstavljali pripadniki 1. sp. BR MORIS, se je v 10. bataljonu zvrstil niz mednarodnih dejavnosti. Leta 1996 so stotniki Bostič, Škerbinc in Zakrajšek kot gostje finskega bataljona sodelovali na misiji UNIFIL, bataljon je prispeval vod na prvo mednarodno misijo Alba leta 1997, vod iz bataljona se je udeležil vaje Cooperative Nugget 97 v ZDA, septembra 1997 je SV prvič sodelovala v misiji OZN, na Ciper je odšla enota iz 10. bataljona. To so bili samo začetki in

najpomembnejše dejavnosti enote. Veliko mednarodnih vojaških vaj je potekalo ob uspešni udeležbi bataljona, pozneje pa tudi misije v Bosni in Hercegovini ter Afganistanu. V praksi je veliko stvari, ki smo se jih naučili, Slovenska vojska s pridom uporabila pri načrtovanju in izvajanju mednarodnih vojaških dejavnosti.

Verjetno smo izpustili še marsikaj. Veliko malih, na videz nepomembnih ali pa v danem trenutku nerazumljivih stvari se na koncu poveže v nekaj, kar bi lahko strnili v trditev, da je 10. MOTB s svojim delom in prispevkom k razvoju SV bistveno prispeval k razvoju slovenske vojaške kulture.

Prispeval je k temu, da vojsko danes razumemo tako kot jo in da jo marsikdaj lahko pišemo z veliko začetnico.

Uredništvo

Štab brez poveljnika

Na pripravah za odhod na mednarodno vojaško vajo Cooperative Nugget, ki jih je vod izvajal v Polanskem logu, je sodelovalo tudi poveljstvo bataljona, ki je bilo nastanjeno v lovski koči. Namestnik poveljnika je imel takrat tudi svoje poveljniško vozilo. Glede na splošno vzdušje v bataljonu se je vedelo, da namestnik tudi od poveljstva vedno zahteva, da ravna skladno z razmerami. To je seveda štab poskušal razumeti po svoje. Kdo bi bil zadovoljen s tem, da mora nenehno nositi čelado in puško? Vedelo pa se je nekaj. Ko se odprejo vrata poveljnikovega vozila, mora biti vse na svojem mestu. Namestnik seveda nikoli ni bil zadovoljen s pripravljenostjo poveljstva, zato jo je nekoč preizkusil. Prišel je v operativni center in vprašal, kdo je za njim najvišji po činu in položaju. To je bil stotnik iz operative. Namestnik ga je poklical in mu razložil, da je ena od sprtnih strani prekinila premirje in začela napad. Poveljstvo bataljona je imelo zato le 15 minut časa, da se umakne s poveljniškega mesta. Stotnik je, potem ko je spoznal, da je poveljujoči in da mora organizirati premik, porabil precej časa, da se je domislil, kaj mora storiti. Potem je stopil pred vrata stavbe in zavpil: »ALARM!« Veliko pripadnikov ga ni slišalo ali pa ga niso vzeli resno. Po več neuspešnih poizkusih z alarmom je stotnik ukazal postroj enote. Poveljstvo se je počasi le postrojilo. Stotnik jim je na dolgo razlagal nalogo, ki jo je dobil, in takratne razmere, vsi pa so v ozadju videli tudi namestnika. Ko je bilo že videti, da bo stotniku uspelo začeti umik prej kot v 15 minutah, je naredil strateško napako. Svoj nastop je namreč končal z besedami: »Ali ima kdo kakšno vprašanje?« Precej izkušenih podčastnikov je ugotovilo, da ima stvar neki smisel, zato so kar tekmovali v tem, kdo bo postavil bolj zapleteno vprašanje. Tudi stotnik se je potrudil, da jim je čim boljše odgovoril. 15 minut je seveda hitro minilo in namestnik se je prikradel stotniku za hrbet. K nogam mu je položil indikator artilerijskega ognja, ga prižgal in se umaknil. To so videli vsi, razen stotnika. Ko je počilo, je stotnik odskočil visoko v zrak, namestnik pa je hladno dejal: »Poveljstvo mrtvo, naloga neuresničena!«

Usposabljanje
voznikov hummerjev

Z načinom preverjanja usposobljenosti in pripravljenosti z vzpostavitvijo delovnih točk se je 10. MOTB, takrat še 10. bMS, prvič srečal na vaji Cooperative Nugget '97 v Luisiani v ZDA. Vodja inštruktorjev oziroma ocenjevalcev s skupino podčastnikov je bil za naš vod stotnik Forbes. Četudi smo bili vsi, ki smo sodelovali na vaji, zelo navdušeni nad organizacijo in izvedbo ter zlasti nad strokovnostjo ocenjevalcev in tudi učinkom, ki so ga imele kratke analize po izvedeni nalogi (AAR), se je vendarle zgodilo, da modela nismo uspeli prenesti v delo v 10. bMS. Dobra kritika, ki so ji sledile natančne usmeritve, kako nalogo pravilno izvesti, je v izjemno kratkem času bistveno vplivala na učinkovitost posameznikov in enote.

Razloge, da tak način preverjanja pri nas ni bil uveden, je pravzaprav mogoče iskati v vseh mogočih dejavnikih, dogodkih, načrtih in podobnem. Tak način dela se ni uveljavil, ker je bil v Sloveniji v času nastanka 10. bMS, torej v jeseni 1996, še naborniški sistem, pri katerem je bil način preverjanja povsem drugačen; ker je v SV tak način dela poznalo le malo pripadnikov (verjetno so o tem še največ vedeli v takratni brigadi MORIS oziroma ODS, ESD oziroma danes OIB, ti pa so delali v precej zaprtem krogu); ker takrat, ko je bila sprejeta odločitev o oblikovanju prvega poklicnega bataljona v SV, ni bilo vloženega dovolj napora v dejanske priprave

Priprave na vajo CN 97 v Polanskem logu

Preverjanje uspos

in podporo profesionalnemu bataljonu, pa naj bo ta pehotni, motorizirani, mehanizirani ali katerega drugega rodu; ker ni bilo dovolj truda vloženega v razmišljanje. Kaj profesionalni bataljon pomeni v smislu usposabljanja oziroma podpore usposabljanju in njegove izvedbe, kakšnim zahtevam v smislu usposobljenosti mora zadostiti posameznik, ki se v vojski zaposli za 2 ali 5 let? Kakšni so kriteriji za enoto? Kaj profesionalizacija zares prinaša? Profesionalni vojaki niso naborniki in zanje je treba postaviti povsem drugačne zahteve. Saj so to ljudje z odsluženim vojaškim rokom, ki že poznajo ali pa naj bi že poznali osnovne vojaške veščine, poleg tega so ti ljudje v vojski v službi in ne na službenju vojaškega roka. Takrat tudi nismo imeli oziroma nismo znali izrabiti ljudi, ki so določena strokovna znanja že imeli. Kakor koli že, še preden se nas je večina takrat zaposlenih v 10. bMS seznanila z možnim načinom preverjanja po ameriško, smo dobili prvo nalogo za sodelovanje v misiji OVSE v Albaniji v silah AFOR.

Takrat smo skoraj dobesedno »zložili na kup« skupino prostovoljcev iz 10. bMS, ki jim je bil določen poveljnik (ne pripadnik 10. bMS), ter del zdravstvenega osebja in ga poimenovali sanitetni vod. Za priprave so imeli dobre tri tedne in že so bili na poti. Namenskega usposabljanja ni bilo, linija PINK znotraj enote ni bila jasno določena, pravil delovanja nismo poznali, še nalogo je večina komajda

poznala. Po nekaj več kot enem mesecu se je ta skupina z misije vrnila. Ko smo jo pričakali v luki Koper, se je že na daleč videlo, da nekaj ni v redu. V AFOR smo poslali skupino vojakov iz 10. bMS, nazaj pa je prišel kup posameznikov. Večini je bilo takrat jasno, da se je treba naslednjič na misijo pripraviti drugače. Toda kako, ko pa s temi ljudmi niso bili opravljeni niti pravi pogovori, kaj šele analiza, ki bi lahko služila, če nič drugega, vsaj kot smernica za pripravo naslednje enote za misijo.

No, tudi začetek naslednje misije ni bil daleč – september 1997. Znova skupina prostovoljcev – sami podčastniki, ki pa so se strinjali, da gredo na vojaško dolžnost. Da to kljub soglasju posameznikov ni dobra rešitev, smo ugotovili kmalu, če ne prej takrat, ko so pripadniki prišli nazaj – spet ne kot ekipa, temveč razdeljeni v podskupine.

S pripravami na misijo na Cipru niti ni bil poseben problem, saj so morali vsi častniki najprej opraviti Peace Keeping Officers Course v Avstriji, pred odhodom na območje misije pa so Avstrijci pripravili 10- do 14-dnevno skupno usposabljanje. Za UNFICYP je torej namensko usposabljanje že potekalo. Del priprav smo izvedli tudi v Logatcu, kjer so potekale splošne priprave; vanje smo prvič vključili tudi psihologa ter verska voditelja pravoslavne in muslimanske verske skupnosti v Slovenije, ki sta pripadnike kontingentov seznanila z osnovnimi značilnostmi obeh religij, usposabljali pa smo se

obljenosti

tudi v delu z mediji ter deloma v delu s civilisti. Praktični del priprav je potekal na OSVAD pri Postojni. Sklepni del priprav je bil izveden neposredno pred odhodom na misijo, v organizaciji avstrijske vojske v Avstriji. Na njem so se udeleženci misije seznanili tudi s SOP misije, poročili, načinom dela, razmestitvijo, konkretnimi nalogami na OP (opazovalnicah) in patroljah itn. Najbolj neposreden del »usposabljanja« je bil prvi teden na misiji, ko sta se izmeni prekrivali (hand over – take over). Takrat smo tudi prvič začeli delo v smislu CIMIC oziroma deloma celostni skrbi za pripadnike.

V tistem obdobju še nismo izvajali preverjanja v obliki, kot smo jo nekoč že videli in deloma poznali. Usposabljanje je sicer potekalo povsem po STX (Situation Training Exercise). Postavili smo OP, imeli naznačevalce ter vodstvo vaje, nismo pa imeli posebne skupine sodnikov in ocenjevalcev. Pravzaprav je bila ta funkcija združena s funkcijo vodstva vaje, vendar ne v enakem obsegu, kot to počnemo danes.

Misija na Cipru je bila končana septembra 2001 (in ne junija, kot večina navaja) in potem je bilo misij, če govorimo o 10. bMS, ki je takrat prehajal v 10. MOTB, za nekaj časa konec.

Naslednji preobrat se je zgodil poleti 2002, ko je 10. MOTB dobil novo nalogo, povezano z misijami, tokrat v Bosni in Hercegovini. Medtem so bili na tem območju že vodi vojaške policije (izmene). Za-

nimivo, 17. BVP v priprave čete 10. MOTB sploh ni bil vključen, čeprav je imel že precej izkušenj z delovanjem v Bosni in Hercegovini in je poznal takratne razmere in bistvene naloge Sforja oziroma lforja. Vrnimo se k 10. MOTB. Za avgust 2002 je bila napovedana evalvacija čete, ki gre na misijo. Nalogo so opravili pripadniki ameriške vojske, vodil jih je polkovnik Raymond. Znova, poznan, že viden, preizkušen, všečen, dober, pa tudi »pozabljen« in ne vpeljan sistem organizacije in izvedbe preverjanja pripravljenosti enot za določeno nalogo. Organizacija izvedbe preverjanja je bila za pripadnike 10. MOTB relativno lahka, saj smo način oziroma organizacijo dela že poznali. Tako so pravočasno pripravili naznačevalce po scenariju, ki so ga pripravili pripadniki ameriške vojske, ob pomoči ameriških inštruktorjev usposobili sodnike oziroma ocenjevalce, priskrbeli vsa zahtevana materialna tehnična sredstva, opremili motorizirano četo skladno z zahtevami in določili vodstvo vaje.

Preverjanje je trajalo en teden.

Po petletnem »premoru« smo znova prišli do spoznanja, da je tak način priprave in preverjanja enot na konkretno nalogo učinkovit, dober in zaželen, ter ga zato tudi uveljavili. Tako preverjanje je bilo najprej uvedeno le pri enotah pred odhodom na misijo, kmalu pa je to postalo splošen način preverjanja operativne in bojne pripravljenosti enot. Še največja težava je bila določiti kriterije za ocenjevanje. Tako smo se naslonili na edini že poznan in preizkušen model ameriške vojske z uporabo ter prevodi in priredbami dela njihovih FM (Field Manual) in ARTEP (Army Regulation Training and Evaluation Program).

Te dokumente in dokumente za ugotavljanje pripravljenosti enot SV in Natov program preverjanja bojne pripravljenosti (CREVAL – Combat readiness Evaluation) uporabljamo tudi danes pri postavljanju kriterijev in ocenjevanju pripravljenosti enot.

Majorka Tanja Pečnik

Gujo

Mlad, nadobuden, na novo zaposlen in sploh zelen poročnik je nekega lepega spomladanskega jutra potrkal na vrata poveljnika čete s prošnjo, da bi se čez kakšen mesec udeležil desetdnevnega prostovoljnega poletnega mladinskega tabora.

Poveljnik čete je bil kratek:

»Absolutno se strinjam s takimi aktivnostmi! Odobreno!«

Ker je bil bataljon ravno sredi sezone terenskih usposabljanj (kdaj pa 10. bataljon ni bil!), se je poročnik, vesel kot radio, smelo lotil delitve nalog v vodu in sploh organizacije svoje »po-

letne odsotnosti«. Nekaj dni pred dnevom »D« se je pojavil pri poveljniku čete, tokrat s skrbno izpolnjenim listkom za dopust.

Poveljnik čete se je napovedi dopusta »iskreno« začudil:

»Pa saj listek za dopust sploh ni potreben.«

Poročnik je bil zmeden:

»Ampak kako ... tabor ... objubil ste ... rezerviral sem ...«

Poveljnik čete pa:

»Seveda! Vse je rezervirano, poročnik. Od ponedeljka taborimo NA POČKU!

Poročnik Drago Šebalj

Sokol je naš simbol

Kdaj je nastala ideja za izdelavo znaka

Težko govorim o datumih, kajti nastajanje nečesa novega je vedno proces, ki se ne zgodi v enem dnevu. Tako kot je šlo pri oblikovanju 10. bMS za proces, sestavljen iz nešteto dejanj, okoliščin in idej, se je dalj časa razvijal tudi znak te novonastajajoče enote. Ideja o znaku se je začela porajati že kmalu po prihodu prvih vojakov v enoto, torej jeseni leta 1996. Med vojaki in podčastniki so se dogajali pravi možganski viharji o vsebini, pomenu, simboliki in obliki bodočega znaka. Najvztrajnejša sta bila, kolikor se spominjam, Drago Šebalj in Boško Haupt. Sam sem takrat opravljal formacijsko dolžnost referenta za odnose z javnostjo v sektorju S-5 poveljstva bataljona in se tudi poigraval z idejo o znaku. Šebalj je bil nekako prepričan, da to spada v moje področje dela, zato mi je neprestano dihal za ovratnik, naj vendar že nekaj storim glede tega. Seveda sem idejo posredoval takratnemu poveljniku stotniku Josipu Bostiču, ki mi je dal proste roke. Priznati moram, da so bili prvi poskusi skiciranja idej precej primitivni, saj nimam posebej razvitega talenta za likovno izražanje, toda ideje mi kljub temu niso pustile spati. V enoti sem torej začel iskati človeka, ki bi mi za oblikovanje zamisli ponudil spretnost risanja. Našel sem ga v osebi štabnega vodnika Igorja Krašne. Prve skice sva upodobila kar na samolepilnih lističih za sporočila in jih porabila precej, preden sva prišla do prvih resnejših vzorcev.

Koliko vzorcev znakov je bilo

V hudi konkurenci karantanskega panterja je v prvi fazi zmagala stilizirana zemeljska krogla s številko 10 ter pasico z napisom mota Zvestoba, čast, pogum. Karantanski panter mi je bil, čeprav je bila ideja o globusu moja, sicer ljubši, toda panterja sta za svoj znak uporabljali že ena od slovenskih političnih strank ter specialna enota policije. Tako smo se nekako zedinili za globus, kot smo ga imenovali, ter tudi že izdelali neke vrste izkaznice pripadnosti bataljonu. Vendar znak ni doživel upodobitve na našitku, ohranjen je samo na omenjenih izkaznicah. Kljub vsem pomislekom je iz pepela znova vstal karantanski panter. Iskanje rešitev me je pripeljalo celo k J. J. Švajncerju, ki domuje v Logatcu. Moram povedati, da prvo srečanje ni bilo prav prisrčno, časi so bili pač taki. Na moje vztrajanje me je Švajncer vendarle sprejel in mi tudi razkazal svoj zasebni muzej uniform. Prav hude zagnanosti za pomoč pri mojem delu žal ni pokazal, češ da je prekinil vsakršno sodelovanje z vojsko. Razumel sem njegovo stališče ter pomoč poiskal pri Heraldicnem društvu v Ljubljani. Tja

Današnji znak bataljona

Aprila 2001 se je 10. bataljon za mednarodno sodelovanje preimenoval v 10. motorizirani bataljon. Tudi podoba simbola se je spremenila. Danes pripadniki bataljona nosijo nov simbol – simbol sokola.

sem prinesel tudi idejo o karantanskem panterju, navdušen nad upodobitvijo, ki se je takrat najpogosteje pojavljala. No, doživel sem peturno razlago o heraldičnih zakonitostih, ki jim tisti znak seveda niti približno ni sledil. S strokovnjakom sva se tako dogovorila, da bo izdelal osnutek, ki bo heraldično neoporečen. Svojo obljubo je držal, še več, za svoje delo ni zahteval niti tolarja. Znak smo predlagali komisiji za uniforme, ki pa ga je zavrnila zaradi že omenjenih dejstev. Tako smo bili spet na začetku, pri lističih za sporočila.

K sreči sem imel še enega asa v rokavu, ki se je na koncu izkazal za zmagovalno karto. Na stiliziranem srednjeveškem ščitu je v sredino postavljen obris Slovenije, čez katero je v obrambni drži postavljen kratki meč. Meč drži kovinska viteška rokavica, v korenu rezila pa je rimska številka X. Slovenijo in meč z rokavico ob robu ovijata vejici, na eni strani lipova, na drugi oljčna. Zgornji del ščita ovija pasica z napisom v latinskem jeziku: fides, honor, fortitudo – zvestoba, čast, pogum.

Pomen izbranega znaka

Kratki meč, ki naj bi izhajal iz časov Karantanije, postavljen v obrambni položaj čez obris Slovenije, simbolizira odločenost pripadnikov enote ubraniti Slovenijo pred vsakršno nevarnostjo. Kovinska viteška rokavica simbolizira oklep motoriziranega bataljona in viteško čast bojevnikov, s katero smo se pripadniki poistovetili. Lipova vejica simbolizira zvestobo slovenski zgodovinski tradiciji – upornost in sposobnost preživeti, čeprav ti viharji ruvajo korenine. Oljčna vejica simbolizira usmerjenost nalog bataljona v prinašanje miru državam, v katerih divja vojna. Tako kot se vejici prepletata, se prepleta tudi poslanstvo bataljona: s prinašanjem miru nestabilnim območjem sveta zagotavljati mir in obstanek svoji domovini. Izbiri mota v latinščini je botrovalo mednarodno okolje delovanja bataljona. Latinščina je namreč eden izmed nevtralnih jezikov za mednarodno sporazumevanje predvsem v strokovnem izrazoslovju.

Kako so znak sprejeli vojaki soborci in pripadniki drugih enot

Vojaki so znak sprejeli za svojega. Težava je bila v tem, da je znaku nasprotovalo nadrejeno poveljstvo. Komisija ga je ocenila kot sprejemljivega z manjšimi pripombami. Pozneje je bil znak sicer sprejet, vendar močno spremenjen ter slabo obrtniško izdelan, tako da je bil le senca moje zamisli. Nazadnje je bil opuščen in sprejet je bil sedanji znak.

Višji štabni vodnik Janez Šmid

Znak izpostavlja sokolje osnovno orožje, kljun in kremplje, ter upodablja sokola v končnem naletu na plen. Sokol simbolizira hitrost, skladnost gibov, moč, vztrajnost, zvestobo, plemenitost ter prevlado nad svojim plenom tako v zraku kot na tleh in celo v vodi.

Prvi si jo je na glavo poveznil ...

Rdeče baretke so prišle v skladišča 10. bataljona že leta 1997, med pripravami kontingenta za odhod na mirovno misijo Alba. Prvi si jo je poveznil na glavo višji vodnik Marino Perich (v upanju, da jo bo nosil na misiji v Albaniji), vendar ne za dolgo. Uvedbo rdečih baretk v SV je opredeljeval Pravilnik o nošenju uniforme v SV, vendar takrat še ni bil odobren oziroma podpisan.

Ne glede na to, so si pravico do nošenja baretk vzeli pripadniki 18. bataljona za radiološko, kemično in biološko obrambo, in sicer zaradi udeležbe na mednarodni vaji v Makedoniji. Osnutek pravilnika o nošenju uniforme namreč ni eksplicitno opredeljeval 10. bMS kot edinega upravičenca do nje, temveč je govoril o »enotah za mednarodno sodelovanje in padalskih enotah«.

Zaradi izredno velikega angažiranja enote na mednarodnih misijah, nalog varovanja objektov posebnega pomena ter velike vloge pri promoviranju profesionalizacije SV, takrat sicer z eno samo četo (zaradi še vedno veljavnega moratorija na zaposlovanje), smo se pripadniki 10. bataljona hoteli ločiti od drugih pripadnikov SV – predvsem od nabornikov. Povsem upravičeno smo se bali, da bo rdečo baretko vzel kdo drug oziroma da bo resnično postala domena enot, ki se bodo udeleževale mednarodnih aktivnosti, in ne le 10. bataljona. Za nas je upravičenost do rdeče baretke izhajala ravno iz takratnega naziva naše enote, 10. bataljon za mednarodno sodelovanje (10. bMS).

S poveljnikom bataljona, stotnikom Josipom Bostičem, smo se pogovarjali o podelitvi, vendar je bila zanj sporna rdeča barva (padalska), kot o možni alternativi pa smo razmišljali tudi o brigadni zeleni (v tistem obdobju je 10. bMS prešel pod poveljstvo 1. brigade).

Poveljnik je vztrajal, da se mora enota ločiti od drugih enot na podlagi svojega kakovostnega dela in ne na podlagi pokrivala oziroma kakršnih koli oznak. Tehten razlog za nadaljevanje našega vztrajanja je bila želja, da bi bilo naše delo tudi navzven (tukaj mislimo predvsem na civilno javnost) lažje prepoznavno.

Naposled je do podelitve baretk ostala le še

ena ovira, in to je bila pridobitev podpisanega pravilnika o nošenju uniforme. Rešitev je prinesel podpolkovnik Robert Puš, takratni poveljnik 54. oklepno-mehaniziranega bataljona, ki je na enem izmed prijateljskih sestankov med sosednjimi vojašnicami trdil, da ima podpisan Pravilnik o nošenju uniforme. Pripadniki 10. bMS, ki so takrat bili na obisku, so izjavi seveda nasprotovali, češ da pravilnik še ni podpisan. Nejeverni delegaciji je podpolkovnik Puš pokazal kopijo s podpisom ministra in še istega dne je delegacija veselo novice prenesla stotniku Bostiču. Ta je naposled izdal težko pričakovani ukaz, naj se začnejo aktivnosti za uradni prevzem tako zelenega simbola.

Rdeča baretka je bila pripadnikom uradno podeljena v začetku decembra 1998. V ta namen smo imeli slovesen postroj enote v Vojašnici Logatec, kjer je poveljnik bataljona v nagovoru poudaril naj rdečo baretko nosimo s ponosom in naj se obenem zavedamo, da nas njena barva ne bo samo ločevala od drugih, temveč nas bo tudi zavezovala v našem delu in videzu. Prvič se je z novim pokrivalom celotna enota predstavila še isti mesec na slovesnem postroju v Kočevju, ob dnevu 1. specialne brigade MORIS.

Bataljon je bil v tistem obdobju edina enota, ki je bila izključno popolnjena s poklicnimi vojaki. Delo je bilo zaradi že prej omenjenega moratorija na zaposlovanje izredno naporno, saj nas je bilo komaj za eno četo, nalog pa je bilo toliko, kot da ima bataljon vse čete. Mirovna misija na Cipru se je že po drugi rotaciji povečala iz oddelka v vod, izvajali smo naloge varovanja objektov posebnega pomena za SV, kot je bilo na primer varovanje Trdinovega vrha, udeleževali smo se mednarodnih vojaških vaj ter gostili vsak večji vojaški obisk in tako promovirali profesionalizacijo SV. Zaradi vsega tega je bilo odločeno, da bomo rdeči baretki dali

še večji pomen. Narejen je bil interni pravilnik, ki je opredeljeval način podeljevanja baretke in je veljal do vaje Skok 2002.

Pravilnik sta sestavljali dve točki, in sicer baretko je imel pravico nositi novozaposleni pripadnik oziroma vojak šele, ko je uspešno opravil prve faze osnovnega usposabljanja, druga točka pa se je nanašala na starešine, ki so v bataljon prišli iz drugih enot SV. Preden jim je bila baretka slovesno podeljena, so morali v enoti odslužiti šest mesecev. Tega pravila se je držal tudi drugi poveljnik bataljona, podpolkovnik Dobran Božič.

Tudi ko je leta 2002 usposabljanje novozaposlenih pripadnikov prevzel Center vojaških šol (CVŠ), smo baretko, kot do tedaj, podeljevali ob koncu prve faze osnovnega usposabljanja – ta je interno veljala kot selekcijska – saj je usposabljanje, čeprav pod okriljem CVŠ, še vedno potekalo v bataljonu. Kdor omenjene faze ni opravil, je bil prerazporejen v druge enote SV.

10. bMS se je leta 2001 preimenoval v 10. MOTB. S tem preimenovanjem se je dejansko prekinila formalna povezava rdeče baretke z dikcijo v pravilniku, ki se je nanašala na mednarodno sodelovanje. Bataljon je bil že toliko navzven prepoznaven, da je preprosto brez kakršnih koli napisanih aktov nadaljeval oziroma prevzel tradicijo 10. bMS in s tem tudi nošenja rdeče baretke. Poveljnik 1. brigade, v tistem obdobju polkovnik Branimir Furlan, je na vaji Skok 2002 to tradicijo še razširil na sestrsko enoto 20. MOTB, ki je nastala s preoblikovanjem 182. pehotnega bataljona iz Celja.

Čeprav danes v bataljon pridejo že usposobljeni vojaki, je podelitev baretke še vedno slovesen dogodek, za katerega se izkoristijo postroji ob večjih slovesnostih.

10. bataljon letos praznuje deseto obletnico. V tem obdobju se je preoblikoval v eno najelitnejših enot SV, rdeča baretka pa v simbol, ki ga poleg vse slovenske javnosti poznajo tudi v tujini. V njegovih vrstah je rdečo baretko nosilo veliko pripadnikov, ki so s svojim delom prispevali k njeni slavi.

Nadporočnik Boško Haupt,
poročnik Drago Šebalji

Foto: Bruno Toič

Kaljenje novih pripadnikov

Bilo je некоč v prejšnjem stoletju

Natančneje, bila je sobota, 8. junija 1996. Vroče poletje torej, jaz pred diplomo, še vedno s statusom študenta ... Življenje je bilo lepo, svet je čakal name. Listala sem Delo, kot po navadi od zadnje strani proti prvi in med oglasi opazila tistega, ki ga – kdo ve, zakaj – hranim še danes: Ministrstvo za obrambo vabi k sodelovanju vse kandidate, ki bi se želeli aktivno vključiti v enoto Slovenske vojske za mednarodno sodelovanje. Pritegnilo me je to mednarodno sodelovanje, saj sem se že videla, kako potujem po širnem svetu. Poslala sem prijavo in dober mesec pozneje dobila vabilo na pogovor v Vojašnico Logatec; napisal in podpisal ga je stotnik Josip Bostič. Priznati moram, da me je na vabilu na pogovor zmedlo dvoje: zakaj vojašnica (saj sem vendar pisala na MORS) in zakaj Logatec (saj je MORS vendar v Ljubljani). Kakor koli, radovednost je premagala dvome in 26. julija 1996 sem sopi-hala po klancu navzgor v vojašnico. Na poti sem srečala Vesno Strah, ki se je s svojo rdečo zastavo namenila k istemu cilju. Pot sva nadaljevali skupaj in prvi vtis je bil obetajoč. Pri vходу v vojašnico naju

Podčastniki iz 1. sp. BR MORIS, ki so se pridružili novoustanovljenemu bataljonu, so s seboj prinesli bogato znanje in izkušnje, kar je pomembno vplivalo na oblikovanje prvih programov za tako imenovano dril fazo. Tovrstna selektivna usposabljanja za poklicne vojake so kalila prve pripadnike 10. bataljona, hkrati pa so postala osnova za današnje temeljno vojaško strokovno usposabljanje v SV. V naslednjih dveh prispevkih so zapisani spomini na takratne dogodke.

je namreč pozdravil lep nemški ovčar, v stavbi pa stotnik Bostič, stotnik Haupt in stotnik Teran. Tisti, ki smo bili povabljeni na pogovor, smo se usedli na staro sedežno garnituro, stotnik Bostič pa nam je razlagal, kako pri njih vsak dan telovadijo, ne glede na to, s katerega konca Slovenije se kdo zjutraj pripelje. Verjetno je povedal še veliko več, toda jaz sem si zapomnila le telovadbo. Potem nas je vsakega posebej povabil v pisarno. Po pozdravu je sledilo vprašanje: »Kaj pa bi vi delali?« Po prvem šoku (ali tukaj delaš, kar si želiš?) sem se izvlekla z modrim

odgovorom, da pač tisto, kar znam, to pa naj bi bilo, no ja, vsaj v teoriji, glede na formalno izobrazbo sociologinje kadrovske smeri povezano s kadri. In tako je 10. BMS dobil prvo vodjo S-1.

Pravzaprav ni šlo tako zlahka. Sledili so dolgi meseci čakanja na zaposlitev. Zaposlovanje v državni upravi je bilo ustavljeno in stotisočinenkrat sem poklicala Ireno Burgar na takratni UOK in ta mi je stotisočinenkrat z enako prijaznim glasom pojasnila, da se vsak mesec zaposli le nekaj ljudi in da je težko napovedati, kdaj bom na vrsti. Pol leta po razpisu v Delu, natančneje 13. januarja 1997, sem končno začela »delati«. V pisarni me je pričakal prijazen Boštjan Kalan, ki je v odsotnosti Beti Tome vodil tako S-1 kot glavno pisarno. V isti pisarni je bila v kotu tudi majhna miza stotnika Andreja Pisareviča, vodje S-2, ki je takrat doma okreval po operaciji.

Kalan mi je po svojih najboljših močeh poskušal razložiti skrivnosti arhiviranja. Če se dokument nanaša na kadrovske zadeve, sodi v fascikel S-1, ta pa je s folijo razdeljen na dva dela: prejeeto in poslano. Če pa se zadeva nanaša na posameznika, jo damo v njegovo personalno mapo. Preprosto. Nato sem zadolžila uniformo. Jaz, ki sem še kot pionirka protestirala proti nošenju takrat obveznih modrih halj pri pouku. Jaz, ki med drugim tudi zaradi bele halje na srednji farmacevtski šoli nisem šla študirat farmacije. Jaz, ki sem vedno trdila, da so v uniformah le zaporniki, bolniki na psihiatriji in drugi reveži, ki so jim vzeli identiteto ... JAZ sem dobila uniformo! Tisti dan je nisem oblekla, domov pa sem prijokala, tako da je mama mislila, da so me prvi dan v službi topli. Ko sem ji razložila, da jokam zaradi uniforme, ji je vidno odleglo, jaz pa sem tulila še bolj, ker ni razumela. Na tovrstno razumevanje nisem naletela niti naslednji dan pri stotnici Tanji Pečnik, ki me je na vprašanje v kopalnici oziroma oblačilnici, ali se uniforme navadiš, le debelo pogledala.

Prva prisega podčastnic in častnic 10. BMS, Logatec 1997, z leve proti desni: Bernarda Volčanjk, Nataša Šiško, Vesna Strah, Andreja Črešnik, Vesna Veler in Tanja Pečnik

Sledil je nov »šok«. V službo je naravnost iz računovodstva MORS prišla nova sodelavka Nataša Šiško. Ona je sicer bila navdušena nad uniformo, nad vsem drugim, vključno s Kalanom in mano, pa več kot očitno ne. Okoli 11. ure, ko je zadolžila uniformo, je Kalan odprl omaro in ji, nič hudega sluteč, začel razlagati napise na fasciklih: S-1 so kadri, S-2 so obveščevalne zadeve, S-3 ... »Ah, nehajte, prosim! To je za prvi dan preveč! Jaz bom zdaj enega pokadila, potem pa grem.« In je šla ...

V sredo smo morali ven. Cilj: vaditi prihod in odhod s postrojivnega prostora za slovesnost 17. januarja 1997, ko bo Jelko Kacin, takratni minister za obrambo, poveljniku 10. bMS predal bojno zastavo. In smo vadili, zelo dolgo vadili. Bila je ena tistih zim, ko je drevje kar pokalo. Kako pa naj bi vedela, da se je treba bolj obleči. V pisarni je bilo prijetno. Čez kakšno uro na prostem v položaju mirno ali na mestu odmor pa nog nisem več čutila. K sreči so me »skrili« v ozadje postroja, Drago Šebalja pa zadolžili, da mi razloži osnove postrojivnenih pravil. Šla sem torej z njim v »prostore čete«, kjer sem se ogrela. Četa (bataljon je namreč zelo dolgo imel le eno napol popolnjeno četo) je tako postala sinonim za zatočišče. »Grem v četo« je pravzaprav pomenilo, da imaš dovolj.

Teden po prisegi smo odšli v Vipavo. Na moj prvi teren. In Natašin. In obeh Vesen, Strah in Veler. Že pripravljanje prtljage je bil poseben projekt. Imela bi svojo pižamo. In fen, tega nujno potrebujem. In še marsikaj. Pomagal je Marko Truzzardi in nama z Natašo dokazal, da gre v nahrbtnik vse, kar potrebujeva. To je bila tako imenovana prva faza usposabljanja.

17. februarja 1997 sem preživela na Mlakah v sestavi tako imenovanega dream teama. Nataša, obe Vesni, Carmen Ribaš, moja malenkost in druge punce smo z AP tekale po vadišču. Postopek je bil: zaleži, odkleni puško, kriči pa-pa-pa, zakleni puško, vstani, teci, zaleži, odkleni, pa-pa-pa, zakleni, vstani, v preteklih ... do večera. Spremljali so nas Jaunig, Truzzardi in Melink. Izbral jih je namestnik poveljnika, major Škerbinc, in sicer po kriteriju »nežnosti«, ker bi nas drugi inštruktorji »uničili« že prvi dan. No, trudili so se tudi ti trije, čeprav je treba priznati, da so bili prizanesljivi. Je pa Vesna Veler protestirala, da ona pa-pa-pa že ne bo govorila. Vesni Strah je takrat prvič (in potem še neštetokrat) koleno »vun vrglo«, Carmen pa je zvečer v vojašnici žrtvovala svoje dolge nohte.

Po dolgi noči, ko me je bolelo prav vse, kar lahko boli, nas je zjutraj zapustila Nataša, jaz pa sem se mukoma spustila po stopnicah novim izzivom naproti. Tistega dne nismo več pretekali, temveč smo na delovnih točkah spoznavali različna orožja, postopke in svoje sodelavce inštruktorje. Režek, na primer, nam je na nekem hribčku predstavil zoljo,

Mežan, ki mi je padel v oči predvsem zaradi pulija, v katerega je bil tisti dan oblečen, pa molotovko. In smo metali plastenke, do polovice napolnjene s peskom, na mimovozeči puch. Zabavno.

Naslednja delovna točka je bila zoprna. Tema: tromblon. Inštruktor, mrk človek, s kapo globoko na očeh, me sprašuje, kje imam tromblonski nastavek. »Prosim?« O čem govori. Človek ne popušča. Zahteva, naj na cev že dam na tisti nastavek. Globoko zajamem sapo, ko ga vprašam, kje naj ga dobim. Brez besed mi z roko pokaže na mojo desno stran, jaz pa se v upanju, da bom, ko bom zadevo videla, nekako že ugotovila, kako in kam z njo, obračam v desno. Tam ni nič. Pogledam spet inštruktorja, on pa zdaj že zelo nestrpno: »Na vaši

desni, stotnica, na vaši desni!« Obrnem se še enkrat, gledam, dobro gledam v travo in ... Še vedno ne najdem nič. »Tam ni ničesar,« se predam, saj na fleh res ni bilo ničesar. Inštruktor pa: »V ROP-u, na vaši desni rami, stotnica.« Ahhhhh ...

Zvečer smo v vojašnici delali sklece. Najprej 10. Potem še 10, ker prvič nismo vsi delali tako, kot je treba, potem še 10, ker nismo šteli, nato še 10, ker nismo šteli usklajeno, pa potem ne dovolj glasno ... Petkovo dopoldne smo preživeli v učilnici vipavske vojašnice, spoznavali Natove taktične znake, popoldne po koncu terena pa smo bili verjetno v Zvončku tako kot še mnogokrat potem. Veselo in nepozabno.

Stotnica Bernarda Volčanjk Perčič

Selitve

Ko je bil 10. bMS leta 1996 ustanovljen, mu je bila za domovanje dodeljena Vojašnica Logatec. Razen ene same obnovljene stavbe, kjer sta se stiskali poveljstvu 10. bMS in takratnega 53. območnega poveljstva, so bili objekti v precej klavrnem stanju. Obema takratnima četama, ki še zdaleč nista bili popolnjeni, so bili dodeljeni nastanitveni objekti. Za pisarne so služile nekdanje spalnice, pohištvo pa je bilo navlečeno z vseh mogočih vetrov in marsikdaj se je v vlogi stola znašel tudi kakšen prazen zaboj za strelivo.

Stanje se je tako s prihodom novih ljudi kot tudi rabljenega pohištva v enoto sproti spreminjalo in selitve iz pisarne v pisarno ter iz objekta v objekt so postale naš neizogibni vsakdan. Te premike je najprej večinoma koordiniralo poveljstvo bataljona, pozneje pa so nastali, seveda predvsem zaradi iskanja optimalne rešitve, malo pa tudi zaradi

»komocije« in prestiža, plod raznih dogovorov med poveljniki čet in vodov pa tudi med podčastniki. Sem so spadale občasne menjave raznovrstnega nekompatibilnega pohištva.

»Stari, ali menjaš belo omaro za mojo rjavo? Dam zraven še stol.«

»Če dodaš še obešalnik! Veš, da ga v naši stavbi še nobeden nima!«

Tako v vojašnici ni bilo nič nenavadnega vsak dan srečevati procesije vojakov, ki so posamič ali v manjših kolonah, kakor mački mlade, sem in tja prenašali razne kose pohištva in osebno opremo. Ko je nekega dne – če prav pomislim, je še dolgo zdržal – poveljniku bataljona zmanjkalo potrežljivosti, se je na dnevnem redu sestanka vodilnih častnikov in podčastnikov v bataljonu znašla tudi točka o selitvah.

V trenutku, ko je poveljnik bataljona razlagal, da je vseh selitev in premeščanj do nadaljnega konec, se je skozi pritrlično okno, od koder so se videli nastanitveni objekti, zaslišal glas: »Enota, STOJ! Odlož! Zamenjaj strani! Na-PREJ!«

Ko je ob pritajenih nasmejih poslušalcev poveljnik še sam pogledal skozi okno, je zagledal kolono težko otovorjenih vojakov, ki so ob budnem očesu podčastnika »transportirali« mize, omare in obešalnike.

Poveljnik se je obrnil od okna in globoko zajel sapo. Vsi prisotni so obmirovali v pričakovanju plohe besed. Toda iz poveljnikovih ust, verjetno pod težo spoznanja, da drugače pač ne bo šlo, so se zaslišale le mirne besede: »Gremo na drugo točko dnevnega reda.«

Poročnik Drago Šebalj

»Da, vodnik!!!« in prestrašeni pogledi

Pisalo se je leto 2001. V večini drugih enot SV so še korakali naborniki, 10. MOTB pa je moral sam usposablјati svoje nove poklicne vojake. Konec maja 2001 sem se ravno vrnil s šolanja v tujini in postal poveljnik čete (2. MOTČ).

To seveda še ni bila motorizirana četa, temveč učna enota, ki je štela za približno en vod vojakov – kandidatov in inštruktorjev. Moj takratni namestnik, s partizan-skim imenom Kiki, je že nekaj mesecev vodil to učno četo. Predal mi je četrte prostore in pripadajočo dokumentacijo ter mi predstavil kadrovsko zasedbo inštruktorjev. Četni podčastnik Sulica je bil eden glavnih stebrov enote.

Moja četa je takrat imela nalogo usposablјati kandidate, da so postali polno-pravni vojaki 10. MOTB in tako dobili pravico nositi rdeče baretko. Rdeče baretko so se slovesno podeljevale na prireditvah ob zaključkih usposablјanj. Podelitev baretk je bila v takratnem času del nekakšnega kulta. Zraven je spadalo obvezno demonstrativno prikazovanje sklec skupaj z inštruktorji po koncu slovesnosti. Nadaljnja pot je te vojake večinoma vodila v 1. MOTČ, tako da je bila druga četa bolj ali manj podpora prve. 1. MOTČ je bila takrat kot vreča brez dna – nikoli do konca popolnjena.

Sam sem v četo prišel ravno sredi usposablјanja. Zaključno preverjanje s pohodom smo izvedli v okolici Kočevske Reke s taborom na Preži. Spominjam se nadzora iz poveljstva bataljona. Podčastnica iz poveljstva je pozneje na

analizi dala pripombo glede pozdravljanja vojakov. Vojaki so sicer strumno in odrezavo pozdravljali inštruktorje z: »Da, višji vodnik!« kot kakšni dresirani psi, vendar bi se spodobilo, se je pridušala podčastnica, da bi prav tako strumno pozdravili tudi poveljnika bataljona, če ga že zagledajo kje v bližini. Povedati hočem, da so se vojaki bali inštruktorjev bolj kot kogar koli drugega (kar je v dril fazi razumljivo).

Naslednja generacija vojakov se je usposablјala na višku poletja julija in avgusta. Ko smo izvajali postopke na taktični stezi v Vojašnici FRS, so nekateri od napora in vročine kakor snopi žita padali v omedlevalo. Korektivni postopek zračnega hlajenja v senci bližnjih dreves z dodatkom hladne vode za vrat in z vpihovanjem kisika skozi škrge je bil takrat vsakdanji pojav pri obnemoglih kandidatih. Toda bili so vztrajni in so večinoma uspešno premagali vse napore. Terenska usposablјanja smo izvedli na Bloški polici. Zmeraj se bom spominjal pozitivnega pogleda na svet, ki ga je izrazil moj namestnik, ko je rekel, da ljudje navadno plačujejo za dopust v naravi, mi pa smo plačani za to, da delamo v taki naravni idili. Spali smo na prostem, pod poletnim nebom. Kiki in Sulica sta imela vsak svojo spalno mrežo. Kiki je sicer kmalu spoznal, da se je njegova gravitacijska sila nekoliko okrepila. Potem ko se je zavihtel v svojo mrežo, se je ta deloma strgala in Kiki se je zapletel vanjo kakor muha v pajkovo mrežo. Sulica je pokazal svoje umetelno znanje pri pripravi bivaka za spanje s pomočjo lično izrezljanih količkov in vrvic. Torej, prenočišče poveljstva čete je postalo pravo orlovo gnezdo med drevesi. Najsrečnejša pa sta bila upravnika strelišča, saj sta enkrat za spremembo spet imela človeško družbo namesto medvedjih obiskovalcev.

Med urjenjem premikanja po bojišču s plazenjem in kratkimi preteki so vojaki namesto pušk uporabljali lesene palice. Pri premagovanju travnikov so jih bodrili klopi, kobilice, mravlje, ose in podobna poletna golazen. Sklece so bile rutinsko opravilo. Delovni dan se je včasih začel z imitatorji topovskega ognja in streljanjem, tako da so vojaki morali vzpostaviti obrambo tabora. Sledila je jutranja telovadba v škornjih s pesmijo. Tudi v poveljstvu čete smo zjutraj obvezno najprej telovadili. Kiki in Sulica sta se držala nekakšnega SAS-programa (kombinacija teka, sklec, trebušnih vaj, počepov in podobnega). Med izvajanjem trebušnjakov sta se sprla, kateri kateremu narobe šteje, in hkrati mazohistično trpela.

Inštruktorji so si zamislili zanimiv običaj, skladno s katerim se je moral najboljši problematičen kandidat usesti v pucha. Njegovi soborci so morali vozilo z ugasnjenim motorjem privati od dna strelišča po klancu navzgor do stavbe upravnika, medtem ko je kandidat v avtu s sončnimi očali »šofiral« in občasno potrotil, če je bila vožnja prepočasna. Ne dvomim, da so mu bili kolegi vojaki neizmerno hvaležni, ker so imeli to čast, da so ga lahko popeljali.

Na enem od terenskih usposablјanj na Bloški polici se nam je napovedano pridružila ekipa novinarjev iz raznih televizijskih in časopisnih hiš pod vodstvom predstavnice MORS za stike z mediji. Novinarji so dobili delovne kombinezone in so nenehno spremljali usposablјanje vojakov. Tako je nastala cela reportaža o usposablјanju poklicnih vojakov v 10. MOTB. Nekega dne, mislim, da je bil četrtek, me je predstavnica MORS poklicala na stran in me vprašala, ali vem za najnovejše novice. Nisem vedel, zato sem radovedno vprašal, za kaj gre. Pa mi je povedala, da bo naslednji dan na teren prišla Helena Blagne. Pomislil sem, ali me zaje... Povedala je, da ne gre za šalo, temveč da je znana pevka res izrazila željo po srečanju z vojaki, ker je nameravala napisati neko pesem o vojaki. Dobro, kdo vse nas je že prišel pogledat, pa naj pride še ona. Vendar sem naslednji dan tako in tako moral nazaj v Ljubljano na poveljstvo bataljona, kjer smo morali opraviti nekaj nujnega. Tako se je s krepostno Heleno ubadal moj namestnik Kiki.

To je bilo le nekaj utrinkov iz obdobja, ko sem kot poveljnik 2. MOTČ, takrat učne enote za prvo fazo usposablјanja poklicnih vojakov, vodil to enoto. Septembra 2001 je bila ustanovljena posebna učna enota pod vodstvom stotnika Pavleta Jereba, tako da sem se sam lahko začel ukvarjati s formiranjem motorizirane čete.

Poročnik Valter Bizjak

Naključje ali usoda

Postavlja se vprašanje, kako najbolje predstaviti in opisati uvajanje in razvoj podčastniške podporne linije (PČPL) oziroma enotovnih podčastnikov v 10. bataljonu. Pravzaprav ni nobene posebne ločnice, ki bi formalno opredeljevala uvedbo PČPL. Kot marsikatera druga stvar v bataljonu je bila preprosto dejstvo, sredi katerega smo se znašli.

Ko sem oktobra 1996 prišel v bataljon kot poveljnik oddelka, se nisem niti zavedal, da sem v bistvu prvi člen podčastniške podporne linije (PČPL). Enotovne podčastniške dolžnosti, kot so vodni podčastnik (VPČ), četni podčastnik (ČPČ) in bataljonski podčastnik (BPČ), so bile določene s formacijo bataljona, ki je bila izdelana in uvedena po ameriški formaciji Bradley. Na začetku je bila glavna podčastniška dolžnost poveljnik oddelka, nekaj referentov v poveljstvu bataljona in posamezniki v logistiki, v glavnem tisto, kar smo najbolj potrebovali. Preostale enotovne dolžnosti (VPČ, ČPČ in BPČ) so bile večinoma nepopolnjene. Nekateri posamezniki so bili tja postavljeni samo formalno, saj so dolžnosti ČPČ in BPČ vsebovale tako imenovani 65. člen, s »privlačnimi« količniki (3.10 in 3.25). Tisti, ki so bili postavljeni in so te dolžnosti tudi opravljali, so se srečevali s raznimi problemi in ovirami. Največji problem je bil seveda pomanjkanje izkušenj in znanj, kaj enotovni podčastnik sploh počne. Vsa literatura in drugi viri, v katerih smo črpali teoretična znanja in usmeritve, so bili v angleščini.

Eden prvih enotovnih podčastnikov, **štabni vodnik Robert Mohorko**, se spominja: »Svojo kariero sem začel kot vodni podčastnik. Skrbel sem za ažurnost seznamov in spiskov ter oddajal zahteve za hrano, strelivo in materialnotehnična sredstva. V tistem obdobju ni bilo nobenega govora o usposabljanju, to je bila odgovornost častnikov. Kmalu zatem sem bil razporejen na dolžnost četnega podčastnika. Če povem na kratko, bil sem leva in desna roka poveljnika čete. Poleg tega sem bil vodja glavne pisarne, urejal sem vse v zvezi s plačami za pripadnike čete ter skrbel za organiziranje in sestavljanje moštev za varovanje objektov SV. Tudi tu ni bilo govora o usposabljanju.«

Pomemben mejnik pri nabiranju izkušenj za delo enotovnih podčastnikov je bila udeležba pehotnega voda na mednarodni vojaški vaji Cooperative Nugget (CN 97) v ZDA. Takrat smo prvič praktično izkusili, kako deluje podčastniška linija, in si s so-

delovanjem z enotami tujih vojsk pridobili ogromno izkušenj.

Štabni vodnik Klemen Jaunig, vodni podčastnik na tej vaji, takole opisuje svoje izkušnje: »To je zanimiva zgodba. Najprej, kako sem se sploh znašel v vlogi vodnega podčastnika. Vse se je začelo na terenskih pripravah za vajo na Počku aprila 1997, ko so bile vremenske razmere enake kot letos. Za VPČ je bil najprej predviden višji vodnik Marko Truzzardi, sam sem bil v vlogi poveljnika oddelka. V soboto (tereni čez vikend so bili v tistih časih čisto normalen dogodek) je takratni namestnik poveljnika bataljona sklical sestanek z vsemi pripadniki in nam povedal, da se iščejo prostovoljci za napotitev na misijo v Albanijo. Super, sem pomislil, končno gremo na misijo. Moje veselje ni trajalo dolgo, saj me je namestnik hitro postavil na realna tla, ko je dodal, da od podčastnikov samo Tomaž Mihelič in Klemen Jaunig ne moreta kandidirati za misijo v Albaniji. Razlogi: Mihelič ima izkušnje s podobne vaje iz leta 1995, Jaunig pa bo VPČ zaradi dobrega znanja angleškega jezika. In tako sem postal VPČ za vajo CN 97. Sam sem delo VPČ poznal predvsem iz literature in s skupnega urjenja s pripadniki zelenih baretk ameriške vojske iz leta 1996, takrat še kot pripadnik MORIS-a. Na vaji mi je pomagal v master sergeant Smith, pripadnik pete skupine zelenih baretk, ki me je s svojimi izkušnjami usmeril na pravo pot. Na vaji sem skrbel, da je vod imel vso potrebno opremo, da je oskrba prišla na pravo mesto ob dogovorjenem času, da smo postavili krožno varovanje in podobno. Vsako jutro sem četnemu podčastniku poročal o statusu voda in zdravstvenih težavah. Lahko rečem, da sem kljub svoji neizkušenosti večino nalog dobro opravil. So pa bile težave predvsem pri razumevanju nalog. Tako

sem se moral zagovarjati pri četnem podčastniku, ker je zaradi jezikovnega nesporazuma med mano in latvijskim vodom slednji namesto zasluženega počitka moral za našo kontrolno točko napolniti več kot 500 vreč peska.«

Z večanjem bataljona je naraščala tudi potreba po funkcioniranju PČPL. Tudi zavedanje častnikov o vlogi in pomenu enotovnih podčastnikov se je vztrajno povečevalo. Pridobivali smo vse več izkušenj in znanj, tudi v mednarodnem okolju. Začeli smo pošiljati prve podčastnike na šolanje v tujino, pojavljale so se misije, kjer si brez enotovnih podčastnikov niti ni bilo več mogoče zamisliti opravljanja nalog. Tudi tukaj smo se večkrat znašli v čudnih situacijah.

Spominjam se vtisov, ki jih je prvi bataljonski podčastnik v desetem bataljonu, **poročnik Aleš Gavez**, dobil v tujini: »Največkrat sem se znašel v krogu starejših, recimo raje zrelejših podčastnikov, z veliko izkušnjami in visokimi čini, ki so začudeno poslušali moje poskuse obrazložitve, kako je mogoče, da je poročnik na podčastniški dolžnosti in pri dobrih dvajsetih letih že bataljonski podčastnik.«

Uvodoma sem govoril o svojem nezavedanju, kaj je podčastniška podpora linija, zdaj, po devetih letih, ko sem iz bataljona odšel kot bataljonski podčastnik, pa z gotovostjo povem, da smo enotovni podčastniki odigrali pomembno vlogo v razvoju in uspehu 10. bataljona.

Že stari pregovor pravi, da se človek največ nauči iz tistega, kar preizkusi na lastni koži. To še posebej drži za vse nas, ki smo v 10. bataljonu kljub vsem težavam vztrajali na poti k izgradnji podčastniškega sistema, ki podpira in krepi delovanje vojske in ki ga je SV uveljavila mnogo let pozneje.

Štabni vodnik Tomaž Mihelič

Cooperative Nugget 97

V ameriškem vojaškem oporišču Fort Polk v Louisiani se je junija in julija 1997 pehotni vod 10. bMS udeležil vaje Cooperative Nugget (CN 97). Na vaji, katere namen je bil povečati povezljivost med Nato in državami Partnerstva za mir (PzM), je s svojimi vodi sodelovalo 22 držav; od tega 4 članice Nata ZDA, Belgija, Kanada in Turčija, ter poleg Slovenije še 17 držav podpisnic PzM Albanija, Bolgarija, Češka, Estonija, Gruzija, Madžarska, Kazahstan, Kirgizija, Latvija, Litva, Makedonija, Moldavija, Poljska, Romunija, Slovaška, Ukrajina in Uzbekistan.

Priprave na vajo so potekale v Polanskem logu, ki je po izkušnjah posameznikov, ki smo že sodelovali na podobni vaji leta 1995, klimatsko in vegetacijsko najbolj ustrezal terenskim pogojem v Louisiani. Pomembnost dobrih priprav na vajo se je pri poveljujočih kazala v tem, da se je ves bataljon angažiral na pripravah enega voda. Za tisto obdobje bataljona je bilo značilno, da smo za take aktivnosti enoto sestavili iz »kadrovskega materiala«, ki je bil takrat na voljo. Tako je bilo tudi s tem vodom, in ekipa pod poveljstvom poročnika Mirana Dernikoviča je v tej obliki delovala samo za potrebe te vaje. Kljub temu moram poudariti, da smo uspeli ustvariti dober in homogen kolektiv, ki je na vaji pokazal visoko stopnjo usposobljenosti in predvsem zmožnost delovanja v mednarodnem okolju.

Vaja se je uradno začela 16. junija s slovesnostjo. Več ko 4000 častnikov, podčastnikov, vojakov in civilistov je pozdravil general ameriških marincev John J. Sheehan, ki je vajo tudi uradno odprl. Poudaril je, da je vaja dokaz, da različne države morajo in morejo delati za skupni cilj.

Že naslednji dan se je vaja tudi praktično začela. Bila je razdeljena v tri faze, imenovane skladno z intenzivnostjo delovanja enot v posamezni fazi.

V prvi fazi, imenovani »plazenje«, smo se spoznavali z osnovnimi načeli in pravili delovanja na vaji. Privajali smo se tudi težkim podnebnim razmeram z visoko temperaturo in vlago, ki vladajo na jugu ZDA. V tej fazi so nas tudi opremili z lasersko opremo miles, da bi zagotovili realne pogoje uporabe orožja.

V drugi fazi, imenovani »hoja«, smo izvajali situacijsko usposabljanje po korakih. S pomočjo ameriških inštruktorjev smo izvedli urjenja iz vseh postopkov, s katerimi smo se kasneje srečali na zaključni vaji. Tukaj smo spoznali nam do takrat neznan pristop usposabljanja, saj so nam inštruktorji le nakazali možne načine izvedbe določenega postopka, potem pa je bilo od nas odvisno, kako smo se organizirali in postopek izvedli. Povedati moram, da je bilo na začetku precej težav, saj je večina od inštruktorjev pričakovala natančna navodila za prav vsako stvar, ki nam ni bila jasna. Večina odgovorov na naše vprašanje, kaj naj naredimo, če ... je bila, da je to odvisno od naše odločitve. Seveda smo po začetnih težavah kmalu spoznali, da smo sposobni rešiti tudi najtežje situacije, rastla je samozavest tako poveljujočih kot vojakov in na koncu urjenja

Foto: Bruno Toič

skoraj ni bilo več vprašanj za inštruktorje, temveč smo čas porabili za analizo naloge in sprejemanje odločitev.

Tretja faza se je imenovala »tek«. Že ime pove, da je šlo za največjo intenziteto delovanja. Dejansko je šlo za večdnevno zaključno vajo, na kateri smo v sestavi D-čete opravljali naloge za vzpostavitev miru na namišljenem območju dveh sprtih strani. Četi je poveljeval kanadski častnik in poleg našega voda je imela v svoji sestavi še kanadski, latvijski in češki vod.

Zaključna vaja se je začela s sprejemom naloge za delovanje in premikom na letališče, kjer smo imeli na voljo en dan za izdelavo načrta. Tukaj sta imela največ dela poveljnik voda in vodni podčastnik, seveda pa smo po svojih najboljših močeh pomagali tudi poveljniki oddelkov in nekateri vojaki. Drugi so čas večinoma izkoristili

Udeleženci na vaji CN 97,
Louisiana ZDA, julij 1997

Foto: Bruno Toič

Vaja CAE 98

Leta 1997 je bataljon moral z zelo omejenimi kadrovske in tehnične vire opraviti tako rekoč simultano tri pomembne naloge: pripraviti enoto za misijo pod vodstvom OVSE v Albaniji, enoto za mednarodno vajo v okviru Partnerstva za mir (PzM) CN 97 v ZDA ter prvi kontingent za mirovno operacijo v okviru OZN na Cipru. Leto 1998 ni bilo nič drugačno. Drugo izmeno je bilo treba pripraviti za sodelovanje na misiji na Cipru, prevzeti naloge enote HIPOS, konec leta pa je sledila še vaja Nata Cooperative Adventure Exchange 98 (CAE 98).

za še zadnji počitek in priprave na nalogo. V tem času smo izvedli tudi vsa urjenja za vkrcavanje v helikopterje in se seznanili z vsemi varnostnimi ukrepi. Drugi dan smo izvedli premik po zraku na območje odgovornosti. Po adrenalinski vožnji in taktičnem izkrcanju smo opravili premik do opazovalne postaje, kjer smo v vlogi četne predhodnice izvedli prevzem nad opazovalnico. Kmalu je za nami prispela še glavna četa in začeli smo se nameščati. Na območju odgovornosti naše čete je bila tudi kontrolna točka, ki smo jo izmenjaje posedali vsi štirje vodi. V naslednjih nekaj dneh smo skladno z dodeljenimi nalogami in situacijo, ki so jo odlično odigrali v ta namen najeti in dobro plačani igralci, znašli v različnih vlogah kontrole prometa na kontrolni točki, opazovanja na opazovalnici, spremstva konvojov, razdeljevanja humanitarne pomoči, patruliranja ipd. Intenzivnost je iz dneva v dan naraščala, zadnji dan pa celo iz ure v uro. Na trenutke smo že pomislili, da ne bomo zmogli vsega, toda vedno so zmagali vztrajnost, nepopustljivost, medsebojna pomoč in vzpodbuda ter seveda zavedanje, da ne smemo izgubiti ugleda in statusa, ki smo ga leta 1995 na podobni vaji dosegli pripadniki 1. specialne brigade MORiS.

Prišel je dan, ko so oznanili konec zaključne vaje, in začele so se priprave na odhod v bazo. Kar verjeti nisem mogel, od kod nam energija, ko sem gledal soborce, s kakšno lahko nalagajo kolute žice in podobno težek tovor na kamione. Šele na zaključni analizi, ko smo slišali veliko pozitivnih ocen, sem ugotovil, da smo imeli veliko energije zaradi odlično opravljenega dela.

Štabni vodnik Tomaž Mihelič

»Veste, v čem je razlika med vami, pripadniki Slovenske vojske, in pripadniki drugih vojsk, pri katerih sem bil? Ravno to – nikoli ne odnehate,« je dejal novinar belgijske televizije, ko je opazoval takrat še vojaka Boštjana Šorna pri odpiranju rešetk oziroma zaščitne ograje na vozilu BOV, ki so ga uporabljali vojaški policisti in je bil namenjen uporabi v primeru demonstracij. »Če bi bil zdaj tukaj vojak iz katere druge vojske, bi rekel, da tega vozila ne pozna ali pa da to ni njegovo področje. Vaš vojak pa reče, da bo poskusil,« je še dodal novinar, ki je obiskal 10. bMS v Boštjanju na vaji Cooperative Adventure Exchange 98 (sodelovanje, drznost in izmenjave). Vojak Šorn je takrat opravljal varovanje vozil in tehnike drugih sodelujočih enot na vaji. Zakaj se zdi ta dogodek tako primeren za uvod v kratek opis vaje CAE 98? Prvič zato, ker 10. bMS vozil BOV do vaje ni imel, s specialnimi vozili vojaške policije pa se tako nikoli prej nismo srečali. Drugič pa zato, ker dejanje vojaka, ki vozila nikoli prej ni videl, vendar se je kljub temu brez zadržka lotil dela, da je novinar lahko posnel nekaj zanimivih posnetkov, na neki način simbolizira takratno vzdušje v 10. bMS – torej ni stvari, ki je ne moremo opraviti za to, da dosežemo cilj, če pa česa ne znamo, se bomo še naučili. Tak je bil odnos pripadnikov 10. bMS do vsega in vseh nalog, ki so jih dobivali.

Če ne prej, so se pri pripravah na vajo izkazale za pomembne in smiselne najmanj naslednje stvari:

- neizprosno vztrajanje poveljnika bataljona pri uveljavljanju metod dela in predpisov, ki so veljali v Natu – štabni proces dela, izdelovanje lastnih standardnih operativnih postopkov (SOP), uveljavljanje formatiranih poročil in

sporočil (SITREP in PERSREP je bataljon uporabljal tudi pri dnevnem poročanju v nadrejeno poveljstvo), učenje iz tuje literature, prevajanje te literature in njena uporaba pri vsakodnevnom delu, uvajanje v usposabljanje tudi novih vsebin, predvsem civilno-vojaškega sodelovanja, in še vrsta drugih novosti;

- vse izkušnje, ki so si jih pripadniki 10. bataljona za mednarodno sodelovanje pridobili v času opravljanja nalog na misijah v Albaniji in na Cipru ter na vaji v ZDA, posamezniki pa tudi na drugih mednarodnih vajah, so se prenašale neposredno na vse pripadnike bataljona. Slabe izkušnje so nas opozorile, na kaj moramo biti v prihodnje posebej pozorni in katere vsebine je treba vključiti v usposabljanje in delo, da se napake ne bi ponovile, dobre izkušnje pa so nas naučile, pri čem moramo vztrajati in kdaj delo nadaljevati tako kot do takrat.

Navedeno je bilo izjemno pomembno, ko smo le slaba dva meseca pred vajo dobili dobrih 5 cm debele knjige z naslovom AMF(L) (Allied Command Europe Mobile Force, Land) SOP. Na podlagi teh knjig smo takrat izdelali nekaj svojih SOP, dokument AMF(L) pa smo s pridom uporabljali tudi pozneje in še danes pride prav. V elektronski obliki smo vnaprej pripravili zahtevana formatirana sporočila, pripravili karte ter usposobili vse, ki tega še niso obvladali v Natovem navajanju lokacij, uporabi Natovih simbolov in oznak ter komuniciranju po r/n (Voice Procedure) skladno z Natovimi STANAG-i. Nadaljevali smo usposabljanje v taktiki za delovanje v operacijah v podporo miru, seznanjanje s scenarijem in konceptom vaje, dokumenti, ki določajo pravila delovanja mednarodnih vojaških sil na operacijah v podporo miru, in vrsto drugih dejavnosti. Obenem so potekale priprave oziroma zbiranje vseh materialno-tehničnih in drugih sredstev, ki so omogočila samostojnost in samozadostnost bataljona ves čas vaje.

Na vaji CAE 98 je sodelovalo 18 držav s skupaj več kot 5500 vojaki. 10. bMS je na vaji sodeloval z nekaj več kot 200 pripadniki in je bil eden od petih bataljonov, ki mu je poveljevalo poveljstvo AMF(L). Deloval je v sektorju E, ki je obsegalo

V času vaje so potekale v Sloveniji lokalne volitve. Udeležba na njih je bila omogočena vsem pripadnikom 10. bMS, ki so želeli uveljaviti to svojo državljansko pravico.

območje med Rimskimi Toplicami, Lisco, Sevnico, Tržiščem, Malkovcem in Mirno, naši sosedi pa so bili Nemci in Belgijci.

Premik bataljona se je začel nekaj dni pred uradnim začetkom vaje. Sredi noči se je naša kolona začela premikati iz Logatca proti Dolenjski oziroma Xsandiji. Ko smo prišli na območje izvajanja vaje, smo začeli prepoznavati posamezna območja odgovornosti bataljonov iz drugih držav, saj je bila večina drugih štirih bataljonov že v fazi razmeščanja, ceste pa so bile tudi že označene skladno s scenarijem vaje – glavne oskrbovalne poti (MSR – Main Supply Rout), glavne in stranske patroljne poti itn. Med četrto in peto uro zjutraj se je naš premik končal in odpravili smo se k počitku, ki si tega imena niti ni zaslužil. Vsakdo si je namreč poiskal prostor za počitek, kjer ga je našel. Za večino so bila to tla in tanka vojaška spalna vreča, temperatura pa je bila nekaj stopinj pod lediščem. Po dobrih dveh urah zmrzovanja se je večina odrekla spancu in začeli smo postavljati poveljniška mesta – taktično poveljniško mesto bataljona s taktičnim operativnim centrom (TOC), zaledno poveljniško mesto z italijansko bolnišnico ravni 1 (ROLE 1) ter četno poveljniško mesto. Naslednja dva dneva smo vzpostavljali poveljniška mesta, zveze po vertikali in horizontali ter povezave s sosednjimi enotami, enotami za podporo, izvidovali območja odgovornosti, se seznanjali z

območjem odgovornosti AMF(L) ter imeli zadnje priprave na izvedbo vaje.

V tem času so začela prihajati tudi že dodatna oziroma dopolnilna povelja, ki sicer niso spreminjala scenarija in koncepta vaje, so pa napovedovala številne dodatne dejavnosti. Med njimi je bil tudi za nas zanimiv tako imenovani cross training, na katerem so se pripadniki vojsk udeležencev vaje skupaj usposabljali v taktiki, premikih z vozili in helikopterji, se seznanjali z opremo in tehniko drug drugega itn. Opravili smo tudi začetno, minivajo z incidenti FTX (incidenti, ki se odigrajo z naznačevalci – igralci vlog) in CPX (incidenti, ki od poveljstva oziroma čete zahtevajo le teoretično rešitev) ter tako preizkusili tudi delovanje sistemov C2. Na poveljniško mesto so počasi prišli vsi, ki so tam morali biti, od sodnikov oziroma ocenjevalcev, ki so med vajo spremljali in ocenjevali delo poveljstva pri reševanju različnih situacij in incidentov, do častnikov za povezavo za letalstvo, artilerijo, inženirstvo, za sodelovanje s sosednjimi enotami in drugih. Vaja se je s slovesnostjo začela 20. novembra in končala 27. novembra 1998 oziroma 2. decembra 1998, ko so se končali vsi premiki.

Kmalu po začetku vaje smo ugotovili, da je večina nalog, ki jih bomo morali rešiti, povezanih s civilisti, civilnimi lokalnimi organizacijami in lokalno policijo, pa tudi s sodelovanjem z mednarodnimi vladnimi, nevladnimi in humanitarnimi organiza-

cijami. Manjkalo ni niti incidentov s teroristi, diverzijami ali možnostmi diverzije, atentata, manjših napadov različnih oboroženih skupin, večanja napetosti med sprtima stranema, posebej v času pred volitvami, in večne nevarnosti – min. Preizkusili smo se tudi v delu z mediji in odkrivali, kako pomembno je čim širšo javnost seznaniti z nalogo mirovnih sil – promovirati mir, in ne nazadnje tudi, kako nevarno je lahko, če mediji objavijo neresnice ali polnesnice oziroma nasprotujejo temu, kar sile za zagotavljanje miru skušajo doseči.

Prej ali slej nam je tisto, kar je bilo zapisano v tisti več kot 5 cm debeli knjigi, prišlo prav. In še nekaj je bilo izjemno pomembno: če je bilo na začetku v TOC-u skoraj vse poveljstvo in se je hotel vsakdo ukvarjati z vsem, se je to že po prvem dnevu spremenilo in odtelej so v TOC-u delali samo še tisti, ki so bili odgovorni za vodenje in načrtovanje dejavnosti za naslednjih 12 do 24 ur ter za reševanje trenutnih razmer, drugi pa so se v reševanje nalog vključevali po potrebi oziroma glede na nastale razmere. Celotno poveljstvo se je s situacijo seznanjalo na skupnih poročanjih. Povedano drugače, vsakdo je začel opravljati svoje delo. Na vaji smo prvič v bataljonu vzpostavili in preizkusili premično retranslacijo in delovalo je odlično.

Na obiskih pri naših »sosedih« Nemcih in Belgijcih, ki so imeli z delom v mirovnih operacijah bistveno več izkušenj kot mi, smo se seznanili ne le z njihovim načinom dela, razmestitvijo in namestitvijo, temveč tudi z njihovimi težavami in i dejami, kako težave rešiti in izboljšati delo, nazadnje pa smo se z njimi tudi dogovorili, da bomo na mejah med bataljoni, na pomembnejših križiščih in komunikacijah vzpostavili skupne mešane kontrolne točke in patrolje. Sodelovanje med našimi ter nemškimi in belgijskimi vojaki se je izkazalo kot dobra rešitev in odlična izkušnja. Prispevalo je ne le k boljšemu delu, temveč tudi k medsebojnemu spoznavanju, poznavanju ter izmenjavi izkušenj in ne nazadnje tudi k učenju. Naučili smo se veliko, tudi angleščine.

10. bMS se je na tej vaji prvič enakovredno postavil ob bok vojskam držav članic Nata. S svojim znanjem, iznajdljivostjo, neutrudnostjo, voljo in željo je izpolnil zaupanje Slovenske vojske, da lahko opravlja tudi najzahtevnejše naloge v mednarodnem okolju. Izkušnje z vaje, ki jih ni bilo malo, smo takoj uveljavili pri svojem delu.

Pravzaprav ni minilo veliko časa, ko smo vse nabrane izkušnje in znanje lahko in morali uporabiti na mednarodni vaji Esperija 99 v Italiji. Tam je bilo poveljstvo 10. bMS postavljeno v vlogo mednarodnega poveljstva, v katerem so z nami delali pripadniki iz Bolgarije, Romunije in Italije. To je bila tudi prva izkušnja poveljstva bataljona v »integraciji« častnikov iz drugih držav v svoje poveljstvo.

Majorka Tanja Pečnik

**Vaja CAE 98,
Slovenija**

POVELJSTVO 10. MOTB

POVELJSTVO 1. MOTČ

PRVI VOD 1. MOTČ

PRIPADNIKI

10.

MOTB

DANES

Jure Adamič, Haris Adrovič,
 Elvis Agič, Janez Ahlin,
 Matic Ajdovec, Larisa Alič,
 John Allakaj, Dušan Ambrož,
 Simon Andrejek, Tomaž Avberšek,
 Aleš Bajc, Edin Bajramović,
 Aleš Bajt, Uroš Bajt,
 Primož Balantič, Melita Balek,
 U. Uroš Balent, Marjeta Bandur,
 Aleš Bartolj, Andrej Bastl,
 Franc Baškovec, Jože Bek,
 Urška Bele, Blaž Beniger,
 Damjan Benkovič, Katja Berčič,
 Jaka Berger, Jakob Beričnik,
 Marjan Berke, Peter Berstovšek,
 Jaka Bevc, Saša Bilandžija,
 Danijel Bizjak, Boštjan Blažič,
 Jože Blažič, Tomislav Bogovič,
 Peter Božanovič, Aleš Božič,
 Marko Brankovič,
 Aleksander Bračkovič,
 Bojan Bračkovič, Robert Bratuša,
 Borut Brecej, Dominik Brecl,
 Boštjan Brečko, Milan Breg,
 Robert Bregar, Danilo Breznik,
 Miha Breznik, Jože Brglez,
 Miha Bric, Marko Brus,
 Robert Bukovnik, Dean Bukvič,
 Selmir Burek, Matevž Burja,
 Jernej Cajhen, Klemen Cankar,
 Sebastijan Cej, Boštjan Celcer,
 Maja Cerar, Radovan Cerkvenik,
 Darko Ciglar, Dejan Cimerman,
 Robert Cimprič, Robert Cotič,
 Janez Cuznar, Marko Cvek,
 Peter Cvelbar, Damjan Čarman,
 Aljoša Čefarin, Kristijan Čeh,
 Dejan Čengič, Miran Čepin,
 Miha Čerin, Jože Černič,

DRUGI VOD 1. MOTČ

Iztok Česen, Martina Česnik,
 Jakob Čižmek, Izidor Čop,
 Urban Čretnik, Dušan Črnko,
 Vojko Čuček, Aleksander Čurin,
 Saša Dadič, Boštjan Dekleva,
 Izток Dekleva, Alen Delič,
 Afrim Delija, Boris Delopst,
 Jernej Deržek, Mario Desnica,
 Martin Dežman, David Djaković,
 Amel Djedović, Aleš Doberšek,
 Brane Doblekar, Nejc Dobnikar,
 Boštjan Dobovišek, Rok Dobrajc,
 Izток Dobrila, Matej Dokl,
 Bogdan Dokmanović,
 Robert Dolčič, Aleš Dolinar,
 Mihael Dolinšek,
 Tibor Dolinšek, Metod Dolšina,
 Kristijan Dragojevič,
 Aleks Draksler, Andrej Draksler,
 Rok Drakulič, Vojko Drašček,
 Gorazd Drevenšek,
 Robert Drevenšek, Dejan Drobnič,
 Jaka Drobnič, Leon Drole,
 Adi Drole, Boštjan Ekselenski,
 Erik Elezovič, Margerita Emeršič,
 Miha Emeršič, Jurij Erzar,
 Dejan Faget, Pavel Fajfar,
 Damjan Fakin, Jožef Falnoga,
 Jože Fele, Aleksander Ferlic,
 Emil Ferlič, Simon Filipič,
 Kristjan Filipovič, Robert Fišer,
 Gregor Flakus, Aleš Flerin,
 Tadej Fojtl, Žiga Franjič,
 Robert Frank, Robert Fras,
 Elvis Frbežar, Edvard Frelih,
 Žiga Frešer, Oliver Fridrich,
 Smiljan Fujs, Nataša Fulan,
 Gorazd Furlan, Dejan Gabor,
 Edi Gajzer, Anton Galovec,
 Aleksander Garb, Igor Glažar,
 Danijel Goethe, Franc Golinar,
 France Golobar, Aleš Gorenak,
 Andrej Gorišek, Dejan Gorjup,
 Vasja Gorjup, Edvard Gornik,
 Sabina Gorogranc,
 Rok Gostenčnik, Jože Govednik,
 Karmen Grabar, Gorazd Grabec,
 Karl Gradišnik, Silvo Grčar,

TRETJI VOD 1. MOTČ

POVELJSTVO 2. MOTČ

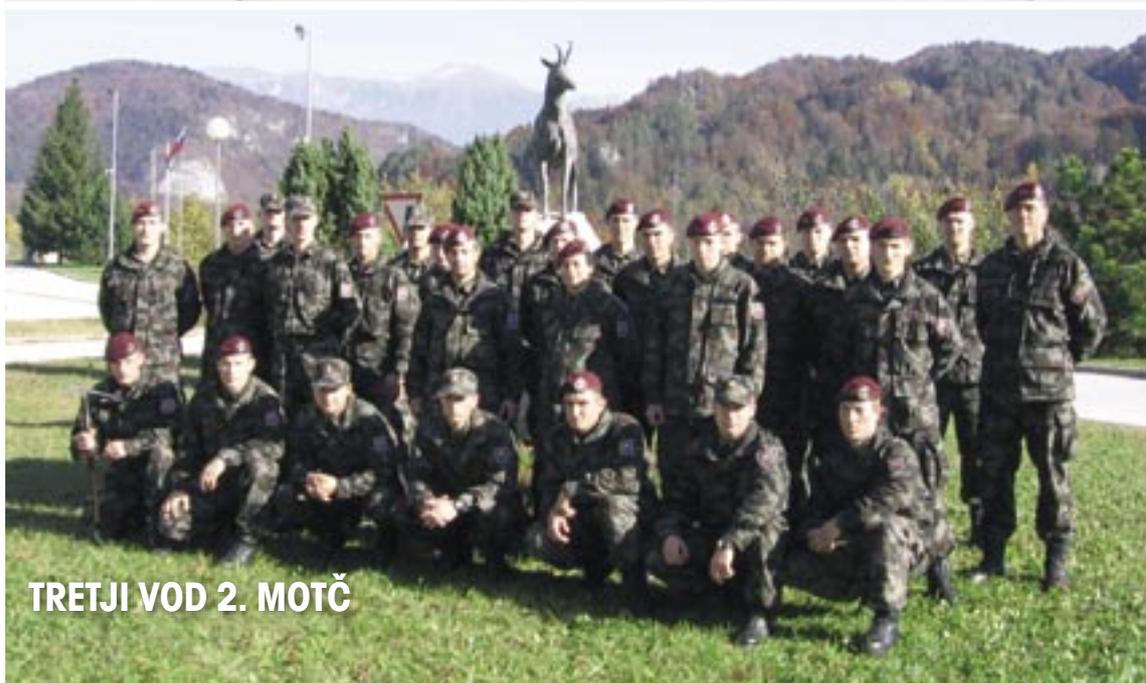
Zdravko Gregl, Marko Gregorič,
 Mateja Gregorš, Andrej Grešak,
 Damjan Grobelnik, Žiga Grudnik,
 Dejan Grum, Miha Habjan,
 Žiga Hafner, Gregor Hafner,
 Primož Hanžič, Luka Harinski,
 Gregor Harnik, Pavel Hladnik,
 Ernest Hlastec, Marko Hochkraut,
 Boštjan Hohler, Janez Hojnik,
 Benjamin Holc, Darko Horvat,
 Davor Horvat, Tomi Horvat,
 Matjaž Horvat, Matej Hribernik,
 Matjaž Hrovat, Samir Hušidič,
 Boštjan Hvala, Dušan Ilc, Igor Ilić,
 Gregor Istenič, Saša Ivanović,
 Dejan Ivanuša, Dejan Izgoršek,
 Pavel Jakovac, Miloš Jamar,
 Aleš Jamnik, Bogomir Jamnikar,
 Matjaž Jamšek, Jan Januš,
 Robert Janžekovič, Drago Janžič,
 Barbara Jarc, Tadeja Jarc,
 Robert Jasenc, Klemen Jaunig,
 Marko Javoršek, Franci Jazbar,
 Matjaž Jazbec, Jože Jelenovec,
 Blaž Jelovčan, Simon Jenko,
 Žika Jeram, Sašo Jeras,
 Andrej Jereb, Polona Jerič,
 Tomaž Jernejšek, Igor Jeršin,
 Matej Jevševar, David Jordan,
 Marjan Jurič, Dušan Kačičnik,
 Gorazd Kajnc, Boštjan Kalan,
 Mitja Kampuš, Davor Kardošm,
 Žiga Karničar, Marijana Kasapović,
 Borut Kastelec, Sebastjan Kavcl,
 Franci Kavčič, Marko Kavčič,
 Alen Keber, Luka Kečkeš,
 Faruk Kelmendi, Bojan Kene,
 Dejan Kepec, Jurij Ker,
 Nina Kersnič, Miran Kirm,
 Mihael Klampfer, Martin Klavžar,
 Dejan Klopčič, Danijel Knap,
 Darko Knez, Matjaž Knez,
 Katja Kobentar, Denis Kocjan,
 Simon Kocmuž, Albert Kočevnar,
 Franc Kokol, Damjan Kolar,
 Željko Komljen, Dražen Komljen,
 Stanislav Komočar, Jaka Konjar,
 Gorazd Koprivnik, Marko Kordež,

PRVI VOD 2. MOTČ

DRUGI VOD 2. MOTČ

TRETJI VOD 2. MOTČ

POVELJSTVO 3. MOTČ

PRVI VOD 3. MOTČ

DRUGI VOD 3. MOTČ

Marko Koren, Andreja Kores,
 Sašo Koritnik, Vekoslav Koritnik,
 Jože Kos, Matjaž Kos, Ludvik Kos,
 Miha Kosec, Ivan Kosednar,
 Darko Kosmač, Marinka Kosmač,
 Jure Kosmač, Martin Kostanjevac,
 Aleš Košir, Peter Košti,
 Stojan Kotar, Damjan Kotar,
 Damjan Kočnik, Danijel Kovač,
 Nina Kovač, Sebastjan Kovač,
 Benjamin Kovačič,
 Roman Kovačič, Mira Kovačič,
 Bogdan Kovčan, Primož Kozjek,
 Andrej Krajnc, Boris Krajnc,
 Marko Krajnc, Gordana Krajnc,
 Igor Krajnc, Borut Kralj,
 Dušan Krapež, Mitja Kraševc,
 Tina Krčel, Miran Krejan,
 Aleš Krivec, Benjamin Kronaveter,
 Boris Krušič, Klemen Kukovič,
 Damjan Kus, David Kusterbajn,
 Mario Kužner, Mitja Lah,
 Aljoša Lajbaher, Aleš Lakner,
 Aleš Lancner, Tomaž Lasbaher,
 Simon Lavrič, Igor Ledinek,
 Primož Legvart, Davorin Lenart,
 Simon Lesar, Andraž Lesica,
 Aleksander Leskovar,
 Martin Leskovar, Marko Letnik,
 Davorin Levičar, Matej Levstik,
 Boris Likar, Hadis Lišnovič,
 Primož Ljubi, Aleš Lombar,
 Valerija Lovrec, Marko Lovšin,
 Uroš Lubej, Matej Lukman,
 Aleš Lupšina, Robert Maček,
 Miha Mačus, Danilo Magdič,
 Juri Magušar Bajt, Franc Majcen,
 Matija Majes, Srečko Majetič,
 Simon Makarič, Marko Malnar,
 Pavel Malnar, Tomi Mandelj,
 Valentin Marčič, Robert Marič,
 Jolanda Marič, Matej Marinšek,
 Uroš Markuš, Boštjan Marolt,
 Jernej Marovt, Martin Martinovič,
 Dušan Mastinšek, Darko Matijević,
 Janez Matjašič, Miha Mayer,
 Stanko Meglič, Radoš Melink,
 Sandi Merc, Marko Mihalinec,

Simon Mihelak, Aleš Mihelič,
 Damjan Mihevc, Klemen Mijatov,
 Denis Miklavc, Robert Miklavčič,
 Simon Mikuletič, Miha Mikuž,
 Darko Milanovič, Alojz Mir,
 Danijel Mirt, Matjaž Mladenič,
 Boris Mladkovič, Gerhard Mlakar,
 Jure Mlakar, Mario Mlakar,
 Robert Mlakar, Jernej Modic,
 Domen Mohorčič,
 Robert Mohorko,
 Goran Momčilović,
 Damijan Muhič, Almir Mujčinović,
 Miha Mulej, Teja Munda,
 Ermin Mustafič, Ignac Mutec,
 Branko Nahtigal, Dušan Napečnik,
 Robert Napoňnik, Borut Nemanič,
 Igor Nemanič, Matej Nemanič,
 Dejan Nešič, Tomaž Nosan,
 Boštjan Novak, Matevž Novak,
 Aleš Novak, Rene Novak,
 Uroš Novak, Miha Oblak,
 Mišja Ogrin, Jernej Ohnjec,
 Kristijan Omerovič,
 Simon Omerzu, Marko Osojnik,
 Davorin Osojnik, Milan Osolnik,
 Vilko Ostanek, Andrej Ošep,
 Tomaž Ošlak, Miroslav Pajk,
 Tomaž Pajntar, Denis Pak,
 Rok Paskaš, Dražen Paunovič,
 Dragan Paunovič, Matjaž Pavček,
 Andrej Pavliha, Sebastijan Pavlin,
 Robert T. Pavlin, Bojan Pavlovič,
 Aljoša Pavšič, Rok Pečar,
 Erik Pekol, Peter Pekolj,
 Gregor Pekovšek, Stanislav Pelc,
 Aleksander Pepevnik, Leon Perčič,
 Franc Perko, Bernard Pesjak,
 Mišja Petek, Miha Petelin,
 Dejan Peterka, Izток Petrovič,
 Zorica Petrovič, Boris Pezdirc,
 Primož Pikelj, Franci Pintar,
 Marko Pintar, Branko Pintarič,
 David Pinter, Tone Pirc,
 Boštjan Pirman, Tomaž Pisnik,
 Marko Plazar, Andrej Plavšak,
 Edvin Podgornik, Janez Podgornik,
 Matjaž Podgornik,

TRETJI VOD 3. MOTČ

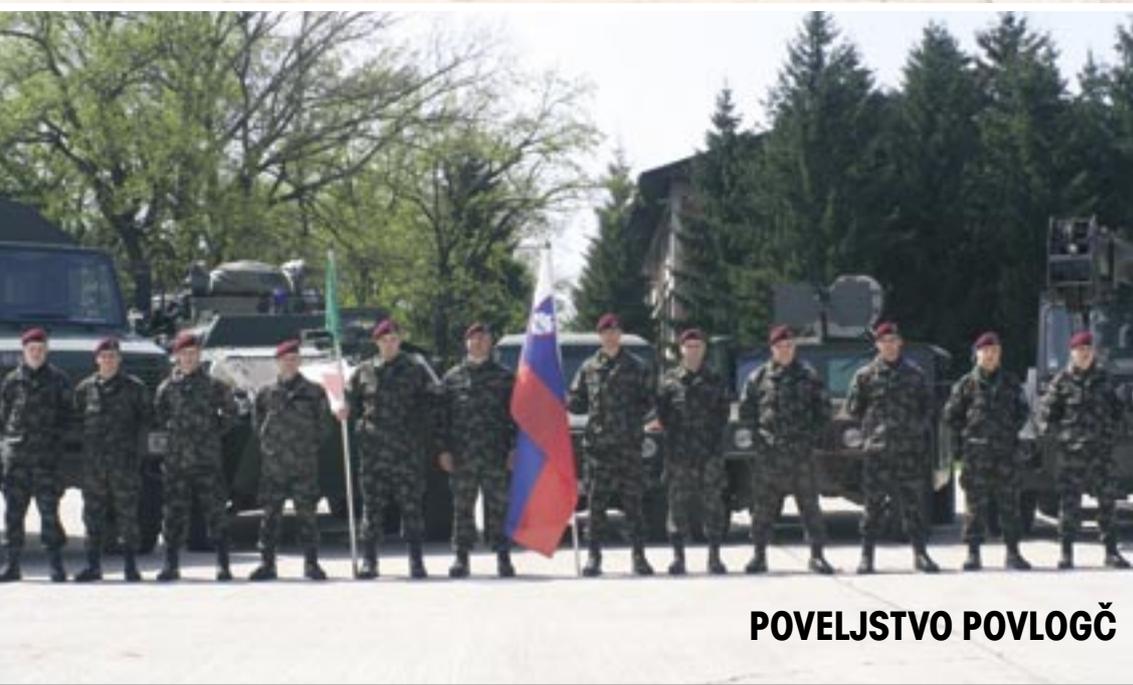
POVELJSTVO MMČ

POVELJNIŠKI VOD MMČ

OGNIJENI VOD MMČ

POVELJSTVO POVLOGČ

IZVIDNIŠKI VOD

Stanko Podlesnik,
Bogdan Pogačar, Primož Pogačnik,
Primož Pogorelčnik,
Bernard Polanc, Primož Polanec,
Marko Ponjavič (†),
Boštjan Posinger, Brigita Postolova,
Viktor Potočnik, Sandi Pozman,
Drago Prašnikar, Danijel Praznik,
Robert Pretnar, Žiga Pretnar,
Miha Prijatelj, Slavko Prijatelj,
Simon Primc, Slavko Primc,
Sašo Prislán, Dejan Prosenc,
Sabina Pšeničnik,
Jože Pugelj, Matjaž Pugelj,
Janko Puhek, Lenart Pupaher,
Marko Pust, Vojko Puškar,
Andrej Pušnik, Simona Rachle,
Martin Racman, Peter Racman,
Nina Raček, Mitja Račnik,
Slobodan Radosavljevič,
Darko Radoš Roth,
Jurij Raduha, Nataša Raduha,
Mark Radulovič, Sandi Rajh,
Andrej Rajšp, Mateja Rajterič,
Gabrijel Rampre, Matej Ramšak,
Tina Raspor, Sašo Rauter,
Matej Razdevšek, Franci Rebolj,
Nino Regina, Robert Regoršek,
Matej Resnik, Davor Režek,
Miha Rijavec, Miha Rijavec,
Denis Rojht, Gregor Rojko,
Matjaž Rojko, Jure Rosulnik,
Karl Rošker, Rudolf Roš,
Anže Rován, Peter Rozinger,
Gregor Rožanc, Janez Rožman,
Aleš Sagadin, Matej Sardoč,
Sergej Savov, Nejc Sedovnik,
Martin Simonič, Andrej Simonič,
Boštjan Sirc, Polona Skerbinek,
Rajko Skerlovnik, Uroš Skornšek,
Denis Skuhala, Robert Slak,
Marjan Slanič, Aleš Slemenšek,
David Slodnjak, Jože Smodič,
Jernej Smodiš, Boštjan Smole,
Samo Smolej, Alojz Smrkolj,
Uroš Sodja, Peter Sojer,
Robert Sokler, Tomaž Sokolovič,
Alen Soldo,

Vojko Sotlar, Borut Sovič,
 Karmen Sovinšek, Simon Spetič,
 Aleksander Spevan, Goran Sršen,
 Dejan Stančič, Saša Stanković,
 Peter Starc, Tomaž Stare,
 Martin Matevž Starina,
 Andrej Sternen, Uroš Strašek,
 Jurij Strikovič, Branko Strle,
 Klemen Strmšek,
 Gregor Sušanj, Rok Sušec,
 Bor Sušnik, Frančišek Svet,
 Dejan Šabec, Martin Šabec,
 Matevž Šabec, Damjan Šabec,
 Marcel Šabec, Dani Šalamon,
 Jakob Ščuka, Dejan Šemen,
 Dominik Šenk, Samo Šepič,
 Gabrijel Šesek, Bojan Šestan,
 Uroš Šetinc, Dejan Šibilja,
 Sebastjan Šikovec, Tanja Šinko,
 Petra Šiško, Luka Škobič,
 Jakec Škraban Žbontar,
 Miha Škrbinc Barbo,
 Andrej Škufca, Marijo Šlogar,
 Aleš Šmiderer, Jura Šmon,
 Boris Šobak, Sergej Šobar,
 Nejc Šomen, Jože Šorn,
 Marko Špehar, Matevž Špindler,
 Aleš Štebe, Zoran Štembal,
 Ervin Štorman, Robert Štremfelj,
 Gregor Štucin, Dejan Štumpfcl,
 Simon Šuklje, Miša Šumah,
 Aleš Šurbek, Tomaž Šuster,
 Simon Tašič, Marko Taučer,
 Igor Tehovnik, Janez Tekavec,
 Damir Teminović,
 Vesna Teofilovič, Marko Tepej,
 Aleš Tkalec, Kristjan Tomažič,
 Nejc Tomažič, Luka Tomažin,
 Gregor Tomič, Benjamin Tomšič,
 Jerneja Tomšič, Aleš Toplak,
 Tine Toplišek, Alen Topolovčan,
 Darja Topolovec, Matej Trafela,
 Igor Trampuž, Matic Tratar,
 Mitja Tratnik, Denis Tratnik,
 Benjamin Travner, Igor Trček,
 Igor Trčko, Gregor Triller,
 Milan Trnovec, Luka Trnovšek,
 Zlatka Trstenjak, Marko Trunk,

VOD ZVEZ

SANITETNI VOD

PROTIOKLEPNI VOD

Primož Turk, Barbara Turk,
 Boštjan Turk, David Turšič,
 Tomaž Ugovšek, David Umek,
 Primož Urbanija, Damijan Uršnik,
 Smiljan Vajsbaher,
 Kristina Valente, Mitja Valič,
 Aleksander Varga, Ivica Varkaš,
 Klemen Veber, Vanija Veber,
 Jože Veličevič, Zoran Veličkovski,
 Marseilla Verbič, Nina Veršnik,
 Rok Vervega, Dejan Veselko,
 Matej Vide, Janez Vidic,
 Andrej Vidmar, Tadej Vidmar,
 Igor Vidovič, Matjaž Vindiš,
 Andrej Vindiš, Gorazd Vindiš,
 Peter Vinko, Peter Vinšek,
 Tomaž Vintar, Bogdan Vitez,
 Slavko Vlah, Boštjan Vlašič,
 Damjan Voda, Gregor Vodeb,
 Martin Vodnik, Uroš Vodovnik,
 Damir Vagrinc, Sebastijan Vojsk,
 Boštjan Volčjak, Sonja Volf,
 Matjaž Volovec, Peter Volovlek,
 Štefan Vöröš, Jernej Vovk,
 Iztok Vovko, Sašo Vozel,
 Primož Vrabič, Natalija Vratinčič,
 Marko Vrbnjak, Matej Vrečer,
 Marko Vrhovnik, Niko Vrlinič,
 Andrej Vrviščar, Alen Vučko,
 Sanel Vukalič, Mihael Vukan,
 Blaž Vukovič B., Goran Vuković,
 Mile Vuković, Damijan Zabukovec,
 Tina Zagorc, Luka Zagoršek,
 Robert Zajc, Marko Zajović,
 Nino Zalar, Matej Završnik,
 Boštjan L. Zbašnik,
 Bojan Zelnik, Igor Žibelnik,
 Aleksander Zidarič, Jernej Zorec,
 Matej Zorič, Andrej Zupan,
 Peter Zupanc, Robert Zupanc,
 Nejc Zupanc, Daniel Zupančič,
 Gašper Zupančič, Miha Zupančič,
 Domen Zver, Damijan Žagar,
 Miha Žakelj, Tomaž Žbogar,
 Peter Žele, Luka Žerovnik,
 Aleš Žigart, Bojan Žist,
 David Žnidaršič, Luka Žnidaršič,
 Matej Žuk, Saša Žun in
 Darko Župančič.

VOD ZA OSKRBO

VOD ZA VZDRŽEVANJE

NASTANITVENI ODDELEK

Pred misijo še na mednarodno vajo

Od 17. do 29. septembra 2001 je bila v Italiji organizirana mednarodna vojaška vaja Esperia, na katero je SV prvič poslala zunaj svojih meja motorizirano četo. 1. MOTČ/10. MOTB je bila takrat edina popolnjena četa poklicnih vojakov v SV, poleg tega pa je bila v fazi priprav na mirovno operacijo Sforja. Enota je bila sestavljena iz treh motoriziranih vodov in poveljstva čete. V četi je bilo 120 pripadnikov, takrat še na vozilih BOV.

Odhod na vajo je bil velik logistični zalogaj, saj je poleg čete na vaji sodeloval tudi velik del poveljstva 10. MOTB in 1. brigade. Ves transport, tako ljudi kot vozil in drugih materialno-tehničnih sredstev (MTS), je potekal po železnici. Ogromno dela je bilo s pripravo in nalaganjem vozil (posebno usposabljanje pripadnikov zaradi nakladanja vozil na vagonne s čelne in bočne rampe ter pritrditev vozil na vagonne) ter drugega MTS-a. Birokracije, tehničnih problemov in podobnega ni bilo konca. Posebna kompozicija, sestavljena prav za ta namen, je z železniške postaje Ljubljana Moste čez Avstrijo odpeljala proti italijanskemu Dobbiacu. Nastanili smo se v tamkajšnji vojašnici.

Posebni priprav na vajo četa ni izvajala, ker je bila v fazi priprav na misijo Sforja. Četa je na vaji delovala pod poveljstvom mednarodnega bataljona (slovensko-italijansko-madžarskega), v sklopu katerega smo bili edina živa četa, s tem da je bil v našo četo dodan italijanski vod, eden od naših vodov pa je bil dodeljen v italijanski bataljon.

Vaja Esperia 2001, Italija

Mešana sestava čete in poveljstva bataljona je delovala zelo homogeno, manjše težave so se pojavljale le pri sporazumevanju, saj italijanski častnik za povezavo, ki nam je bil dodeljen v največji meri za prevajanje, ni najbolje obvladal angleščine. Pa vendar smo se z našo vedno uspešno improvizacijo in tudi s prizadevnostjo gostiteljev lotili vseh zadanih nalog in jih tudi uspešno izvedli.

Natov način dela z zaključkom dnevnih opravil v popoldanskih urah elitni enoti SV seveda ni bil pisan na kožo, vendar je bilo poskrbljeno za veliko dodatnih dejavnosti (med zanimivejšimi je bil ogled kavern iz prve svetovne vojne). Tisto, česar ni bilo, smo si organizirali sami. Kot običajno na takih vajah je bilo veliko različnih delegacij, pro-

tokolov in obiskov novinarjev, pri čemer je vsaka nacija želela pokazati, da je najboljša.

Po začetni zadržanosti med pripadniki različnih vojsk smo se na polovici vaje že pošteno spoprijateljili, si izmenjavali izkušnje in seveda menjavali majice, spalne vreče (naša maskirna »plastika« je bila med bolj iskanimi) in drugo vojaško opremo. Esperia 2001 je bila uspešna in primerna vaja pred odhodom 1. MOTČ na misijo v Bosni in Hercegovini, saj je bila četa posrečena mešanica starejšega preizkušenega kadra (beri UNFICYP) in novih pripadnikov, ki mednarodnega okolja še niso poznali. Tako enim kot drugim, predvsem pa enoti, njeni izgradnji in kohezivnosti, je vaja prišla zelo prav. Kar se tiče stroke, pa na vaji ni bilo kakšnih večjih težav, saj postavljanje kontrolnih točk, pregled oseb, patroljiranje in delo na opazovalnici niso postopki, ki bi nam bili tuji. Še največ smo »odnesli« iz patroljiranja na naseljenem območju, saj je bilo improvizirano naselje prava kopija manjše vasi (nekaj, kar je pri nas še vedno le nerealna želja).

V posebnem spominu nam je ostal zaključek vaje, saj je bila organizirana prava parada, korakanje vseh sodelujočih po mestu in slovesen sklepni del na mestnem igrišču.

Nadporočnik Igor Brinar,
stotnik Boštjan Baš in
višji vodnik Igor Slana

Slovesnost ob odprtju vaje,
september 2001 Dobbiaco

Prvoaprilska šala?

Operacija Alba (Zora) ni potekala neposredno pod okriljem Združenih narodov, temveč jo je vodila Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi, mandat pa je dobila od Združenih narodov.

V operaciji so sodelovale Italija, ki je bila glavna koordinatorica in katere poveljstvu je poveljeval general Furlani (2500 vojakov), Francija (1000), Grčija (700), Turčija (700), Romunija (400), Španija (350), Avstrija (150), Danska (100), Belgija (14) in Slovenija (25).

Naloga naše enote je bila postaviti bataljonsko sanitetno postajo za zagotavljanje sanitetne oskrbe vojakov, sodelujočih v tej operaciji, deloma pa tudi za zagotavljanje oskrbe civilistov – domačinov in tujcev.

Prve informacije o operaciji smo dobili 1. aprila 1997, ko nas je na streljanje prišel pogledat takratni poveljnik bataljona, stotnik Josip Bostič, sklical podčastnike in nas takole nagovoril: »O tem, kar vam bom zdaj povedal, vem le to, kar vam bom povedal, in nič drugega, zato me ne sprašujte več.« Potem nam je povedal, da se bo SV vključila v operacijo v Albaniji in da za to pobira prijave prostovoljce, to pa je bilo v glavnem tudi vse. Navdušenje je naredilo svoje in velika večina se nas je prijavila, vendar nismo vedeli, ali naj novici sploh verjamemo. Konec koncev je bil 1. april.

Vse priprave so potekale v Vojašnici Logatec, kjer je bil takrat nastanjen bataljon, vodili pa so jih GŠSV in drugi zunanji izvajalci. Priprave so se začele 26. aprila 1997, malo pred prvomajskimi prazniki, ki jih nismo preživeli doma. 13. maja nas je v Vojašnico Logatec prišel pozdravit tudi vrhovni poveljnik, takratni predsednik Republike Slovenije Milan Kučan. Priprave so se končale 14. maja 1997, ko smo ob 14. uri odšli iz Vojašnice Logatec proti luki Koper, kjer nas je ob 17.15 čakala krajša slovesnost pred odhodom. Slavnostni govornik je bil načelnik GŠSV, generalpolkovnik Albin Gutman. Pred odhodom je s stiskom roke vsakemu od udeležencev posebej zaželel srečno pot in vrnitev. Na slovesnosti smo se tudi zadnjič poslovili od svojih prijateljev, svojcev, žena in deklet. Vkricali smo se na trajekt Juniper ter ob 20.15 odpluli proti Draču.

Na trajektu je vladala sproščena nervoza. Vsi smo bili bolj ali manj nemirni. Nihče ni natančno vedel, kaj nas čaka in v kaj se pravzaprav spuščamo. Po informacijah iz medijev smo vedeli, da razmere tam niso prav nič dobre. Ravno nasprotno, bolj ko so se bližale volitve, bolj so se stvari zaostrovale. Še zadnjič smo imeli opravka s civilizacijo. Prha,

kuhinja, udobna postelja ...

V Drač smo prispeli 15. maja ob 22. uri. Ponoči nismo vpluli v luko, temveč smo se privezali na varni razdalji. Iz zabojev smo izzveli orožje (MP5, beretta 92 FS) in strelivo. Napetost je naraščala. Še zadnje spanje na ladji in drugo jutro vplutje v пристanišče. Pri tem smo presenečeni opazili napol potopljeno ladjo, ki je s premcem pozdravljala naš prihod. Videti je bilo veliko policistov. Ob 9. uri smo prispeli v luko in kmalu nadaljevali premik proti letališču Rinas, 25 km severno od Tirane. Ob izkrcaju z ladje je bilo okoli nas polno novinarjev in reporterjev, ki so fotografirali. Ob 12. uri smo prišli na mesto našega tabora.

Čez dan se je le sem pa tja v daljavi dnevnega vrveža zaslišal kakšen rafal. Presenetila nas je neznosna vročina, ki je nismo bili vajeni. Ob mraku smo doživeli pravi ognjemet, pa ne v našo dobrodošlico. Albanci so z označevalnimi naboji streljali v zrak. Pokalo je kot pri nas na silvestrovo. Mi, prišleki smo bili kar malo presenečeni, druge enote v bazi pa so bile tega očitno že vajene. Tudi mi smo se pokanja kmalu navadili, kot tudi nočnega patroliranja helikopterjev nad letališčem in našimi glavami v obliki osmice pa križa pa kar tako ... Najprej nismo spali, a smo se sčasoma tudi tega privadili.

Čakala nas je postavitve tabora. Postaviti je bilo treba deset šotorov in razmestiti vso opremo, ki smo jo pripeljali z desetimi vozili. Najprej smo nekaj dni čakali, da so se prebudili italijanski inženirji. Sledilo je kopanje jarkov za odvodnjanje, kar pa sploh ni bila lahka naloga. Temperature so

Udeležba na misiji Alba od 14. maja do 26. julija 1997 (74 dni) je bila prva mednarodna vojaška mirovna operacija Slovenske vojske. V njej je bilo udeleženih 14 pripadnikov takrat še 10. bMS, preostali so prišli iz drugih enot SV (11. bataljona za zveze, sanitetne enote SV, 1. specialne brigade MORIS, GŠSV).

se že v dopoldanskem času dvignile na neverjetnih 35 stopinj Celzija. Zemlja je bila tako izsušena in trda, da smo se precej namučili, preden smo opravili svoje delo. V osmih dneh je bila sanitetna postaja operativna in začeli smo sprejemati prve paciente.

Vročina ni ponehala. Kljub zračenju šotorov, ki so bili postavljeni pod maskirno mrežo, je bila temperatura v sanitetnem šotoru čez 35 stopinj Celzija, v preostalih še več. Na soncu je narasla na 40 stopinj in več. Ponoči je nato padla na 15 stopinj Celzija in bilo je precej vlage.

Vojaki bolničarji smo smeli iz baze enkrat tedensko, ko smo na glavno poveljstvo v Tirano spremljali častnike za zvezo. To je bil za vsakogar izmed nas dogodek tedna. Tamkajšnjih cest ni mogoče primerjati niti z najslabšimi pri nas. Edina avtocesta je bil petkilometrski odsek iz Tirane proti letališču, pa še tam ti naproti pripelje konjska vprega. Po cestah so se vozile tako najnovejše limuzine kot tudi podrtije, ki niso bile več za na cesto. Med njimi so bili tudi kitajski avtobusi in vrsta prenatrpanih kombijev. Ob cestah so nanje čakali divji avtoodpadi ter avtopralnice. Avtopralnica »lavage« je pomenila oskrbo vozila z lavorjem in gobo, »lavage special« pa je poleg gobe nudila že vodo iz cevi. Sodelovali smo predvsem z Italijani, na katere smo bili logistično vezani. Tako smo najprej spoznali dve italijanski besedi domani in dopo domani, kar je pomenilo jutri in pojutrišnjem. Turki, ki so bili odgovorni za varnost in varovanje baze, so nam pozneje priskočili na pomoč pri izgradnji zaščitnega zidu iz vreč peska. Belgijci, ki so prišli zadnji, so nam ponudili nekaj svojega udobja s prhami, straniščem »cabrio« in zobozdravnikom. Sami so imeli celo šotore prekrite s kevarjem, da jih je varoval pred padajočimi izstrelki Albancev. Tako je bilo v bazi okoli 850 vojakov.

Med misijo je sanitetna ekipa opravila približno 200 intervencij. Od tega je bilo več kot dvajset stacioniranih, petnajst pacientov pa so po oskrbi v naši postaji evakuirali naprej. Opravili so več kot 60 laboratorijskih preiskav in tudi nekaj pravih travmatskih posegov, preostalo pa je bila ambulantna dejavnost.

Operacija Alba, ki je delovala pod okriljem OVSE, se je uradno končala 12. avgusta 1997 z odhodom zadnjega tujega vojaka iz države gostiteljice Albanije.

Štabni vodnik Boštjan Kalan

Alba (Albanija), 14. maj 1997 – 27. julij 1997

Aleš Franjko, Marko Kavčič, Goran Kozole, Luka Leskovar, Radoš Melink, Robert Mohorko, Marino Perich, Simon Presekar, Tomaž Slanc, Jože Šorn, Tomaž Varga, Boštjan Kalan, Marko Truzzardi, Vesna Veler in Peter Zakrajšek .

Prva misija pod vodstvom OZN

Prvih deset pripadnikov 10. bataljona je na mirovno misijo UNFICYP na Cipru prišlo septembra 1997. Skupaj s kolegi iz Avstrije in Madžarske so delali v sektorju štiri. Šest pripadnikov je prevzelo delo v patroljni bazi 140, v vodu Dheryina, kjer sta delala še dva slovenska častnika, namestnik poveljnika voda in namestnik poveljnika čete. Dva častnika sta prevzela naloge v poveljstvu bataljona. Tako je ostalo do septembra 1998, ko je 10. bms na misijo poslal vod. S tem se je število slovenskih vojakov, podčastnikov in častnikov v poveljstvih UNHSBAT in UNFICYP povečalo na 29. Pripadniki slovenskega kontingenta so na otoku, ki je od leta 1974 razdeljen, dobro opravljali delo, saj so kljub maloštevilnosti upravičili sloves zanesljivih, motiviranih, odločnih, prijaznih in visoko usposobljenih vojakov. To pa je tudi največ, kar so lahko naredili za promocijo SV in Slovenije. Zagotovo ga ni med njimi, ki ne bi vsaj enkrat razlagal, da Slovenija ni Slovaška, pa o naši zgodovini in sosednjih državah. V osmih kontingentih je na misiji sodelovalo skupaj približno 100 pripadnikov 10. bataljona.

Prvo pismo

Spoštovani gospod poveljnik!

Za to pisanje sem se odločil, ker mislim, da se s suhoparnim poročanjem in formalnimi telefonskimi pogovori ne da prenesti informacij in občutkov, ki jih doživljamo na tem otoku. Vsekakor bi bili veseli pogovora z Vami, zato si tudi želimo čimprejšnjega srečanja z Vami, a se med drugim bojimo, da nas boste skritizirali oziroma »rasturili«. Kakor koli že, resnično bi radi videli našega poveljnika, pa naj bo, kar pač bo. Zaradi tega sem naročil stotniku Damjanu Fartku, da se pozanima kdaj načrtujete prihod. Za ureditev potrebne dokumentacije sta namreč potrebna dva tedna. Poveljnik bataljona mi je povedal, da vas verjetno pride več in ne samo Vi. Zdi se, da se stvari res urejajo prek Avstrije.

Radi bi izvedeli, kako je v enoti in kakšni so nadaljnji načrti. Avstrijci ali Madžari govorijo, da se bo slovenski kontingent mogoče razširil do ravnih voda, pa tudi to, da naj bi se formiral madžarsko-slovenski bataljon, ki naj bi v prihodnosti prevzel misijo od Avstrijcev.

Da bi bili čim boljše informirani, smo si uspeli zagotoviti dostop do interneta, a tudi ta je mogoč samo takrat, kadar računalnik ni zaseden, saj tu primanjkuje računalnikov. Zaradi tega mnogi vlačijo s seboj svoje računalnike od doma. Navezali smo stike z Madžari, in ti nam posojajo svoj tiskalnik, da lahko natisnemo besedilo s šumniki. Tako bo tudi to pismo natisnjeno prek madžarskega tiskalnika.

Zahvalil bi se Vam rad za pošiljanje časopisov, saj je čisto drugačen občutek listati po časopisu kot pa prebrati poročila z interneta. Na žalost še nimamo dovolj finančnih sredstev, da bi si uredili satelitski sprejemnik za spremljanje slovenskega programa. Priznati namreč moram, da smo vsi brez denarja. Nekako smo vsi pričakovali plačo na začetku oktobra, pa nas je »žid« Fartek zatrl, da bo ta prišla šele novembra. K sreči vsak mesec dobimo od ciprske vlade okoli 20 funtov, kar bo dovolj za premostitev do plače.

Največ denarja porabimo tukaj za telefon. Če kličeš vsak dan, porabiš na teden tudi do 20 funtov. Ko smo že pri denarju, naj povem, da imamo plačo približno tako visoko kot Avstrijci, medtem ko častnik madžarske vojske prejme približno 1200 USD na mesec. Morda Madžari res nimajo velike plače, imajo pa zato dobro

organizirano podporo (welfare) – ogromno računalnikov z dostopom do interneta, satelitske sprejemnike in posebej za misijo izdelane uniforme.

Tudi nam ničesar ne primanjkuje. Imamo štiri obroke dnevno, ki so zelo obilni in predvsem zelo mesni. Meso jemo za malico, kosilo in večerjo, ker je administracija v New Yorku pač nemogoče prepričati, da normalen Evropejec ne poje toliko mesa na dan. Vojaki, podčastniki in častniki imajo svoje jedilnice in klube za preživljanje prostega časa. V njih je mogoče dobiti sok ali viski, odvisno od situacije. Seveda pa imamo to ugodje le v bazi CDL V,¹ na liniji tega ni. Može z linije lahko pridejo v CDL V, kadar koli je to mogoče, in uživajo poleg omenjenega tudi v različnih športnorekreativnih sekcijah, če jim čas to dovoljuje.

Na liniji so morali pripadniki OP-140² in častnika opraviti tako imenovano »line matura«. Za vojake je ta zajemala podrobno poznavanje patroljnih poti, potek CFL (Cease Fire Line) iz splošnih dolžnosti za AUSCON³ prilagojenega »einsatz kalendarja« (z Damjanom sva ga prevedla in poslala na OP-140). Poročnik Aleš Gavž je moral podrobno poznati sektor odgovornosti drugega voda in pa sektor druge čete, saj poleg svoje dolžnosti opravlja tudi delo dežurnega častnika v četi in izvaja k temu pripadajoče »line toure« (obiski in inšpekcije pri podrejenih). Stotnik Drago Navršnik je tudi opravil svoj preizkus znanja in z njim že imam »poslovne stike« kot dežurni. Štabni vodnik⁴ Drago Šebaljš je bil takoj po prvem pristanku na letališču odpeljan na OP-140, kjer je nemudoma začel spoznavati tamkajšnje delo. Ta OP je tudi edina patroljna baza 2. voda, kar pomeni, da mora poleg svojega rednega dela opravljati še oskrbovalne naloge za druge opazovalnice. Štabni vodnik Šebaljš je tako moral biti prisoten na vsaki patrolji, da bi si jo čim bolj zapomnil, saj je moral svoje znanje prenesti preostalemu⁵ delu posadke takoj po prihodu na OP, to pa pomeni, da praktično ves mesec ni spal. Bil je prisoten na vseh »zone« marših, kjer je moral kot poveljnik patroljne baze podati briefing vsem novodošlim vojakom in oficirjem. Nalogo je opravil zelo dobro, tako da se mu je briefing štel kot opravljena »line matura«.

Vsi naši vojaki so že v prvem poskusu opravili izpit in si tako priborili »leave pass« oziroma pravico do izhoda v mesto. Vsakič, ko pridem na obisk na OP-140, mi naši vojaki tudi podajo briefing v angleščini in ne v slovenščini. Opaziti je njihov napredek v govoru angleščine in če jih primerjam z Avstrijci in Madžari, vsekakor odstopajo.

S poveljnikom bataljona sva se v pogovoru dotaknila tudi problema in težavnosti vodenja nacionalno mešanega bataljona. Pravi, da je zdaj z nami lahko delati, ker da smo »najboljši«, da pa se bo z naslednjimi kontingenti problem jezika definitivno eskaliral. Zagotovil sem mu, da so v naši enoti profesionalci, ki vsi dobro govorijo angleško. Avstrijci sami do zdaj niso nikoli zahtevali od svojih vojakov določene stopnje znanja tujega jezika, ker to ni bilo potrebno, toda zdaj so, ker naši in njihovi fantje delajo skupaj ravno takrat, ko je najhuje (demonstracije). Pa ne samo ob demonstracijah, da ne dramtiziram preveč, občasno (odvisno od razporeda) se izvajajo tudi kombinirane patrolje v sestavi Slovencev, Madžarov, Angležev in Argentincev (Argentinci imajo oklepna vozila Tactica). Morali bi videti to kombinacijo jezikov in mimike rok.

Nama s stotnikom Fartkom ni bilo treba opravljati nobenega izpita. Po krajšem prilaganju smo takoj začeli delati. Šef zaledja je hitro odkril kvalitete stotnika Fartka in ga maksimalno izrablja. Tako je bil eden glavnih organizatorjev teka »Famagusto old city run«, kar se tiče logistične oskrbe, in je, če lahko tako rečem, tudi tukaj računalniški ekspert ter glavni svetovalec šefa zaledja za nabavo računalnikov, kar je tudi izpeljal. Poleg tega je zdaj dobil nalogo, da ob primopredaji poveljnikov izpelje inventuro celotnega bataljona. Poštmano ima vso logistično situacijo SLOCON-a, od streliva pa do financ. Uredil je bančni račun za nakazovanje plače in pošiljanje »viška« denarja domov.

Kar se mene tiče, pa nonstop dežuram, ker sva trenutno samo dva dežurna, tretji je na dopustu. Teoretično poznam celotno območje odgovornosti bataljona, čeprav še nisem vsega obiskal. Sektor odgovornosti druge čete pa poznam kar dobro, saj dokaj pogosto obiskujem naše fante na OP-140. Poleg tega tudi tukaj izdelujem razne analize in pišem mesečna poročila. Naj povem, da smo oktobra zabeležili 150-odstotni porast incidentov in kršitev statusa quo glede na september. Sproti vodim dokumentacijo in poskrbel sem za določene organizacijske zadeve, ki so še v pristojnosti mene, kot poveljnika SLOCON-1, predvsem glede nošenja opreme, videza in tudi načina poročanja meni iz enote. Stotnik Fartek poleg operativnega dnevnika vodi dnevnik logističnih zadev, štabni vodnik Kočevar pa dnevnik dogodkov na OP-140.

Kot samostojni kontingent imamo avtonomijo in smo tako tudi razpoznavni. Takoj po prihodu na otok so me kot operativnega častnika hoteli potopiti medse in mi dodeliti samo dejavnosti oziroma informacije, ki mi pripadajo kot dežurnem častniku. Moral sem si izboriti sodelovanje v različnih dejavnostih, in to ne kot dežurni, ampak kot poveljnik slovenskega kontingenta. Spoznal sem precej častnikov iz drugih držav, ki delajo v poveljstvu misije v Nikoziji, med drugim tudi poveljnika sil Združenih narodov na otoku. Ta je med obiskom OP-140 strahotno resnim profesionalcem SLOCON-1 ponujal sadje in jim prigovarjal, da morajo jesti kot vsi vojaki nasploh. Zanimalo ga je tudi, ali imajo pri sebi kaj slivovke, ki mu je bila med službovanjem v UNPROFOR-ju zelo všeč.

V tem časovnem obdobju nas čaka še dosti preizkušenj. Ena izmed njih je odprtje lovske sezone. Problem je v tem, ker na otoku ni ničesar za loviti, razen v našem BZ,⁷ pa še to so predvsem majhni ptički in tu pa tam kakšen zajec. Kakor koli že, lovci izkoristijo vsako priložnost, da se pretihotapijo v BZ. Poveljnik bataljona je izdal ukaz, da morajo vsi pripadniki na patrolji nositi zaščitni jopič in imeti orožje ves čas pri sebi, saj so oboroženi lovci še posebej rahločutni. Prvi dan lova smo imeli na patroljiranju vse razpoložljive ljudi, da so prestrezali lovce. V sektorju prvega voda druge čete je v BZ naenkrat vstopilo 50 do 60 lovcev in slehernega so patrolje morale pospremiti ven. Na srečo se za lovski dan štejeta nedelja in sredo, tako da je vmes nekaj časa za počitek.

Naslednji tak velik dogodek bodo demonstracije, ki jih bodo organizirali študentje in zveza motoristov. Napovedanih je približno 2000 demonstrantov, njihovo število pa po podatkih obveščevalne službe lahko naraste tudi do 6000. Demonstrirati bodo začeli v Dherini⁸ in se bodo pomikali vzdolž BZ do Nikozije. Tu bo dela čez

Obisk vladne delegacije
RS na Cipru, SIKON 5

Skozi mesto Famagusto
v koraku in s slovensko
pesmijo na podelitev
medalj, september 1999

glavo. Ukaza za izvedbo naloge še nismo dobili, tako da s stotnikom Fartkom še ne veva, kakšno vlogo so nama tokrat dodelili. »Senior duty officer« pa je razpored tako našimal, da sva z novim dežurnim ravno takrat prosta, kar pomeni nekje na »štandu«. Pripravljenost bo trajala od 13. do 16. novembra, nato pa se bo, upam, stanje normaliziralo.

Poleg teh precej neprijetnih dejavnosti nas čaka še podelitev medalj pripadnikom bataljona, ki so že šest mesecev na misiji, in sicer v Salamisu. V zelo dobro ohranjenem amfiteatru tega antičnega mesta bo »medal parade«. Dogodka se bomo udeležili vsi častniki SLOCON-a in tudi naši zastavonoše. Uporabili bomo zastavo, ki smo jo prinesli s seboj, in pa zastavo, ki nam jo je posodil častni konzul iz Limasola. Zastave, ki ste nam jih poslali, smo dobili, vendar so na žalost premajhne za slovesnosti te vrste, primerne pa za OP-140 in poveljnikovo pisarno. Ob tem bi vas prosil, da nam pošijete zastavo, ki bo po dimenzijah podobna tisti, ki jo imamo za prapor. Bilo bi krasno, če bi imeli tudi znak enote, da bi se z njim razkazovali, kakor to počnejo na primer Angleži. Pod napisom »This checkpoint is manned by soldiers from 9th signals regiment« imajo znak enote.

O našem OP-140 krožijo govorice, da je najbolj urejen in prepoznaven. Šebaljeva ekipa je iz njega res naredila prijeten in estetsko kolikor se da urejen kotiček, sicer pa ga boste tako in tako videli. Prepoznavni smo tudi po »pravi« kavi, tako da me naši ves čas davijo, naj vas poprosim za nekaj vrečk barcaffeeja.

Predvsem pa so naši fanje prepoznavni po izredni kvaliteti dela in nadvse profesionalnem odnosu v vseh pogledih. Zanima jih, kako slovenska javnost spremlja njihovo delo, saj do nas o dogajanju v vojski ne pride nič drugega kakor afera, o katerih prebiramo v poslanih časopisih ali novicah z interneta. Fante še posebej zanima, kako njihovo delo spremljajo v enoti, zato bi tudi radi, da nas čim prej obiščete in naše delo ocenite ter nam svetujete, če boste ugotovili, da so določene stvari morda pomanjkljivo urejene. Ne bi pa rad slišal, da se o nas slabo govori, še preden kdo sploh pride k nam. Moram vam povedati, da imajo moji možje tukaj izredno izpiljen občutek za ugotavljanje razpoloženja, in vsaka senca na obrazu vpliva na moralno in razpoloženje. Tukaj na otoku ni vse tako, kot so nam govorili v Avstrijskem centru za mirovne operacije (ACMO) in kakor so nam misijo prikazovali, ko sva bila s polkovnikom Vasilijem Marašem tu na izvidovanju. Seveda imamo tudi trenutke sprostitve, ampak večino časa preživimo na dolžnosti. Naloga je zelo zahtevna in terja veliko naporov, tako fizičnih kot psihičnih, kar za zdaj obvladujemo. Prosim Vas, ne razumite mojega pisanja kakor obžalovanje in stokanje glede misije. Prekleto ponosni smo, da smo tu, da zastopamo Slovenijo in predvsem, da zastopamo našo enoto, ki je prva na misiji take vrste. Zapisani hočemo biti v zgodovino kot prvi pripadniki 10. bMS, ki so tu za promocijo naše države in Slovenske vojske, sami pa zato delamo z vsemi močmi. Še enkrat Vas torej vabim, da pridete, spoznate naše delo in ocenite naše napore.

Z vsem spoštovanjem,

Boško Haupt

Famagusta, 4. november 1997

¹ Camp Duke Leopold V. – baza Združenih narodov, locirana v mestu Famagusta, ki je pod kontrolo turških Ciprčanov. V njej se bilo takrat poveljstvo sektorja 4 ali avstrijsko-madžarsko-slovenskega bataljona. Poleg poveljstva bataljona je bila v njej poveljniška četa bataljona z vso pripadajočo logistiko.

² OP-140 – observation post številka 140 ali opazovalnica številka 140. Opravljala je tudi funkcijo patroljne baze, in sicer kot edina patroljna baza na območju drugega voda. Moštvo OP-140 je šlo 6 pripadnikov.

³ AUSCON – austrian contingent ali avstrijski kontingent.

⁴ Einsatz kalendar – pravila izvajanja nalog, napisana na podlagi standardnih operativnih postopkov misije UNFICYP in prirejena za avstrijski bataljon. Ker so bila izključno nacionalne narave, za pripadnike slovenskega kontingenta niso bila obvezujoča.

⁵ V tistem obdobju je v 10. bMS veljalo nenapisano pravilo, da se nosijo izključno nazivni čini, in sicer zato, da tako doma kot tudi v tujini ne bi povzročali zmede. Drago Šebalj je po osebnem činu poročnik, kot poveljnik OP-140 pa je nosil nazivni čin štabnega vodnika. Drugi pripadniki OP so, razen štabnega vodnika Alberta Kočevarja, takrat bili po osebnem činu vodniki oziroma višji vodniki, na misiji pa so nosili nazivne čine desetnika. Tudi častniki smo vsi nosili nazivne čine, saj smo takrat vsi bili šele podporočniki oziroma poročniki. Prvi kontingent misije na Cipru je imel poleg izvajanja nalog na misiji še nalogo nabiranja izkušnje, saj so častniki in podčastniki pozneje izvajali namensko usposabljanje za naslednje rotacije vojakov 10. bMS. Zaradi tega v njegovi sestavi ni bilo navadnih vojakov.

⁶ Vsak kontingent je na misijo odšel v dveh poletih, in sicer z enotedenskim zamikom. Prvi polet je imel nalogo naučiti se rutine in predpiso, da bi lahko nato drugemu delu moštva prenesel znanje. Na ta način se je ohranjala kontinuiteta.

⁷ Buffer Zone – razmejitevno območje med sprtima stranema, kjer imajo sile ZN absolutno avtoriteto.

⁸ Dherinia je majhno naselje, ki je postalo znamenito zaradi velikih demonstracij grških Ciprčanov, kjer so turški vojaki in turški civilisti med spopadi ubili dva demonstranta. Od takrat se ta kraj uporablja kot izhodiščna točka oziroma osrednji kraj vseh manifestacij. Območje je še posebej kritično, ker je razmejitevno območje tam izredno ozko. Sile ZN so v ta namen naredile v sredini itako imenovano »Prader's gate« vrata, ki se ob demonstracijah zaprejo, poleg tega pa še cel kompleks protipehotnih in protimotorističnih jarkov.

Pripadniki prve misije na Cipru so bili Damjan Fartek, Drago Navršnik, Aleš Gavez, Drago Šebalj, Albert Kočevar, Alen Simonič, Štefan Vöröš, Matej Koron, Igor Prelog in Boško Haupt.

Obisk namestnika poveljnika bataljona 10. bMS v SIKON 2

UNFICYP (Ciper), 30. september 1997–21. september 2001

SIKON 1: Damjan Fartek, Aleš Gavez, Boško Haupt, Albert Kočevar, Matej Koron, Drago Navršnik, Igor Prelog, Alen Simonič, Drago Šebalj in Štefan Vöröš. **SIKON 2:** Marko Brus, Matjaž Hrovat, Marko Kruška, Ivan Lipovac, Tatjana Pečnik, Igor Praznik, Igor Slana, Damjan Slivečka, Aleksander Varga in Marjan Videtič. **SIKON 3:** Primož Balantič, Aleš Berk, Andrej Bratoš, Miran Dernikovič, Miloš Jamar, Danijel Kovač, Kristjan Kovačič, Martin Leskover, Iztok Logar, Peter Maglica, Tomaž Mihelič, Stanislav Milošič, Damjan Muhič, Franci Oražem, Davorin Osojnik, Andrej Pisarevič, Rok Plestenjak, Boštjan Posinger, Milan Radosavac, Anton Rampre, Rudolf Rot, Marjan Videtič, Mitja Zidarič in Miloš Žvegljč. **SIKON 4:** Darko Begič, Valter Bizjak, Jurij Bogadi, Valter Bosotina, Robert Boštjančič, Andrej Cizelj, Marjan Čop, Miran Dernikovič, Aleš Franjko, Gregorij Hvastja, Klemen Jaunig, Boštjan Kalan, Matej Kapelj, Marko Kavčič, Marjeta Kocjančič, Danijel Kovač, Goran Kozole, Radoš Melink, Davorin Osojnik, Primož Pogačnik, Denis Pungačar, Davor Režek, Danijel Simonič, Tomaž Slanc, Damjan Slekovec, Nataša Šiško in Jože Šorn. **SIKON 5:** Melita Balek, Valter Bizjak, Robert Bratuša, Igor Brinar, Marko Brus, Branko Češarek, Damir Črnčec, Borut Habjanič, Gregor Hvastja, Pavel Jakovac, Tomislav Jasenovac, Martin Kandžič, Sebastjan Kovač, Dušan Kunaver, Stanislav Pelc, Aleš Peček, Matej Praznik, Karmen Ribaš, Tomaž Skok, Vesna Strah, Jurij Šribar, Robert Štremfelj, Milvoj Turkovič, Janez Vidic, Damir Vogrinec, Andrej Vrvišar, David Žagar in Boris Žunko. **SIKON 6:** Primož Balantič, Joško Benetek, Andrej Bratoš, Robert Bratuša, Igor Brinar, Marko Brus, Borut Habjanič, Boško Haupt, Matjaž Hrovat, Miloš Jamar, Tomislav Jasenovac, Martin Kandžič, Sebastjan Kovač, Kristjan Kovačič, Dušan Kunaver, Ivan Lipovac, Robert Mohorko, Damjan Muhič, Rok Plestenjak, Boštjan Posinger, Silvo Počočar, Matej Praznik, Igor Slana, Vesna Strah, Drago Šebalj, Janez Vidic, Bernarda Volčanjk, Andrej Vrvišar in David Žagar. **SIKON 7:** Primož Balantič, Joško Benetek, Aleš Berk, Aleksander Cizelj, Miro Crljenica, Silvo Grčar, Irena Janžekovič, Albert Kočevar, Franc Kokol, Matjaž Kovač, Kristjan Kovačič, Roman Kovačič, Ivan Lipovac, Radoš Melink, Dimitrij Modic, Tanja Pečnik, Stanislav Pelc, Tadej Petrič, Rok Plestenjak, Milan Radosavac, Aljoša Rozman, Tomaž Skok, Igor Slana, Drago Šebalj, Tomaž Teran, Martin Voga, Bojan Zelnik, David Žagar in Bojan Žuber. **SIKON 8:** Joško Benetek, Robert Bratuša, Miro Crljenica, Damjan Fartek, Silvo Grčar, Pavel Jakovac, Martin Kandžič, Marko Kavčič, Albert Kočevar, Franc Kokol, Matjaž Kovač, Dušan Kunaver, Dominik Ladič, Dimitrij Modic, Drago Navršnik, Tanja Pečnik, Rok Plestenjak, Primož Pogačnik, Silvo Počočar, Denis Pungačar, Milan Radosavec, Anton Rampre, Aljoša Rozman, Luka Škobič, Tomaž Teran, Martin Voga, Štefan Vöröš, Bojan Zelnik in Bojan Žuber.

Kozolci na misijah

Kozolec je kmečko poslopje, ki ga Slovenci sploh ne opazimo, ker je del naše krajine. Predstavlja nacionalni simbol, saj ga zunaj meja Slovenije ne najdemo, v različnih regijah Slovenije pa ima različne značilnosti. Tako največ

enorednih (latnik s streho na vrhu) najdemo na Gorenjskem, dvoredne (tako imenovane toplarje) pa na Dolenjskem. Različne izpeljanke enih in drugih najdemo skoraj po vsej Sloveniji. Kot kmečko poslopje je kozolec namenjen predvsem sušenju in shranjevanju sena, toplarji in enoredni s podaljškom pa imajo še prostor za spravilo orodja in strojev.

Vrednost kozolcev v kmetijstvu je torej nedvomna. Za vojske v različnih zgodovinskih obdobjih je bil kozolec pribežališče ob slabem vremenu ali celo mesto, kjer se je marsikaj dalo skriti pred očmi nepoklicanih. Mladim zaljubljenecem na podeželju je nudil zavetje za skrivna srečanja. Na njem je marsikateri kmečki fant ali dekle izgubil nedolžnost.

Ideja, da bi 10. bataljon zgradil kozolec na vsaki misiji, se je porodila ob obisku skupine za formiranje pri finskem bataljonu v Libanonu. Tam so nam naši gostitelji zatrtili in dokazali, da kjer koli so finški vojaki na misiji, postavijo savno. To se nam je zdelo tako imenitno, da smo začeli razmišljati, kaj je tako značilno slovenskega, da bi tudi mi lahko naredili kaj podobnega. Ideja se je porodila majorju Mihi Škerbincu, sam pa sem z njo navdušil pripadnike 10. bataljona na prvi misiji v Albaniji. Tako smo postavili prvi enoredni kozolec v naši bazi na letališču Rinas pri Tirani. Ta kozolec je bil po misiji prepeljan v Logatec, pozneje pa v skladišče v Ljubljani. Upam, da ga bomo do 10. obletnice odhoda na misijo drugo leto restavrirali in postavili v vojašnici v Mostah. Drugi enoredni kozolec je nastal na naslednji misiji 10. bataljona na Cipru. Do konca misije je stal v kampu Triglav, potem pa je bil prepeljan v Ljubljano in zdaj stoji pri spomeniku Franca Rozmana - Staneta v vojašnici. Kdo se je na Cipru zavzel za izdelavo kozolca, mi ni znano, zdi pa se mi, da je imel prste zraven major Marjan Videtič. Govori se, da mu je namestnik poveljnika 10. bataljona

naročil, naj se ne vrača z misije, če ne bo dosegel preimenovanja kampa iz Marije Terezije v Triglav in če ne bo tam stal kozolec.

Tretja misija, na katero smo odšli pripadniki 10. bataljona je bila v okviru mednarodne briga-

de Sfor v Doboju. Za načrt sem zadolžil stotnika Draga Navršnika, diplomiranega gradbenega inženirja, ki pa mi je po enem tednu potožil, da je tak načrt precej zapletena zadeva in da ga bo težko ustvaril sam. Tako se je dokopal do načrta, ki je bil del diplomske naloge nekega študenta arhitekture, namenjen pa je bil obnovitvi Bobnarjevega kozolca v Žužemberku. Načrti, ki jih je zagotovil stotnik Navršnik, so bili res pravi, vendar pa so vso stvar zakomplicirali, saj načrt ni omogočal prilagoditve našemu namenu (družabni prostor). Ob posvetovanju z drugimi pripadniki kontingenta smo se odločili za graditev makete v merilu 1 : 5. Poveljnik čete poročnik Gregor Vodeb je obljubil, da bo zagotovil delovno silo, sam pa sem se obvezal, da bom naredil vse izračune in nabavil material. Pri izdelavi kozolca so sodelovali skoraj vsi pripadniki kontingenta, največ pa sta naredila vojaka Igor Trčko in Franci Jazbar. Kozolec je sestavljen iz več kot 400 ročno obdelanih delov in je prava umetnina. Po treh mesecih koristne izrabe prostega časa je bil kozolec nared za postavitev v središču baze Dboj. Na odprtje smo povabili veleposlanika Labernika, svoje prijatelje in sodelavce iz bojne skupine in Doboja in pripravili še prave kmečke kolone. Že nekaj dni prej smo se zbrali na pevskih vajah, da smo ob odprtju lahko lepo zapeli slovensko himno.

Toplar so po preselitvi kontingenta iz Doboja v Tuzlo in vrnitvi domov pripeljali s sabo pripadniki četrte rotacije. Postavljen je pred spominsko sobo v Vojašnici FRS.

Kozolec kot simbol Slovenije spremlja torej 10. bataljon na njegovih misijah že od začetka. Upam, da bo tako tudi v prihodnje. Naj prinaša ta simbol na vsaki misiji našim fantom in dekletom srečo in lepoto, domačnost in toplino, ki jih čakajo doma.

Podpolkovnik Peter Zakrajšek

Prva četa

Vse skupaj se je začelo v Vojašnici FRS, in sicer v 10. bataljonu. Bil je lep deževen dan ali pa tudi ne, saj to sploh ni pomembno, pomembno je, da se je začelo. Preden se lotim pripovedovanja, je treba predstaviti dejstva, da so vrednote, kolektivni duh, profesionalnost in drznost tesno povezani s 1. specialno brigado MORIS. S prehodom 74 pripadnikov MORIS-a v takratni 10. bMS se je neustavljivo začela razvijati tudi 1. MOTČ in z njo tradicija, ki so jo povzele poznejše enote. Seveda pa brez pionirjev (legend) 10. bMS, ki so bili prvi in so ustvarili pogoje za delo bataljona in razvoj 1. čete, ne bi bilo nič.

Ne bom vam pripovedoval o strokovnem delu ali suhoparnih urnikih, ki so nujni za vojaško službo, temveč o vsakodnevnem vojaškem življenju in dogodkih, ki ti lahko zelo pomagajo pri delu in življenju tako v domovini kot tudi tujini, daleč od doma in domačih. Predstavil vam bom nekaj utrinkov in misli, kako je delovala 1. MOTČ na prvi mednarodni misiji pod okriljem Sforja.

V enoto je prišla informacija, da je slovenska vlada sprejela sklep o napatitvi vojaške enote na mednarodno vojaško misijo v Bosni in Hercegovini, v sile Sfor. Odločitev je bila pomembna tako za Slovensko vojsko nasploh kot za naše prihodnje sodelovanje v operacijah v podporo miru na kriznih žariščih.

Naloga je bila zaupana 1. MOTČ, v kateri so bili najizkušenejši vojaki, podčastniki in častniki. Pripadniki 1. MOTČ smo imeli že veliko mednarodnih izkušenj (Alba, Ciper, mednarodne vaje v ZDA in v Italiji). Enota je bila poleg ustreznega kadra tudi najštevilnejša, ni pa bila popolnena. Vseh dejavnosti, ki so sledile, smo se lotili zelo odgovorno in z veseljem, kajti naše vodilo je bilo biti prvi, biti najboljši v SV.

Priprave so se začele julija 2001 in so trajale kar leto in pol do težko pričakovanega odhoda na misijo 15. januarja 2003. V 15 mesecih smo imeli skoraj 5 mesecev terenskega usposabljanja, kjer smo praktično »preigravali« postopke in možne situacije, v katerih bi se lahko znašli naši vojaki pri opravljanju nalog.

Na pripravah smo izvedeli, da bodo preverjanje oziroma certifikacijo opravili vojaški inštruktorji ameriške vojske. Komisija je ocenjevala usposobljenost čete po Natovih standardih in merilih. Ker smo bili najboljši, smo preverjanje uspešno prestali in dobili odlične ocene, kot se tudi spodobi za najboljše kandidate.

Po letu in pol so bile za nami vse priprave, uspo-

je gradila

sabljanje, preverjanja, mednarodna certifikacija in pozneje izvidovanje območja, kjer je naša četa šest mesecev zagotavljala mir.

Čeprav bi vsak vojak pričakoval, da je s tem delo opravljeno, smo nekateri vedeli, da se za nas težave šele začenjajo. Za našo četo so se začele že prvi dan. Kljub skrbno načrtovanemu premiku je po šestih urah vožnje voznik bojnega vozila valuk za trenutek zadremal in zapeljal na nasprotni vozni pas. Ker na srečo ravno tedaj ni bilo nasproti vozečih vozil, se je zadeva srečno končala. Takoj so bili izvedeni ukrepi, da se kaj podobnega ne bi več zgodilo. Si lahko predstavljate? Prvi dan, pa bi se že lahko zgodila nepopravljiva katastrofa.

Tudi namestitve enote ni potekala po naših načrtih in predvidevanjih, vendar smo tako kot doslej vse zadeve uspešno rešili. Naši prostori so bili v stavbi, ki je bila zgrajena za skladišče, tako da so bile razmere že v osnovi slabe. Najprej je bilo treba temeljito očistiti in preurediti celotno zgradbo. Za ta projekt sem bil odgovoren sam, vendar brez sodelovanja odličnih strokovnjakov in odlične ekipe sobe ne bi bile dokončane. Izdelati smo morali 14 dodatnih namestitvenih prostorov za častnike in podčastnike. Uredili smo tudi skupen večnamenski prostor za učilnico in skupno druženje. Poleg družabnih prostorov smo temeljito preuredili delovne prostore (operativno sobo, prostore za poveljujoče, dežurno sobo ter večnamenska priročna skladišča). Seveda ne smem pozabiti omeniti tudi odlične organizacije in izdelave naše priročne delavnice, ki bi bila lahko vzgled podobnim v Sloveniji.

Na koncu vseh projektov smo dodatno postavili še sanitarne objekte in prostore za prhanje, ki so bili nujni za doseganje higienskega minimuma. Da smo vse to materialno lahko izvedli, ima največje zasluge profesionalac za logistične zadeve Robert Slak. Z njegovim znanjem in balkansko prilagodljivostjo smo vse projekte brez večjih težav uspešno dokončali ter zanje dobili dovolj finančnih in materialnih sredstev.

Tako smo poleg rednega dela, ki smo ga z veseljem opravljali, delali še prostovoljno v času, ki je bil namenjen za počitek. Čeprav smo okoli dva meseca in pol intenzivno delali od 12 do 14 ur dnevno, smo vedno našli tudi čas za šport in družabna srečanja. Nismo bili logistična četa, temveč 1. MOTČ. Enota je bila res visoko motivirana in polna delovnega elana, v njej smo vsakodnevno gradili vrednote, ki bi morale biti vzgled vsem vojakom, podčastnikom in častnikom v slovenski vojski.

Seveda smo nadvse koristili tudi prehrabni industriji Doboja in Lukovice, saj smo pojedli ogromne količine čevapčičev in pleskavic, ki so bili res odlični. V šestih mesecih nismo pozabili pokupiti tudi večino tehnične robe in koles, in ker je naša vrednota tudi poštenost, smo na mejnem prehodu pri povratku z misije nakupljeno tudi prijavi. Nisem razumel carinika, zakaj je bil tako nejevoljen, poleg tega pa je še pripomnil, kateri model se je spomnil zadevo prijavit. Ker je bilo carinikov premalo, smo na pregled na mejnem prehodu čakali uro, potem pa smo vsi srečni odšli domov, razen dveh, ki sta morala plačati carino za TV-sprejemnik in gorsko kolo.

S ponosom se spominjam, da sem bil četni podčastnik 1. legendarne čete 10. MOTB, ki je bila hkrati tudi prva četa Slovenske vojske in je štela 114 profesionalnih vojakov, podčastnikov in častnikov. Ob tej priložnosti bi se še enkrat rad zahvalil vsem in vam zaželel veliko uspeha v vaši vojaški karierni poti kot tudi v zasebnem življenju. Bodite to, kar ste bili, in ohranjajte vrednote, ki smo jih skupaj ustvarjali – poštenost, delavnost in profesionalen odnos pri svojem delu.

V lepem spominu so mi ostali tudi stiki s prebivalstvom vseh narodnosti na razmejitvenem območju naše odgovornosti. Poslušali smo njihove pretresljive zgodbe iz vojne in spoznavali povojne razmere, v katere smo bili tudi sami vključeni kot mirovniki.

Dejavno smo sodelovali s civilnimi organizacijami (civilno zaščito, verskimi ustanovami, policijo, humanitarnimi organizacijami in mediji). Na pobudo zakonske partnerice enega od naših vojakov in s pomočjo vojaškega kaplana Mateja Jakopiča smo izpeljali obširno humanitarno akcijo za vojne sirote z območja naše odgovornosti. Z njimi smo organizirali tudi družabno srečanje s športnimi igrami, kar je bilo res lepo doživetje.

S predstavniki civilne zaščite, medijev in civilne policije smo izvedli tudi obsežno akcijo, imenovano Žetev, na kateri se enkrat letno nadzorovano zbirajo orožje in minskoeksplozivna sredstva (MES), da bi se povečala varnost prebivalstva in preprečile nesreče.

Dejavno smo sodelovali tudi z vsemi drugimi pripadniki, ki so bili vključeni v Natovo mirovno operacijo v BiH. Sodelovanje je potekalo tako na strokovnem področju kot tudi na družabnem in v vsakdanjem življenju na misiji.

Velika skupna akcija, ki so jo vodili Američani, je potekala zadnje tri tedne pred odhodom domov. Zaradi eksplozije MES v nekem bosanskem skladišču je bilo treba uničiti veliko količino teh sredstev. V akciji so bili udeleženi tudi pripadniki 1. MOTČ, ki so imeli nalogo fizično prenesti in zložiti na prostor za uničenje večje količine MES. Do takrat je bila to največja količina sredstev, uničena naenkrat, okoli sedem ton. Ob uničenju je pri detonaciji na mestu, kjer je prej stal MES, ostal le velik krater brez sledu kakršnega koli preostalega delčka. Delo je seveda potekalo pod strokovnim nadzorom pirotehnikov. Tako so pripadniki ponovno opravili zelo nevarno in nujno nalogo in spet se je pokazalo, da je pri mednarodnih dejavnostih treba biti prilagodljiv in pripravljen na vse.

Štabni vodnik Dušan Kunaver

Sreča daje prednost pogumnim

Mednarodne vojaške operacije, v katerih danes sodelujemo pripadniki SV, so vedno zahtevnejše, nevarnejše in kompleksnejše. Hkrati je sodelovanje v njih že zdavnaj izgubilo pridih nečesa posebnega, ekskluzivnega. Mednarodne misije so s časom v SV postale del povsem vsakdanjega vojaškega življenja. Danes, ko v bataljonu izvajamo dejavnosti v skladu z zahtevami operativnih ciklov, ko pozornost usmerjamo proti Kosovu in še dlje, ko sta kadrovska in materialna popolnjenost bataljona dejstvo, se bom po skoraj dveh letih ozrl nazaj, na SIKON MNBG 3, to je na prvo misijo, ki jo je opravila 3. četa, na opravljeno nalogo, na takratni kolektiv »E-čete«. Ozrl se bom na pridobljene izkušnje in nova znanja, na Kamp Dobojo, na sodelovanje z drugimi vojskami, na stkana tovarištva, ki posameznike vežejo še danes, na skupne uspehe čete in na vtise, ki so jih naredili posamezniki pred misijo, med njo in po njej.

Mirovna operacija v podporo miru v okvirju Sforja – MNBG (Multinational Battle Group) – v Bosni in Hercegovini je bila prva mednarodna vojaška operacija, kamor je SV začela pošiljati enote, ki niso bile več namensko sestavljene skupine in po opravljeni nalogi razpuščene, temveč so delo po vrtniti v domovino nadaljevale. Z napotitvijo

čete je bila to do tedaj najštevilnejša enota SV na opravljanju nalog v tujini. Pred 3. četo sta v misiji sodelovali naši 1. in 2. četa, kar nam je priprave, napotitev in začetek misije bistveno olajšalo. Pri zagotovitvi tretje rotacije je v bataljonu že šlo za neke vrste rutino. V čem je torej posebnost in zakaj velja o tem napisati nekaj vrstic?

Ko danes na jutranjih postrojih opazujem 3. četo, pogrešam veliko obrazov pripadnikov, ki bi se spominjali opisanega. Veliko vojakov, podčastnikov in častnikov, s katerimi sem imel srečo in čast opravljati dolžnosti v času misije, je po konsolidaciji svojo karierno pot nadaljevalo drugje. Nekateri na novih dolžnostih v bataljonu, nekateri v drugih enotah SV, tretji na šolah ali v mednarodnih predstavništvih SV po svetu. Nekateri so SV zapustili in delo nadaljujejo v civilnem okolju. Teh nekaj vrstic je namenjenih vsem njim.

Ne bom pisal o območju odgovornosti čete na misiji, o občinah Bosne in Hercegovine z etnično mešanim ali čistim prebivalstvom, o še vedno miniranih območjih ali o dogajanjih v tisti nesrečni deželi v zadnji vojni. Prav tako ne bom pisal o takratni strukturi Sforja, večnacionalnih bojnih skupinah, o trajanju misije, humanitarnih akcijah in načinih zagotavljanja varnega okolja. Svojo pozornost bom namenil tistemu, česar nismo posebej analizirali, tistemu, o čemer nismo pisali v zaključnih poročilih.

V življenju vojaka je sreča večkrat odločilnega pomena za uspeh. V 3. četi je sreča nekako bila prisotna. Njeni pripadniki so izkušnje, ki so jih pridobivali še kot vojaki 10. bMS na misijah v Albaniji in na Cipru, vnesli v življenje in delo kot četni in

vodni podčastniki. Poveljnik in poveljnica veda svoje znanje, ki sta ga pridobivala na izobraževanjih doma in v tujini, s pridom uporabljala pri vodenju vodov. Vodja SIKON MNBG 3 je združevala oboje. Izkušnje iz več mednarodnih vojaških operacij, strokovno znanje, izjemne vodstvene sposobnosti in delovne navade. Ne nazadnje so portugalski pehotno-padalski bataljon (3. PARA), v sestavi katerega je četa opravila svojo misijo, vodili izkušeni častniki in podčastniki. Padalcem je poveljeval poveljnik, ki je svoje poslanstvo v času mirovne misije razumel tako, da je treba narediti razliko in ne samo prebiti šest mesecev v Bosni in Hercegovini. Bil je poveljnik, kot bi si ga lahko samo želel. Tako od poveljnika kot od operativnega častnika bataljona se je vsakdo od nas lahko ogromno naučil.

Nobena od vseh naštetih srečnih okoliščin pa ne bi pomenila veliko, če v 3. četi ne bi bilo takih vojakov in vojakinje, kot so bili tisti, ki sem jim imel čast poveljevati. Šlo je namreč za vojake, katerih večina je bila v bataljon razporejena le leto dni pred napotitvijo na misijo. Vojake, ki so v manj kot letu dni z usposabljanjem VED, sodelovanjem na mednarodnih vojaških vajah Zvita podlasica 03, kolektivnim usposabljanjem ter rednim dnevnim življenjem in delom oblikovali učinkoviti vojaški kolektiv.

Srečne okoliščine pa ne bi bile dovolj, če v 3. četi ne bi bilo mladih, zagnanih in profesionalnih poveljnikov oddelkov, ki so opravljali redne naloge ter naloge, za katere nikogar od njih ni bilo mogoče dovolj pripraviti. S tem mislim na naloge, za katere se niso mogli usposobiti na šoli za podčastnike oziroma na predvidenih izobraževanjih, usposabljanjih, tečajih ali delavnicah. To so bile naloge, ki so zahtevale celega človeka, naloge, ki se niso končale, ko je bilo konec patrulje, naloge, katerih uspehi niso bili zaznavni takoj. Zlasti pa jih ni nihče mogel pripraviti na njihovo bistveno, vendar najtežjo nalogo, vzpostavitev učinkovitega vojaškega kolektiva.

Preveč je vojakov in podčastnikov, ki so zaslužni za uspešno opravljeno nalogo, da bi lahko vse poimensko naštel. Tretja četa je bila discipliniran in motiviran kolektiv ter je bila kot taka sposobna izvajati tudi zahtevnejše oblike dejavnosti v stabilizacijskem delovanju. Spet smo imeli srečo, in eno zahtevnejših nalog tudi dočakali ter se pri tem kot enota izjemno izkazali.

Med opravljanjem nalog MNBG 3 se je narava Sforja spreminjala. Stabilnost okolja je zahtevala

Pripadniki prvega kontingenta (MNGB1) v bazi Dennervike v Doboju, 2003

Pripadniki MNGB 3

spremembe, in enote so opravljale vedno več neznanih vojaških nalog. Od izvajanja patrolj, nadzorov sprtih strani ter nadzorov izvajanja vsebin daytonskega mirovnega sporazuma se je naloga vedno bolj nagibala k oblikam, za katere pehotna četa ni bila najprimernejši mehanizem. Stiki s predstavniki lokalnih skupnosti, mednarodnimi nevladnimi organizacijami in lokalnim prebivalstvom so zahtevali spretnosti in znanja, ki za vojaka pehote niso značilni. Zahtevno zbiranje informacij o domnevnih nelegalnih nahajališčih orožja pa je vendarle obrodilo sadove in vzpostavljene so bile možnosti za izvedbo naloge, kakršno bi si lahko le želeli.

Bataljon je načrtoval in izvedel obsežno akcijo, imenovano Aktivna žetev. Razlika med pasivno in aktivno žetvijo je bila ogromna. Pri običajnih, pasivnih žetvah so enote Sforja po obsežni informacijski kampanji zbirale orožje, ki so ga prebivalci prostovoljno oddajali na posamezne zbirne točke. Aktivna žetev pa je bila izvedena v času od 24. do 31. maja 2004 na območju odgovornosti. Dobila je ime Gordijski voz. Po dolgih mesecih delovanja in zbiranja informacij je imela četa priložnost sodelovati v tistem, kar se je izkazalo kot ena najuspešnejših aktivnih »žetev«, ki jih je izvedel SFOR na območju MNB(N) (Multinational Brigade North). Po svoji vsebini in možnih posledicah je bila to zahtevna naloga, pri kateri smo se srečali tudi z ovirami in težavami, toda 3. četa jih je s svojo usposobljenostjo in pogumom premagala. Vloga in delež, ki so ju k uspehu prispevali naši pripadniki v tej operaciji, poznamo vsi, ki smo v njej sodelovali. Učinek uspešno opravljene naloge na moralo in samozavest enote je bil izjemen.

Z izvedbo naloge Gordijski voz v skladu s pravili delovanja, mandatom Sforja in ogromnimi zaseženimi količinami nelegalnega orožja je 3. četa izpolnila svojo vlogo pri zagotavljanju varnega okolja ter odpravi posledic vojne. Vsem sodelujočim pa ostaja v spominu kot zanimiva in koristna izkušnja, ki je pred tem v taki obliki in obsegu ni imela še nobena enota SV v okviru sodelovanj v OPM (operacije v podporo miru).

V življenju je vedno nekaj odvisno od sreče. Kadar danes pri vsakdanjem delu naletimo na težave, negotovosti, pravne in administrativne ovire, ne smemo pozabiti preprostega, starega latinskega reka Sreča daje prednost pogumnim.

Stotnik Peter Starc

SFOR MNBG (BiH, Dobo), 17. januar 2003–2005

SIKON 1: Aljoša Arl, Boštjan Baš, Josip Bostič, Miha Bric, Robert Cimprič, Branko Češarek, Izidor Čop, Boštjan Dominc, Damjan Dragar, Gregor Eržen, Gorazd Furlan, Edvard Gornik, Zdravko Gregl, Gregor Hafner, Sašo Hlušička, Matjaž Hrovat, Boštjan Hvala, Matjaž Irgl, Miha Ivančič, Marko Javoršek, David Jordan, Roman Jurak, Aleš Kacjan, Mitja Kampuš, Boštjan Kanceljak, Dušan Ketiš, Robert Knep, Dominik Koren, Roki Korošec, Andrej Koščak, Marko Kotar, Urban Kovač, Davorin Krmek, Dušan Kunaver, Gregor Laznik, Bojan Legat, Primož Ljubi, Iztok Logar, Goran Lukič, Pavel Malnar, Miha Mayer, Aleš Mihelič, Leon Mihelič, Kristjan Možina, Damjan Muhič, Ermin Mustafič, Matej Ornik, Marjan Oset, Tomaž Ošlak, Zvonko Pahič, Dražen Paunovič, Sebastjan Pavlin, Bojan Pavlovič, Marko Pintar, Rok Plestenjak, Janez Podgoršek, Sandi Pozman, Uroš Primon, Denis Pungačar, Gabrijel Rampre, Marjan Razlag, Jure Rozman, Robert Slak, Tomaž Sokolovič, Vojko Softar, Adnan Spahalič, Damjan Sušec, Frančišek Svet, Jaka Šerbec, Jura Šmon, Matevž Špindler, Boštjan Šturm, Tomaž Teran, Milan Trnovec, David Umek, Primož Urbanija, Danijel Verdnik, Gorazd Vindiš, Slavko Vlah, Sašo Vozel, Matej Završnik, Bojan Zelnik, Darko Zupančič, David Žagar, Tomaž Žbogar in Dejan Žnidarič. **SIKON 2:** Jaka Bevc, Saša Bilandžija, Sandi Blatnik, Robert Božič, Aleksander Braškovič, Simon Burger, David Cafuta, Goran Ceder, Peter Cvelbar, Marjan Čančala, Peter Čavničar, Dejan Čengič, Simon Danč, Robert Drevenšek, Rok Eržen, Aleksandra Ferlež, Iztok Fifold, Žiga Franjič, Aleš Ganc, Danilo Ganc, Andrej Gorišek, Primož Gorjup, Silvo Grčar, Matjaž Hvasti, Franci Jazbar, Matija Jutršek, Gorazd Kajnc, Boštjan Kalan, Vekoslav Koritnik, Mitja Kraševac, Robert Karl, Franc Kokol, Danijel Kovač, Zoran Kreševič, Boštjan Lackovič, Sebastjan Lipovšek, Robert Marič, David Marinič, Andrej Mikelj, Denis Mohorič, Almir Mujčinovič, Dušan Napečnik, Drago Navršnik, Matevž Novak, Miroslav Pajk, Matjaž Pertinač, Boris Pezdirc, Tomaž Pisman, Silvo Potočar, Viktor Potočnik, Sebastjan Ptičar, Martin Racman, Srebenko Rakovič, Davor Režek, Rudolf Roč, Dimitrij Sežun, Peter Sojer, Stojan Stojanovič, Gregor Sušan, Marko Špehar, Aleš Štebe, Ervin Štorman, Igor Trček, Igor Trčko, Marko Truzzardi, Boštjan Turk, Damjan Uršnik, David Vervega, Matej Vide, Peter Vidonja, Igor Vidovič, Albin Voda, Gregor Vodeb, Damjan Vogrinec, Jože Zagernik, Peter Zakrajšek, Damir Zalokar, Gregor Zonta, Matej Zorič, Tomaž Zorjan, Andrej Zupan, Damjan Žafran, Andrej Žagar, Toni Žarn, Peter Žele, Boris Žunko, Danijel Žuran. **SIKON 3:** Aleš Ažman, Aleš Belak, Marko Bengez, Damjan Benkovič, Anže Bogataj, Robert Bratuša, Danilo Breznik, Stanislav Confa, Boris Čelofiga, Miha Čerin, Vojko Čuček, Brane Doblekar, Aleš Dobršek, Matej Dokl, Mihael Dolinšek, Andrej Draksler, Aleš Franjko, Borut Fužinar, Aleksander Garb, Igor Gaube, Damjan Grobelnik, Pavel Hladnik, Ernest Hlastec, Miloš Jama, Robert Janžekovič, Dušan Kačičnik, Franci Kavčič, Albert Kočevar, Damjan Kolar, Sašo Koritnik, Jože Kos, Miha Kosec, Roman Kovačič, Marjan Kralj, Tonči Krumpak, Grega Kržič, Tomaž Lasbaher, Anuška Lisac, Matjaž Lorenčič, Andrej Ložar, Aleš Lupšina, Boštjan Marolt, Stanko Meglič, Miha Puc, Simon Mihelak, Gerhard Mlakar, Robert Mohorko, Igor Nemanič, Peter Ocepek, Franci Oražem, Tanja Pečnik, Franc Perko, Martin Petek, Franci Pintar, Andrej Plantan, Primož Pogorelčnik, Jana Primčič, Darko Radoš, Blaž Ramšak, Franci Rebolj, Robert Regoršek, Peter Rozman, Aleš Sagadin, Jože Smodič, Boštjan Smole, Peter Starc, Bor Sušnik, Martin Šabec, Matevž Šabec, Dejan Šemen, Sebastjan Šikovec, Luka Škobič, Boštjan Štrumberger, Tomaž Šuštar, Simon Tasič, Uroš Trinko, Barbara Turk, Primož Turk, Andrej Ulrepič, Bogdan Vitez, Sašo Vozel, Marko Vrhovnik, Aleksander Zidarič, Miha Žakelj, Aleš Žigart, Roman Župevc. **SIKON 4, EUFOR:** Jure Adamič, Andrej Bastl, Andrej Bergant, Marjan Berke, Peter Božanovič, Aleš Božič, Andreja Breskvar, Marjeta Brežnik, Jože Brglez, Robert Bukovnik, Maja Cerar, Marko Cvek, Mario Desnica, Robert Dolčič, Leon Drole, Boštjan Ekselenski, Jurij Erzler, Albin Florjančič, Bojan Forte, Ivan Furman, Danijel Goethe, Aleš Gorenak, Dejan Gorjup, Boštjan Hohler, Dušan Horvat, Klemen Jaunig, Marjan Jurič, Boštjan Kolenc, Aljoša Laibaher, Aleš Lakner, Hadis Lišinovič, Valerija Lovrec, Janko Majcen, Marko Malnar, Matej Marinšek, Bojan Medic, Sandi Merc, Denis Miklavc, Matjaž Mladenič, Bojan Mlinar, Denis Mohorič, Miha Mulej, Boštjan Novak, Andrej Pavliha, Bojan Pavlovič, Matjaž Pešelj, Jože Plahuta, Peter Podgoršek, Stanko Podlesnik, Bogdan Pogačar, Primož Pogačnik, Sandi Pozman, Boštjan Priman, Simon Primc, Mateja Rajterič, Andrej Robnik, Jure Rosulnik, Karl Rošker, Sergej Savov, Matjaž Slak, Tomaž Sokolovič, Adnan Spahalič, Samo Šepič, Dejan Šibilja, Jura Šmon, Jože Šorn, David Šretl, Demitrij Šviga, Janez Tekavec, Tine Toplišek, Alen Topolovčan, Andrej Uštar, Kristina Valente, Zoran Veličkovski, Marjan Videtič, Matjaž Vindiš, Iztok Vovko, Mihael Vukan, Damjan Zabukovec, Tanja Zrinski, Gašper Zupančič, Gregor Železnik, Luka Žerovnik, Zlatko Žmavc, Mihael Žnidarič, David Žnidarič.

Videli smo slona

Stara legenda pripoveduje o treh slepcih, ki so se skupaj odpravili v živalski vrt, ker so hoteli videti slona. Po dolgi poti so končno prišli do velike živali. Prvi slepec jo je zagrabil za rilec. Ko ga je tako otipaval, je ponosno razglasil, da je slon podoben kači. Obe živali sta podolgovati in ozki. Drugi slepec je slona zagrabil za nogo. Po kratkem otipavanju je ponosen razglasil, da slon ni podoben kači, temveč drevesnemu deblu. Oba sta pokončna, debela in hrapava. Tretji slepec je prijel slona za uho. Po krajšem otipavanju je s ponosom razglasil, da nobeden od njiju nima prav, ker je slon podoben listu iz drevesne krošnje. Oba sta namreč ploščata in ohlapna. Čeprav je vsak izmed njih »videl« slona, se še do danes niso dogovorili, kakšen je videti.

Februarja 2005 se je 18 pripadnikov 10. MOTB skupaj s šestimi drugimi pripadniki SV odpravilo v živalski vrt pogledat, kateri izmed treh slepcev ima prav.

Dolgo sem razmišljal, kaj naj napišem o tej poti in spoznanjih s te misije. Kaj lahko predstavim strokovni in tudi širši javnosti o našem podvigu in predvsem, s čim lahko pomagam vsem, ki se bodo še odpravili na to ali podobno misijo. Zdaj, po tolikem času, ko so vsa poročila že napisana, ko so bile opravljene vse analize in ko dejanja počasi izginjajo v pozabo, lahko strnem misli in občutke ter poskusim razložiti, kaj smo sploh počeli.

Kot vsaka druga misija se je tudi ta začela s pripravami. Poudaril bi pomembnost priprav, saj se odraža tako v morali moštva kot odzivanju v kriznih trenutkih. Dobro organizirane in izvedene priprave so ključ do uspeha, predvsem v tistem obdobju, ko se začne čas vleči in delo postaja rutina.

Poškodovan hummer SV v okolici Kabula, 5. julij 2005

Naše priprave so bile zastavljene dobro, vendar so se pri izvedbi vse pre pogosto pojavljale težave, ki bi jih z večjo podporo in razumevanjem lažje premostili.

Preveč je posameznikov, ki so se osebno zavzemali za uspeh teh priprav, da bi jih lahko vse poimensko navedel. Omeniti želim predvsem sodelovanje z oboroženimi silami Velike Britanije in sodelovanje s posamezniki, ki so bili na tej misiji pred nami. Njihovo znanje nam je pomagalo tudi v najkritičnejših trenutkih.

Verjetno najpogostejše vprašanje, ki ga posamezniki ob vrnitvi iz tujine slišijo, je: »Kako pa je bilo tam?« Le kako odgovoriti na tako vprašanje nekemu, ki ni nikoli zapustil domovine za dlje, kot je trajal dopust s turistično agencijo? Kako razložiti čar neke oddaljene dežele nekemu, ki je komajda kdaj zapustil varno zavetje svojega doma? Kako naj nekemu opišem svoje občutke, ko sem prvič prišel v Kabul? Besede, kot so revščina, beda in pomanjkanje, komaj zadostujejo za bežen opis dejanskega stanja. Kako naj nekemu, ki je vajen velikih in svetlečih nakupovalnih središč na obrobju mesta, povem, da na drugem koncu sveta ljudje kupujejo na zaprašenih in majavih stojnicah? Kako naj nekemu povem, da gneča na obvoznici sploh ni gneča, dokler so na cestišču samo osebna in tovorna vozila? Kako naj opišem gnečo na cesti nekemu, ki je videl cize in vozove samo na kmetiji pri starih starših ali celo samo na televiziji? In ker ne najdem primernega načina, kako razložiti vse te reči, raje molčim. Vendar moj molk sproži le nadaljnja vprašanja. »Kakšno pa je bilo vreme?« In ponovno sem zmeden, kaj naj jim povem. Večina ljudi misli, da je Afganistan puščava, kjer vegetacija ne raste in kjer ni ničesar razen kamenja in peska. Malokdo ve, da leži Kabul na nadmorski višini 1800 metrov in da so tam zime mrzle in dolge. Lahko je ljudem povedati, da je bilo februarja še vedno dvajset centimetrov snega, še lažje jim je povedati, da so se aprila temperature povzpеле že na trideset stopinj Celzija. Težko pa je ljudem razložiti, da se temperatura ponoči spusti pod ničlo, še težje je ljudem razložiti, da se poleti temperature dvignejo tudi do petinštrideset stopinj v senci in da se ponoči spustijo za trideset stopinj. Kljub temu poskušam povedati tistim, ki jih to zanima, da je Afganistan v bistvu zelena dežela in da v deževnem obdobju vse vzklije in zraste. Skušam jim povedati, da Afganistan postane prašen šele, ko se deževje unese in ko se začne sezona peščenih viharjev, ki ponehajo prav tako nenadoma, kot se pojavijo. Vendar kljub temu ne najdem besed, s katerimi bi opisal vročino in prah, ki se zajeda v vse gube in razpoke na opremi in koži. Ne najdem primernih besed, s katerimi bi opisal občutke, ko te zajame oblak prahu in ko

naenkrat ne vidiš niti metra pred seboj. Čeprav poskušam verodostojno opisati vplive vremena in jih prenesti v naše okolje, mi vsakič spodleti pri poskusu opisa vonja. Tisti, ki so stopali po tej poti pred nami, so mi poskušali dopovedati, da te prav vonj dokončno potolče. Vonj je tisti, ki te zamakne in premakne na območje, kjer dejansko si. Vonj je tisti, ki ga začneš najprej pogrešati, in vonj je tisti, ki te najhitreje ponese domov. Vonj jasmina izrazi to izstopa izmed vonjev znoja, prahu, iztrebkov in smeti, ki tedne ležijo na vročem soncu. Tak nežen vonj po domu, ki ti za trenutek napolni nosnice, ti lahko polepša ves teden. Toda kako razložiti nekemu, ki tega ni doživel, kaj ti lahko pomenijo take malenkosti. Kako začneš ceniti to, kar imaš, in pogrešati tisto, česar nimaš.

Brez dvoma je našo misijo najbolj zaznamoval incident, ki se je zgodil 5. julija 2005. Pri rednem patroliranju po območju, ki smo ga dobro poznali, je pod prvim od treh vozil odjeknila močna eksplozija. Takrat so bili v vozilu štirje pripadniki 10. MOTB. Sreča v nesreči je bila, da na zadnjem levem sedežu ni sedel nihče, saj je eksploziv odtrgal celotno zadnjo levo stran vozila in poškodoval tudi zaščitno školjko. O tem incidentu so slovenski mediji poročali takoj, ko se je zgodil.

Pred prihodom domov sem se spraševal, kaj povedati ljudem o tem dogodku in kako naj jim razložim občutke in misli, ki so nas prevzeli v trenutku, ko se je to zgodilo, in potem, ko je bilo že vsega konec. Kako naj jim razložim spremembo, ki se je zgodila v nas po tem dogodku, in predvsem, kako naj nepristransko strnem misli in pov-

zamem tisti del misije. Nikakor ne morem mimo dejstva, da nas je ta dogodek streljal. Vseskozi smo se zavedali, da smo na območju, kjer smo vsi tuji in tudi nasprotniki, vendar se šele takrat, ko se ti zgodi kaj takega, resnično začneš zavedati nevarnosti okoli sebe. Kako so reagirali na ta dogodek ljudje, ki bi morali odreagirati, najbolje vedo oni sami. Mi vemo le, da smo imeli občutek, da smo prepuščeni sami sebi in drug drugemu. Še danes, po vsem tem času, poškodbe iz tega incidenta niso sanirane in nekateri izmed nas še zdaj čutijo posledice. Glede na vse, kar se je zgodilo, lahko povem le, da je še veliko možnosti za izboljšanje stanja.

Mi smo svojo misijo končali in vsi smo se vrnili domov. Na tej poti je vsak izmed nas pridobil to, kar je hotel. Nekateri več, drugi spet manj. Vsak izmed nas je videl svojega slona in vsak zase točno ve, kakšen je ta slon. Opisovati ga drugim je naloga, ki jo bo vsak pripadnik 10. MOTB opravil tako, kot le sam najbolje ve in zna.

Poročnik Klemen Mijatov

Isaf 3 (Afganistan), 25. februar 2004–15. avgust 2004

SIKON 3: Primož Balantič, Toni Baznik, Marko Brus, Izidor Čop, Dušan Ilc, Matjaž Jazbec, Jurij Ker, Stanislav Komočar, Danijel Kovač, Miro Krejan, Marko Lovšin, Klemen Mijatov, Almir Mujčinovič, Matjaž Podgornik, Boštjan Posinger, Boris Šobak in Igor Vidovič.

Ko en sam svinčnik v Kabulu polepša dan ...

Legende bataljona

Ko smo se v uradništvu odločali, katerega borca je vredno predstaviti bralcem zaradi zanimivega značaja, smo ugotovili, da ima enota veliko spoštovanja vrednih pripadnikov. Zato je bilo toliko težje izbrati med njimi. Odločili smo se izpostaviti pripadnike bataljona, ki so v enoti že od samega začetka (1996) in v njej še vedno vztrajajo ter s svojim prepoznanim odnosom do dela in svojim značajem tako izstopajo, da so že skoraj zaščitni znak bataljona. Predstavljamo vam torej poddesetnika Primoža Balantiča, poročnika Rota in stotnika Matjaža Pavčka.

Zakaj in s kakšnimi pričakovanji ste se zaposlili v 10. bataljonu in ali so bila vaša pričakovanja izpolnjena?

Balantič: Delo v 10. bataljonu sem si malo drugače predstavljal. Pričakoval sem, da me bodo izurili in iz mene naredili dobrega vojaka ter da bodo sestavili dober tim, v katerem bi lahko ostal tudi do upokojitve in v njem dobil prave tovariše. Delno so se moja pričakovanja izpolnila, delno pa tudi ne, ker so se timi prepogosto preoblikovali. Ob tem ti motivacija upade, vendar se sčasoma navadiš in sprejmeš to kot del službe, saj častniki očitno vedo, kaj delajo. Ostaneš pa ista oseba, kot te oblikujejo.

Rot: Da, delno so bila. Imel sem izzive. Edino, kar ni bilo izpolnjeno, je oddelek ostrostrelcev, ki ni nikoli zaživel pod mojim vodstvom, kot so obljubljali, ker ni bil nikoli popolnjen. Druga pričakovanja pa so bila izpolnjena in se še danes izpolnjujejo.

Pavček: Videl sem nekaj novega, izziv poklicne vojske. Predstavljal sem si vojsko, kot jo imajo tuje države. Tako smo tudi začeli. Če bi vztrajali, tako kot je bilo na začetku v 10. bMS, bi bila moja pričakovanja izpolnjena.

Kako bi s svojimi besedami opisali razliko med bataljonom danes in pred desetimi leti?

Balantič: Razlika je velika. Predvsem v opremi. Ko primerjam tisto, kar smo imeli na začetku v bataljonu, s tem, kar imamo danes, je razlika ogromna, tako da je glede tega škoda izgubljati besede. Na začetku je bilo zelo malo pripadnikov, bataljon je mogoče štel dva voda, danes pa je končno popolnjen.

Rot: Prva razlika je ta, da smo se številčno okrepili, približujemo se formaciji, druga je ta, da imamo danes opremo. Prve dni v Logatcu, se spominjam, smo vozila parkirali na podstavkih, ker so čez noč gume popustile, danes pa tukaj stoji 70 valukov pod nadstreški. Vse stvari do danes boljše.

Pavček: Razlika je ogromna. To je tako, kot bi prestopili iz kamene dobe v 21. stoletje.

Katero obdobje je bilo po vašem mnenju ključnega pomena za bataljon?

Balantič: Prva mirovna misija leta 1997.

Rot: Po mojem mnenju je bilo več ključnih trenutkov, in sicer vaja CN 97, prve misije v Albaniji in na Cipru, selitev v Ljubljano ter začetek množičnega popolnjevanja, ko smo v pol leta dobili po 100, 200 vojakov, kar je bilo prej za nas nepojmljivo.

Pavček: Vaja CAE 98. Takrat je šlo za obstoj našega bataljona. Tista vaja je bila za nas odločilna in prav tako vstop v Nato. Takrat se ni vedelo, ali bo naš bataljon obstal ali ne. Na srečo je.

Kaj je najbolj zaznamovalo vašo vojaško kariero in na katero delo ali dejanje ste najbolj ponosni v svojem vojaškem življenju?

Balantič: O svoji vojaški karieri ne morem govoriti, saj je skoraj nimam (smeh). No, pred štirimi leti so mi rekli, da grem lahko za izvidnika (smeh). Ponosen pa sem na našo prvo ekipo 10. bMS in na ekipni trud, ki smo ga vložili, da smo lahko premagali prvo začetno usposabljanje, ki se je močno razlikovalo od današnjih začetnih usposabljanj.

Rot: Nobenega posebnega dejanja ne morem izpostaviti. Ko sem imel možnost napredovati, sem ostal v enoti, nisem hotel delati v pisarni. Danes te možnosti ni več, ker nimam potrebne civilne izobrazbe.

Pavček: Mojo vojaško kariero je najbolj zaznamovalo delo inštruktorja v 530. učnem centru. Vse smo si morali zagotoviti sami, prav tako kot v 10. bMS. Prevajali smo literaturo in podobno. Ponosen sem na to, da sem sprejel delo referenta za finance. Nikogar ni bilo, ki bi me vpeljal v to delo, vsega sem se moral naučiti sam. Delo s financami je občutljivo področje.

Kdaj vam je bilo kot vojaku najteže in kdaj najlažje?

Balantič: Najteže mi je bilo na samem začetku, ko sem postal vojak, najlažje pa mi je vsak dan od pol štirih naprej, ko grem domov (smeh).

Rot: Najlažje je bilo na misijah, ko smo opravljali delo za katero smo se urili, brez

Stotnik Matjaž Pavček bo letos dopolnil 45 let, je samski in doma iz Ljubljane. Vojaški rok je služil leta 1986 v Zagrebu v šoli rezervnih oficirjev. V 530. učnem centru je bil inštruktor, nato se je javil na razpis 10. bMS. Na začetku je bil zavržen, v drugo pa je šlo lažje. Leta 1996 se je zaposlil kot podčastnik, skladiščnik intendantske opreme v 10. bMS. Sprejel je podčastniško dolžnost, čeprav je bil že stotnik od leta 1992. Danes dela kot referent za spremljanje poslovanja v poveljstvu, ukvarja se s financami v S-4. Nekateri ga poznajo pod imenom »profesor«. Svoj vojaški vzdevek je dobil leta 1997 na Polanskem logu, na pripravah za vajo CN 97. Bil je določen za vlogo markiranta (dobil je vlogo lokalnega razgrajača). Ker se je z dušo in srcem vživel v vlogo (z ruto na glavi in očali), je po videzu in zanjaju ustrezal liku profesorja iz filma Lepe vasi lepo gorijo. Profesor iz filma je bil miren in moder človek, ko pa je prišlo do akcije, se je prelevil v pravega bojnika. Od takrat naprej Matjaža Pavčka sodelavci kličejo Profesor. Sodeloval je na vaji CAE 98 in v misiji v okviru Sforja. Njegov življenjski moto je Bodi vedno pripravljen, da te kdo ne preseneči.

kakšnih stresov. Najteže pa mi je bilo morda takrat, ko so preimenovali enoto, ker so se ob tem delno izgubile vrednote in spremenile tradicije, ki izhajajo iz 10. bMS. Zagotovo mi je bilo zelo težko tudi takrat, ko smo izgubili katerega od naših, ko se je kateri izmed pripadnikov ponesrečil v prometni nesreči.

Pavček: Najteže mi je bilo na misiji, kjer sem delal kot finančnik. Na ta položaj sem bil postavljen brez vsakršnih izkušenj. Na srečo je za menoj stal poveljnik NPE-ja, ki mi je zaupal. Ključni trenutki so bili seveda, ko je bilo treba razdeliti plače na misiji. Na srečo se je vedno vse izšlo. Najlažje pa mi je takrat, kadar vem, da je moje delo pravočasno narejeno in da se lahko morda za kakšno uro sprostim.

Ali je stres na vašem delovnem mestu prisoten, in če je, s kakšno tehniko ga obvladujete?

Balantič: Prisoten je, zagotovo, obvladujemo pa ga s humorjem.

Rot: Prisoten vsekakor je (smeh). Za njegovo obvladovanje ni posebne tehnike, edino delo. Delo rešuje vse težave.

Pavček: V moji pisarni je kot na avtobusni postaji. Delo s financami zahteva zbranost. Včasih sem bil za to občutljiv, danes pa se odklopim od ropota in hrupa, osredotočim se na svoje delo in ga opravi.

Ali ste kdaj pomislili na odhod iz vojske?

Balantič: Da, po prvih petih letih. Imel sem precej pomislekov. Po določenem

obdobju je postalo delo monotono, ni bilo več nobene dinamike, zato sem se začel spraševati, ali se mi sploh splača ostati v vojski in podobne stvari. V takem primeru pa pomaga pogovor s podčastnikom, ki ima daljši staž v vojski. Lahko ti pametno svetuje, saj se je tudi on gotovo že srečal s podobnimi pomisleki, vsak se s tem prej ali slej sreča. Ko smo mi, stari borci v 1. četi začeli igrati podčastnike, je postalo bolj zanimivo in pomisleki so se spet razblinili. Žal pa je zakon zelo oster. Če nimaš pete stopnje, ne moreš postati podčastnik kljub vsem izkušnjam in vojašku znanju. No, seveda ti ob tem motivacija in zagnanost do dela spet upadeta. Lahko bi postal pisarniški molj, vendar to ni zame. Ko pa sem dobil povabilo za izvidniški vod, so se stvari spremenile na bolje.

Rot: Niti ne, ker sem že prej delal na civilnem področju.

Pavček: Ne, nikakor. Že v rani mladosti sem želel postati vojak.

Ali imate kakšnega vojaškega vzornika? Katerega in zakaj?

Balantič: Rudolfa Maistra (smeh). Ne vem, ne, nimam. Nobeden ni tak, da bi lahko rekel: »Tak hočem biti.«

Rot: Mogoče general Ervin Romml.

Pavček: Mojega očeta, ki je bil oficir. Vedno me je vozil s seboj na vojaške prireditve.

Poročnik Rudolf Rot bo letos dopolnil 40 let. Z ženo, 18-letnim sinom in 12-letno hčerko živi v Celju. Vojaški rok je služil med letoma 1984 in 1985 v Bileči in na otoku Visu. Po štirih letih rutinskega dela z naborniki je potreboval nov izziv. Videl ga je v novonastajajoči enoti, zato je decembra 1996 prišel v 10. bMS. Njegova prva dolžnost je bila poveljnik oddelka oostrelcev v izvidniškem vod, ko ta še ni imel vojakov. V desetih letih dela v bataljonu se je preizkusil in dokazal z vodenjem skoraj vseh oddelkov v bataljonu. Danes je poveljnik oddelka v 3. vodu 2. čete, z nešteto izkušnjami in opravljenimi tečaji iz gorništv, različnimi tečaji v tujini, tečajem za VP itn. Bil je inštruktor na skoraj vseh tečajih za »team leaderje«, namerilce na browningu, minometu itn. Za seboj ima tri šestmesečne misije, UNFICYP SIKON 3, SFOR MSU SIOKN 5 in SFOR MNBG SIKON 2 ter mednarodno vajo CN 97.

Kako komentirate izrek, da so žulji privilegij vojakov?

Balantič: Nekateri si mogoče razlagajo, da je delo vojaka lahko. Doma velikokrat slišim: »Vam je pa tako lepo v vojski, pa veliko denarja imate.« Toda ni tako. Delo vojaka je težko, naporno, zelo stresno, še težje je mogoče življenje njegove družine, ampak če si s srcem pri tem poklicu, potem kar gre in lahko preživiš vsakršen napor. Po vsakem naporu pa si vedno rečeš (smeh), drugič bo laže. Čeprav je potem še težje.

Rot: Da (smeh), to drži.

Pavček: Da, to je res.

Kakšna je najboljša zaščita pred mrazom, dežjem in vetrom?

Balantič: Obleka, zaprt prostor in pisarna. Vojak naj poskrbi zase ali pa naj se usede v mercedesa, odpre gretje ... (smeh).

Rot: Zaščite ni!

Pavček: Da, biti moraš utrjen, ne smeš biti mamina maza. Včasih moraš biti do kože moker. Veter in mraz te utrdita. Edina zaščita je, da se počasi kališ.

Zaupajte nam kakšno anekdoto iz vojaškega življenja.

Balantič: Ko smo na Cipru od Avstrijcev prevzeli opazovalno postajo, smo poleg vseh materialnih sredstev, torej objekta, vozila, opazovalnega stolpa idr. za delo na opazovalni postaji, podedovali tudi morskega prašička. Ker so mene zadolžili, da skrbim zanj, je prašiček dobil ime Balki.

Rot: Spomnim se časa, ko je naš bataljon sprejemal prve operativne častni-

ke. Bili smo na prvem taborjenju in smo si urejali bivake za nočitev. Eden od novih častnikov je opazil, da mu merki na puški ne svetijo tako kot drugim, zato smo ga v poveljstvo poslali po baterije. Vrnil se je seveda brez njih.

Pavček: Spomnim se prvih terenov, ko še nismo imeli potrebnih sredstev. Tako nismo imeli tekoče vode. Prišla je ena od častnic iz poveljstva in se hotela odžejati z vodo. Zajela je tekočino iz najbližjega kanistra. V njem pa ni bila voda, temveč petrolej.

Kako dobro vaši najbližji poznajo vaše delo?

Balantič: Moji najožji družinski člani ga poznajo dobro, saj se o tem veliko pogovarjamo.

Rot: Ne prav dobro. Ker sem še iz stare šole, se doma ne pogovarjamo veliko o mojem delu. Vedo sicer kaj, kje, zakaj in s katerimi cilji delam. Morda poznajo še ime katerega od mojih najožjih sodelavcev. To pa je tudi vse.

Pavček: O tem ne razlagam veliko.

Kako odsotnost od doma, ki jo zahteva delo v bataljonu, sprejemajo vaši najbližji?

Balantič: Na terene so se že navadili, teže pa je z misijami ali usposabljanji v tujini. In najtežje je za družinske člane, ko si prvič odsoten. S časom pa se navadijo tudi na daljšo odsotnost. To je del poklica vojaka.

Rot: Prvič je bilo hujše, zdaj pa so se že navadili in jemljejo mojo odsotnost od doma skoraj kot rutino.

Pavček: Brez težav, ker sem samski in brez otrok.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost? Ali se čez pet oziroma deset let še vidite v bataljonu?

Balantič: Letos sem končal šolo, vendar nočem preveč razmišljati o prihodnosti. Bomo videli, kam me bo val zanesel. Če bom šel na podčastniško šolo, bom podčastnik, drugače bom pa še naprej vojak.

Rot: Postati želim poveljnik oddelka.

Pavček: V poveljstvu brigade si želim biti.

Kaj vam pomeni rdeča baretka?

Balantič: Veliko. V začetni dril fazi je bila prav rdeča baretka tista, ki nam je dala motivacijo za nadaljnje delo.

Rot: Ko sem v uniformi, mi rdeča baretka pomeni vse.

Pavček: Ogromno mi pomeni. Velika čast je, da nosim rdečo baretko, in ponosen sem nanjo. Mislim pa, da si je nekateri ne zaslužijo. Rdečo baretko si je res treba zaslužiti s svojim odnosom do dela, znanjem, spoštovanjem in obnašanjem.

Uredništvo

Poddesetnik Primož Balantič, 31 let, doma na Notranjskem, samski. Vojaški rok je služil od septembra 1993 do marca 1994 v učnem centru Vrhnika in v bojni enoti Ilirska Bistrica. Novembra 1996 je prišel v 10. bMS, odzval se je na razpis v dnevnem časopisu Dnevnik. Njegova prva dolžnost je bila vojak v izkrcnem delu, danes pa je še vedno vojak, vojak izvidnik. Delo izvidnika se mu zdi bolj dinamično kot delo vojaka v izkrcnem delu. Med začetnim usposabljanjem v 10. bMS je dobil vzdevek Balki. Njegovi sovojniki so priimek Balantič povzeli in od takrat naprej ga vsi kličejo Balki. Do danes si je nabral že veliko izkušenj, sodeloval je na vaji CN 97 in v Esperii 2001, na misijah UNFICYP SIKON 3, SIKON 6 in SIKON 7 ter ISAF SIKON 3. Januarja 2005 pa je končal tudi štirimesečni tečaj za bolničarja v ZDA,.

Legende bataljona so vsekakor tudi pripadniki bataljona, ki so v enoti od ustanovitve do danes. Nekatere od njih nam je uspelo zbrati pred objektiv in mikrofonom. Omenili pa bomo vse tiste, za katere vemo, da spadajo v to elitno družino, ki vztraja od začetka leta 1996. Legende so poddesetnik Boštjan Posinger, desnetnik Martin Leskovar, desnetnik Uroš Novak, višji vodnik Marko Brus, višji vodnik Matjaž Hrovat, višji vodnik Štefan Vöröš, štabni vodnik Danijel Kovač, štabni vodnik Boštjan Kalan, štabni vodnik Jaunig Klemen, štabni vodnik Radoš Melink, štabni vodnik Robert Mohorko in štabni vodnik Davorin Režek.

Povedali so nam, da so se vsi v bataljonu zaposlili zaradi novega načina dela, novosti in izzivov, ki jih je ustanavljanje 10. bataljona prinašalo. Eden izmed pomembnih vzrokov za zaposlitev v bataljonu je bil tudi namen enote, in sicer sodelovanje v operacijah v podporo miru – misije in mednarodne vojaške vaje v tujini.

Ko smo jih vprašali, kdaj jim je bilo v vojski najteže, so soglasno odgovorili: »Najteže je bilo čisto na začetku, vsak začetek je težak. Začela so se naporna usposabljanja brez potrebnih materialnih sredstev, brez ustrezne strokovne

pomoči in literature. Vse je bilo treba zastaviti na novo; prevesti tujo literaturo, usposobiti se in novo 'znanje' prirediti za potrebe SV.« Najtežji del, usposabljanje, je bil za njimi in na misiji so lahko pridobljeno znanje uporabili. Dobro opravljeno odgovorno delo na misiji so vsi navedli kot obdobje, ko jim je bilo v vojaški suknji »najlažje«.

Rdeča baretka jim je na začetku pomenila opravljeno osnovno vojaškostrokovno usposabljanje v 10. bataljonu, tako imenovano dril fazo. Po uspešno opravljenem usposabljanju so si namreč pridobili pravico nošenja rdeče baretko. Glede na to, da so legende v 10. bataljonu že od začetka, pa jim, kot pravijo, rdeča baretka pomeni ponos,

pripadnost in čast ter je sinonim za pogum. Danes večini rdeča baretka pomeni zgolj znak pripadnosti motoriziranim bataljonoma.

Kot zanimivost še to: povprečna starost legend 10. bataljona je 33 let, večina od njih ima družino in vsi so se udeležili v povprečju vsaj dveh različnih misij na Cipru, v Afganistanu, Albaniji, na Kosovu ali v Bosni in Hercegovini. Najbolj prepoznaven vojaški vzdevek od omenjenih legend pa ima desnetnik Novak. Vsi ga poznajo pod imenom Urca, verjetno pa malokdo ve, da je to ime dobil v 10. BMS, ker nikoli ni bil točen, tako vsaj pravijo njegovi sodelavci.

Uredništvo

Megla bo!

10. bataljon je bil med vodilnimi enotami, ko so začele izvajati štabno načrtovanje po Natovih metodah. Takrat pripadniki še niso imeli veliko ustreznega znanja, praktičnih izkušenj ali znanja, pridobljenega na tečajih ali v šolah v tujini, veliko pa so se naučili iz priročnikov.

V četrtem delu štabnega procesa so se preigravale različice delovanja. Bataljonski obveščevalec je vodil nasprotne sile, ki so napadale, namestnik poveljnika bataljona pa štab. Začel se je besedni dvoboj o tem, katere stran je močnejša oziroma bolje opremljena in usposobljena.

Obveščevalec je dejal: »Nasprotniki so dobro opremljeni in popolnjeni, njihova morala pa je zelo visoka.« Namestnik se ni pustil zmeti: »Prihrani te fraze za koga drugega in raje povej, kje in kaj nas napada.« Že rahlo zmeden obveščevalec je začel potem naštevati nasprotnikove sile, s čimer je poskušal besedno preigrati namestnika. Po določenem času, ko je na vsak poizkus obveščevalca, da si izmisli alternativno rešitev, zaradi katere bo rdeča skupina imela na bojišču prednost, in ko je namestnik z domišljijo in avtoriteto vedno premagal njegove zamisli, je obveščevalec, vesel, da je končno boljši od namestnika, rekel: »Da, imamo pa helikoptere, ki bodo raketirali vaše položaje.« Nastal je trenutek tišine, saj je štab za trenutek podvomil o zadevah, takrat pa je namestnik izjavil: »Megla bo!«

Halo, kje je zveza?

Bilo je na mednarodni vaji CAE leta 1998 na Dolenjskem. 10. MOTB se je takrat zelo trudil narediti čim boljši vtis. To je bila prva priložnost delovati v mednarodni Natovi enoti, vse pa seveda ni potekalo brez težav.

Ko je nekega dne četa dobila nalogo sredi noči in se je morala hitro aktivirati ter premestiti, je prišlo tudi do kritičnih trenutkov. Nekdo je pozneje komentiral: »Če bi vse vaše vode spravil na nogometno igrišče, se ne bi našli.« Enkrat je imel poveljnik čete veliko težav z vzpostavitvijo povezave s sredstvi zveze s svojimi vodi. Klicni znak za vode je bil V kot Victor. Poveljnik je v polnem zanosu akcije klical podrejene: »Viktor 1, Viktor 2, Viktor 3, tukaj Viktor, javite se, sprejem!« Odziv ni bil vedno pričakovan. Čez nekaj časa se je sicer javil Viktor 1, saj se pričakuje, da je poveljnik prvega voda najbolj zanesljiv, toda z drugima dvema je bilo veliko težje. Po veliko neuspešnih poizkusih in po tem, ko so se razmere na »bojišču« začela spreminjati, je tudi poveljnik čete pozabil na disciplino pri radijskih zvezah. Med klicanjem drugih dveh Viktorjev se je razburjal, toda odgovora kljub temu ni bilo.

Čez čas se je oglasil nekdo, ki je po naključju dežural pri postaji: »Tukaj Viktor Novak!« Ime je seveda izmišljeno.

Zapisano po spominu

Vpliv prekaljenih kadrov 10. MOTB

Leta 1996 sem bila mlada podčastnica s štirimi leti delovnih izkušenj v SV. Glede na to, da sem delala z vojniki naborniki, sem si želela še kaj več. Delala sem na področju logistike in opravljala vodilno funkcijo, torej spoznavala sem vse sladkosti in bridkosti dela v SV, predvsem sem se (ali pa so se) takrat ukvarjala z delom žensk v SV. Bila sem med prvimi ženskami, zaposlenimi v SV, saj od leta 1992 nosim uniformo. Po štirih letih dela sem spoznala, da potrebujem dodaten izziv in nekaj novega. Vsega tega si pravzaprav sploh nisem priznala, dokler se nisem leta 1996 udeležila informativnega sestanka za delo v 10. bataljonu za mednarodno sodelovanje.

Takrat še major Miha Škerbinc Barbo me je prepričal s predstavitvijo dela v novem 10. bMS. Svojo predstavitev je končal približno takole: »No, če si želite delati še na kakšen drug način, kot ga že poznate, in če mislite, da ustrezate pogojem, potem vas vabim, da se prijavite. Vaše prijave bomo pregledali in vas povabili na pogovor.«

Seveda je major že prej povedal, da bo najprej treba narediti še različne teste, na primer fizične, jezikovne ...

Kot rečeno, to je bil izziv! Verjela sem vase in v svoje strokovnovojaško znanje. Na strokovnem vojaškem področju so me kalili tako moji poveljniki bataljonov kot tudi moji podrejeni (podrejenih je bilo 30 oziroma organizirati sem morala delo 30 pripadnikov stalne sestave SV in še nekaj vojakov nabornikov). Strokovnovojaško so me kalili kapitan bojne ladje Aleksander Štular, strokovno me je učil podpolkovnik Livij Kocina in imela sem tudi izkušnjo »osovraženega spola« zaradi majorja Ladislava Trohe. Vsem sem za pridobljene izkušnje, navodila in bridka spoznanja hvaležna, saj so me nevede kalili in utrjevali, mi utrdili samozavest in hkrati obogatili moje vojaško znanje.

Po vseh letih dela v SV mi morate verjeti, da so mi takrat besede naravnost božale dušo. Delati drugače, postaviti profesionalno vojsko ... delovali bomo doma in v tujini ... operacije v podporo miru. Nič več nisem razmišljala in že sem sodelovala na pripravah za »mimovoz«, ob nevu državnosti 25. junija 1996. Tako so dogodki drveli mimo mene vseh sedem let dela v bataljonu. Čeprav je bilo obljubljenih višje plačilo za delo v 10. bMS, me denar ni motiviral. Moja motivacija je bila odkrivanje novega, delo in široko področje delovanja in pa dejstvo, da vsak posameznik lahko prispeva k razvoju SV.

Vaje, priprave na mednarodno sodelovanje, prve misije, delo s prvimi vojakinjami, soočanje

z nerodnostjo moških v odnosih med spoloma, ustvarjanje novih formacij in na začetku iskanje kandidatov, primernih za 10. bMS, priprave, kadrovske predloge, sodelovanje na intendantskih komisijah za uvajanje novih delov uniform v SV, priprave slovesnosti, zaključki prvih faz strokovnih vojaških usposabljanj, podelitev rdečih baretk, sodelovanje pri razvoju kokarde 1. brigade, vaja Esperia, delo z duhovniki in uvajanje duhovne oskrbe v bataljonu, dan odprtih vrat, spust zastave na slovesnosti ob baklah, priprava obiskov delegacij vseh vrst (tuji častniki, podčastniki, vojaški atašeji, naši parlamentarci, ministri ...), nesreča poveljnika bataljona, smrt vojaka, sodelovanje z vrtci, šolami itn. To so vse dogodki, ki so se zelo hitro odvijali vseh sedem let dela v bataljonu.

Raven tvoje izvedbe mora biti nenehno višja kot pri drugih. To je znak pravega profesionalca. (Joe Paterno)

Včasih, ko sem vendarle pogledala iz 10. bataljona, sem ugotavljala – predvsem na komisijah, kjer sem sodelovala, med pripravami novosti in v dobesednih bojih za zagotovitev potrebnih sredstev za pripadnike, ki so odhajali na prve misije – da je včasih, kot da ne delam v isti SV. Na začetku smo bili res zelo drugačni v primerjavi z drugimi enotami. Saj ne, da so druge enote delale slabo, le mi smo bili drugačni. Zagreti smo bili in nismo se dali odgnati. To morda dolgoročno ni preveč dobra naložba, takrat pa sta se naša trma in predanost prvim nalogam in ciljem bataljona vsekakor izplačali in ob vsakem uspehu – pridobitvi kakšnega kosa nove opreme, čeprav samo računalnika – je prišel nov delovni zagon in tako naprej.

Vem, da se boste vsekakor vprašali, zakaj sem zapustila 10. bataljon. Da, dobro vprašanje. Toda vsako obdobje je lepo in stara mama me je učila,

da moraš nehati takrat, ko je najlepše. Šalim se. Razlogov za prerazporeditev, ki je bila izključno moja odločitev, je bilo več in nabirali so se vseh sedem let. Zakaj sem se tako odločila, naj ostane moja skrivnost, saj ni ni pomembno. Napočil je moj dan odhoda iz bataljona. Ni bil lep in nerada se ga spominjam, saj sem še zadnji dan do dveh ponoči z nalivnim peresom pisala kroniko bataljona. Končati sem hotela svoje delo in ga opraviti tako, kot ga najbolje znam in kot da si ne bi hotela priznati, da končujem delo v enoti. Tako kot so se hitro vrstili vsi dogodki sedem let, se je hitro odvil tudi moj odhod.

Peljem se v drugo smer, ni mi treba biti ob 7. uri na postrojivnem prostoru. Otroci, danes ni treba hitro vstati in se še hitreje posloviti od mame. Grem v službo, kjer moram biti do 8. ure. Pred službo se lahko uredim in naličim, saj mi ni treba na jutranjo telovadbo. Po cesti pa še kar drvim. Ustavi se, ne hiti. Tu življenje teče počasneje. Nova enota, novi ljudje, novo razmišljanje in nov pogled na delo. In jaz?!

Po dveh mesecih dela v novi enoti mi je začelo nekaj primanjkovati. Nekaj ni bilo prav. Sodelavci so bili krasni, poveljujoča sta bila prekrasna, vsi so bili z mojim delom zadovoljni in začeli so mi zaupati vse težje, zahtevnejše in vse bolj »nenaavadne« naloge. Naloge sem reševala s sodelavci po štabnem procesu dela. Za zastavljeno nalogo sem pripravila dva predloga in odločitev prepustila poveljujočemu (upoštevanje PINK-a). Nevede in nehote sem prenesla v svoje delo vse, kar smo počeli v 10. bataljonu. To, da vam zaupajo, je večji poklon, kot če vas imajo radi – in zaupali so mi novo nalogo v nadarjenem poveljstvu.

Kako mi je bataljon pomagal pri sedanjem delu? Veliko ali pa nič. Veliko v primerih, ko skušamo razumeti odločitev, ki je v nasprotju z drugimi, in veliko, ko je treba »zadhati« po bataljonsko, da bataljonu dopoveš, da morda le nima prav, in bi se zadeve dale urediti na drugačen način. Nič v

Pot na Dunaj na priprave pred misijo UNFICYP (SIKON 3), 1998

Prva štabna vaja
10. BMS v skromnih
terenskih pogojih,
Bile 1997

primerih, ko je bataljon res poseben in izjemen in ko že samo s priznanjem, da si bil pripadnik, izzoveš vznemirjenje.

Kakor koli, z gotovostjo lahko trdim, da me je delo v 10. bataljonu zaznamovalo. Pokazalo se je, da vsi pripadniki, ki smo delali v njem (tudi nekateri od mojih sodelavcev so njegovi nekdanji pripadniki), odpiramo nov pogled na zadeve ali naloge. Izkušnje, ki smo jih pridobili z delom, so nekaj izjemnega – pripravljani smo na nove izzive, mi že znamo delati in tudi delamo po štabnem procesu dela, za druge (ne za vse) pa je ta način dela še novost, naučili smo se skrbeti za svojo fizično pripravljenost, vzdrževati strelsko kondicijo itn. Mislim, da smo poleg pripadnikov gardnega bataljona tudi mi skrbeli za ob-

Nobena težava ni taka,
da je ne bi mogli rešiti skupaj,
le malo pa je takih, ki jih lahko rešimo sami.

našanje v postroju, pozdravljanje in spoštovanje linije in poveljevanja. S tem ne želim užaliti nikogar, temveč želim samo izpostaviti, da so vse te zadeve preprosto v naši krvi, da ni drugih možnosti in predvsem ni odstopanja – nikjer in nikoli. Vsekakor boste pomislili, da sem ženska, ki je predana samo vojski. Hm, zmotili ste se, opravljam delo v SV, delo mame treh šoloobveznih otrok in delo žene. Za vse radovedneže pa še to: moj mož ni zaposlen v vojski in o mojem delu sva se pogovorila pred vstopom v SV že maja 1992. To se mi zdi pomembno povedati, saj sem bila prva mama v 10. bataljonu in sem se morala spoprijeti s problemom, ki ga marsikateri pripadnik bataljona do tedaj ni poznal. Velik problem za vojaka roditelja je varstvo otrok brez babic in dedkov. Jaz sem bila odvisna samo od vrčev, ki pa niso imeli posluha za vojake (terensko delo, dežurstva ...), vendar pa se z dobro organizacijo dela doma in v službi in predvsem s pravočasnim načrtovanjem dejavnosti da vse urediti.

Vsem pripadnikom, predvsem tistim, ki ste danes v 10. MOTB, iskreno čestitam ob prazniku in za opravljeno delo, poveljniku 10. MOTB, podpolkovniku Škerbincu, pa želim, da bi znal s svojim zgledom in zanj značilno iskrico v očeh v svojih podrejenih spodbuditi tolikšno mero zagnanosti in predanosti za delo, kot je je zanel v nas, ki smo bili prvi med prvimi.

Štabna vodnica Elizabeta Tome

Prva misija!?

Prva operacija v podporo miru v 10. BMS in SV nasploh nesporno pripada mešani ekipi pripadnikov 10. BMS in zdravstvene službe SV, ki so spomladi 1997 preživel tri mesece in pol v Albaniji na misiji Sun Rise ali Alba. Tudi prva operacija v podporo miru pod okriljem OZN v SV nesporno pripada desetim pripadnikom 10. BMS, ki so bili istega leta jeseni kot SLOCON1 za šest mesecev poslani na otok Ciper na misijo UNFICYP.

Ko so se spomladi 1998 pripadniki SLOCON1 vrnili v matično vojašnico Logatec, so se med posamezniki z obeh misij vnele razprave (beri: zbadanja) o tem, katera misija pravzaprav šteje kot prva, in se prenekatere popoldne poglobljeno nadaljevale v Zvončku (lokalna picerija na poti iz vojašnice, op. avt.). Argument (!?) »Cipračanov« je bil namreč, da »humanitarno akcijo« v Albaniji ne gre šteti za pravo misijo in da so pravzaprav oni zares prvi. Nasprotni argument »Albancev« pa se je največkrat zatekel k očitku, da se ne glede na dejstvo, da so bili oni prvi, tudi sončenja s plavo čelado na glavi ne da obravnavati kot misijo ...

Ta vsekakor plodna in pomembna dilema je bila razrešena že čez dobrih štirinajst dni, ko so se vsi akterji zbrali v jedilnici Vojašnice Logatec na manjši uradni proslavi ob vrnitvi pripadnikov SLOCON1 v domovino. Poleg nekaj gostov drugih enot in poveljstev SV, poveljstva 10. BMS in seveda udeležencev misije so bili na proslavo povabljeni tudi člani društva »Sinajci«. To je malo društvo starejših mož, ki so se v šestdesetih letih prejšnjega stoletja kot naborniki takratne JLA udeležili mirovne misije OZN na Sinaju.

Dilema je razrešil takratni poveljnik 10. BMS, ki so mu pregovarjanja verjetno prišla na uho, in takole nagovoril m zbrane:

»Vrnili ste se zdravi, in to je pomembno! Lahko ste ponosni na dejstvo, da ste nalogo, ki vam je bila zaupana, opravili odlično, kakor tudi na to, da ste bili prvi, ki ste se udeležili misije pod okriljem Združenih narodov!«

Pripadnikom SLOCON1 je ob tem seveda kri hitreje zaplala po žilah, hkrati pa so namenili nekaj pomenljivih pogledov »Albancem«.

Potem pa hladna prha:

»Vsekakor pa niste prvi, ki ste bili poslani na misijo! Prvi so namreč pripadniki Albe!«

Zdaj so se seveda vloge zamenjale in »Albanci« so se zadovoljno drezali v rebra. Prhanje pa se je nadaljevalo:

»A tudi vi ne mislite, da ste bili prvi. Že daleč pred vami so slovenski fantje sodelovali v mirovni misiji na Sinaju!«

Zdaj so se vzravnale vrste in napele prsi možakarjev z obledelimi in rahlo od moljev načetimi modrimi baretkami na glavah ...

A hladne prhe še ni bilo konec:

»Vsekakor pa tudi vi niste bili prvi! Kot prve lahko štejemo edino 'Meksikajnarje', Slovence, ki so v 19. stoletju odšli na misijo pod vodstvom princa Maksimilijana v Mehiko!«

Rahlo zmedeni, predvsem pa zgrbljeni pod težo zgodovinskih dejstev smo se nekako tiho udeležili zakuske, ki je sledila.

Poročnik Drago Šebalj

Kako smo z 10. bataljonom gradili civilno-vojaške odnose

V desetih letih delovanja 10. bataljona Slovenske vojske je bilo v vojaškem žargonu napisanih veliko ocen, standardiziranih preizkusov, evalvacij, meritev pripravljenosti, usposobljenosti, kritik in pohval ter podeljenih nagrad in priznanj tej enoti, ki je imela za vojsko nenavadno usodo. Nastajala je na očeh javnosti. In z javnostjo je tudi nenehno vstopala v civilno-vojaško mreženje. Trdim, da se je o malokateri drugi enoti Slovenske vojske toliko pisalo kot prav o 10. bataljonu in to vse od kontroverznih časov njegovega nastanka, ko smo zaradi zvenečega imena tudi civilisti položili svoje laične predstave o varni domovini in obširni mednarodni dejavnosti v roke kopice vojakov. Pa saj nismo vedeli, kakšen je videti zaresni bataljon za mednarodno sodelovanje. Precej let smo mislili, da mora biti prav tak, kot je bil naš – majhen, gibljiv in uporaben za mednarodne vojaške vaje, prve mirovne operacije, kakšno pomoč ob naravnih nesrečah in celo za prvo večnacionalno enoto kopenske vojske (MLF), v katero je posojal svoje vojake. Za toliko nalog, se je zdelo, da mora biti tudi veliko vojakov.

S študenti obramboslovja smo pripadnike 10. bataljona obiskovali od tistih logaških dni dalje, vsako leto vsaj enkrat. Vselej so nam predstavili svoje vedno obširnejše dejavnosti, vseh vojakov pa nam nikoli niso pokazali. Nekaj jih je vedno bilo na misijah, veliko pa jih je – do tistega politikom tako zaželenega bataljona – v resnici še manjkalo. Lani, 16. decembra 2005, na mimohodu 1. brigade Slovenske vojske v Vojašnici Franca Rozmana - Staneta, smo s študenti nazadnje prvič videli vso enoto, ves bataljon. Popoln bataljon je bil končno doma. Študentje obramboslovja so opazili dve – za njihovo videnje – pomembni stvari. Za sodobne oborožitvene sisteme pri prof. Antonu Žabkarju vsako leto vsaka generacija izračunava ognjeno moč motoriziranega bataljona.

Decembra lani so študenti prvič dobili občutek, kakšna enota je tak bataljon. In opazili so, da praporščaki nosijo prapor z napisom 10. bataljon za mednarodno sodelovanje. Bataljon torej še vedno skrbi za vojaški spomin na svoje slavne začetne čase in prvo ime. To je verjetno ena prvih velikih tradicij, ki jih je v petnajstih letih svojega obstoja zgradila Slovenska vojska sama.

Za nas civiliste, čeprav vendarle posebno zainteresirano javnost, obramboslovce, je bil 10. bataljon tisti del Slovenske vojske, ob katerem smo skupaj gradili civilno-vojaške odnose. Enoto smo obiskovali ali pa vabili njene poveljnike na predavanja na Katedro za obramboslovje zato, ker smo želeli vsaki generaciji študentov pokazati eno od ključnih ustavnih in zakonskih nalog vojske – izvajanje nalog iz mednarodnih pogodb v okviru mirovnih operacij OZN, Nata ali EU. Pozneje, ko se je oblikovala 1. brigada Slovenske vojske, smo pridobivanje tega znanja prenesli nanjo. Prihod vojakov 10. bataljona na katedro je bil preizkusni kamen univerzitetnih pravil o vojaških uniformah. Vsako leto smo skrbno pisali prošnje rektorju in dekanom oziroma dekanjam, da bi napovedali uniformirani obisk. Univerzitetna pravila namreč določajo, da brez rektorjevega dovoljenja in poveljstva uniformirane osebe ne smejo vstopiti na univerzo. Seveda smo vselej dobili dovoljenje, s čimer smo vedno dosegli vsaj dvoje – univerzi smo dali vedeti, da spoštujemo vojaško prakso in izkušnje, ki so nam jih vojaki prinašali v naše šolske prostore, študentom obramboslovja pa smo omogočili, da so vojake dojeli kot profesionalce v uniformi, ki je sestavni simbolni del njihove prakse.

Od leta 1999 Slovenska vojska vsako leto pripravi vojaški tabor za obramboslovce, od leta 2006 tudi vojaško prakso. Obe obliki ocenjujemo kot ključni za seznanitev obramboslovcev z življenjem in delom v vojski, hkrati pa kot najprimernejši način vstopa študentov v vojaško realnost. Ideja za načrtnejše vojaško urjenje študentov je nastala ob pomoči 10. bataljona leta 1998. Mor-da v nekoliko neobičajnih okoliščinah – v okviru predmeta mirovne študije. Ko sem pri predavanjih prišla do problematike mirovnih operacij, je bilo teorije in podatkov veliko, predstave o praksi v mirovnih operacijah pa nisem imela. Pomagala

sta mi 10. bMS in diplomant obramboslovja Miha Škerbinc Barbo. Študentom je razložil nekaj osnovnih vojaških postopkov v operacijah za ohranjanje miru in jih povabil, da se za en dan prelevijo v vojake na mirovni misiji. Nekega sončnega majskega dne leta 1998 je tako skupina študentov četrtega letnika obramboslovja prvič po mnogih letih (na obramboslovju smo nehali vojaško urjenje študentov v letih 1992–1993) s puško v roki in v vojaški uniformi spoznava la skrivnosti dela na kontrolnih točkah (check point), ob navodilih vojakov pregledovala avtomobile, iskala skrito orožje ter za konec za nagrado zdrvela v valukih in hummerjih čez drn in strn poligona v Mostah. To je bilo doživetje. Profesori smo dojeli, da si študentje želijo vojaškega urjenja, in spoznali, da so v SV že vojaki, podčastniki in častniki, ki zmorejo urjenje tako zahtevne in enovite populacije – univerzitetno izobraženih fantov in deklet skupaj.

Civilno-vojaško sodelovanje z 10. bataljonom smo obramboslovci razvili še na področju raziskovalnega dela. Podiplomski študentje obramboslovja, ki so leta 2002 poslušali predmet sodobne teorije civilno-vojaških odnosov, so izdelali skupno raziskovalno nalogo, v kateri so izvedli 62 intervjujev z veterani z mirovnih operacij v SV; naši raziskovalci so bili večinoma iz 10. bataljona in 17. bataljona vojaške policije. Ta projekt je bil pilotska študija za kasnejše sistematično sociološko raziskovanje SV v mirovnih operacijah. Raziskovalci Obramboslovnega raziskovalnega centra smo namreč januarja 2003 pospremili v mirovno operacijo Sforja v BiH 1. četo 10. bataljona 1. brigade Slovenske vojske. To je bil prvi slovenski kontingent v večnacionalno bojno skupino (Multinational Battle Group) v Doboju. Z vojaki smo opravili anketiranje. Po štirih mesecih misije smo jih obiskali v vojaški bazi v Doboju, preživeli z njimi nekaj dni, okušali vonj portugalske ribje kuhinje ter jih znova anketirali. Na začetku julija 2003, ko so se vrnili z misije, smo bili spet med njimi z intervjuji in skupinskimi pogovori, novembra istega leta pa smo jim svoje ugotovitve še predstavili. Takrat smo imeli v Doboju že svojo drugo raziskovalno skupino, 2. četo 10. bataljona. Na enak način smo proučili sociološke značilnosti delovanja v mirovnih operacijah pri štirih kontingentih vojakov iz 10. bataljona, vzpored-

no z njimi pa smo opazovali kontingente vojaške policije v nalogah večnacionalne specializirane enote (Multinational Specialized Unit) iz 17. bataljona vojaške policije. Tako je 10. bataljon postal naša najnatančneje raziskana enota v SV, ki smo jo vključili tudi v najnovejše raziskovanje človeškega dejavnika v vojaškem sistemu. Ob vojaki in vojakinjah 10. bataljona smo se raziskovalci veliko naučili o delu v mirovni operaciji ter spoznali veliko vsakdanjih vojaških problemov in tudi lepih stvari. Hkrati so nas pripadniki opozorili na metodološko napako nenehnega anketiranja. Ker je bil 10. bataljon nešteto krat izpostavljen raznim zunanjim in tudi notranjim raziskavam (v njem je delalo manjše raziskave veliko zaposlenih v SV za potrebe svojih diplomskih in seminarjskih nalog za študij), so bili vojaki teh anketiranj naveličani in niso več skrbno izpolnjevali vprašalnikov. Čeprav so radi pomagali v vseh raziskavah, pa so vedno bolj opozarjali na dejstvo, da se kljub raziskavam njihovo stanje v enoti ne spreminja. Spoznali smo torej, da rezultati aplikativnih raziskav, četudi so bili predstavljeni strateškemu vrhu vojske, le počasi vplivajo na morebitne spremembe v praksi delovanja vojske. Zato smo vse bolj čutili, da je naša dolžnost strateškemu vrhu vojske ne le predstaviti rezultate raziskav, temveč pred njim tudi nastopiti v imenu številnih vojakov, ki so nam zaupali svoja spoznanja in izkušnje, pa so morda bili prevečkrat prezrti in neupoštevani. S tem smo sicer izstopili z območja nevtralnosti, za dosego katerega si mora prizadevati raziskovalec, toda velikokrat smo čutili, da je za vojake iz 10. bataljona treba narediti korak dlje od zgolj objektivnega raziskovalnega merjenja.

V pedagoškem, raziskovalnem in človeškem smislu smo obramboslovci 10. bataljonu 1. brigade Slovenske vojske hvaležni za vso pomoč, spoznanja in upanje, ki so jih delili z nami. Zavedamo se, da je bil prispevek te enote civilnemu okolju tako velik, da je izkazovanje hvaležnosti ob 10. obletnici bataljona daleč premajhna zahvala za vso dosedanjo podporo.

Spoštovani pripadniki in pripadnice 10. bataljona, sporočamo vam, da z veliko hvaležnostjo spremljamo vaše delo in dejavnosti, da vas podpiramo v pripravah na zahtevne naloge prihodnosti in da smo skupaj z vami prepričani, da boste spet PRVI. Bili ste prvi v mednarodnem sodelovanju, prvi v SV ste poslali enoto velikosti čete v mirovne operacije in prvi boste odšli na pot v mednarodno misijo kot bataljon. Naša največja želja in izziv je, da bi vas na tej poti lahko spremljali kot raziskovalci.

Prof. dr. Ljubica Jelušič, predstojnica Katedre za obramboslovje na Fakulteti za družbene vede Na Krasu, 1. maja 2006

10. bataljon vstopna in izstopna točka za vse pripadnike SV

Mag. Damirja Črnčca, ki je bil v letih 1999–2000 šest mesecev vodja petega slovenskega kontingenta na mirovni misiji Združenih narodov UNFICYP na Cipru, smo prosili, da za naše bralce obudi spomine na čase, ko je sodeloval s pripadniki bataljona.

V veliko osebno zadovoljstvo in čast si štejem, da imam ob deseti obletnici 10. MOTB možnost zapisati teh nekaj vrstic in se v njih spomniti časa, ko sem ga na svoji poklicni poti prebil v 10. bataljonu za mednarodno sodelovanje.

Slovenska vojska je že šest let po osamosvojitvi Republike Slovenije začela pridobivati izkušnje s področja ohranjanja miru na klasični misiji po šestem poglavju ustavne listine Združenih narodov. Mirovno poslanstvo Slovenske vojske ni bilo omejeno zgolj na izvajanje nalog v okviru misije, temveč je imelo tudi širši pomen, saj so te dejavnosti prispevale predvsem h kreitvi njenega ugleda ter prepoznavnosti v svetu tako nje kot tudi Slovenije.

Glavna skrb modrih čelad, katerih sestavni del smo bili pripadniki Slovenske vojske, je bila namenjena spoštovanju premirja na razmejivni črti, na kateri je še vedno prihajalo do občasnih kršitev, nedovoljenih prehodov v cono razmejivne in prepovedanih streljanj, ki so jih mirovne sile pozorno spremljale, nadzorovale ter nanje opozarjale odgovorne na obeh straneh razmejivne črte. To je bila klasična operacija za ohranjanje miru, ki je predvidevala uporabo oborožene sile le v samoobrambi.

Enakopravno sodelovanje pripadnikov Slovenske

vojske v avstrijsko-madžarsko-slovenskem bataljonu (UNAHSB) pri vzdrževanju miru daleč od doma je predstavljalo v danem trenutku velik izziv za pripadnike Slovenske vojske in možnost pridobivanja neprecenljivih izkušenj s področja vojaških veščin, dela v mednarodnem okolju ter življenja na območju, kjer še vedno niso zaceljene rane konflikta, starega nekaj desetletij.

Naša enota je skrbela za nadzor in ohranjanje miru na 20-kilometrnem območju razmejivne črte na vzhodnem delu otoka, kjer je bilo deset opazovalnih točk. Dodatno smo Slovenci zasedali odgovorne dolžnosti v okviru čete, mešanega bataljona UNAHSB in poveljstva UNFICYP. Temeljne naloge so bile patroliranje, opazovanje na območju odgovornosti, poročanje o dogajanju in opozarjanje na morebitne kršitve.

S ponosom se spominjam kraja na Cipru, ki je nosil ime slovenskega nacionalnega ponosa, Triglav. To ime je bilo poneseno v svet tudi v okviru Združenih narodov, saj se je tako imenoval bazni tabor Slovenske vojske na točki 139, kjer je bilo nastanjeno poveljstvo slovenskega voda. S posebno nostalgijo se spominjam pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske, ki so vložili v ureditev prostorov in okolice zelo veliko ur dela v prostem času. Camp Triglav je bil kraj slovenske gostoljubnosti, in to ne samo za vse pripadnike misije UNFICYP, temveč tudi za vse, ki so si želeli na kraju ogledati vsakodnevni utrip pri izvajanju nalog na misiji.

Ne nazadnje so to potrdili tudi gostje, civilni in vojaški predstavniki UNFICYP, drugih kontingentov ter seveda najvišji predstavniki Ministrstva za obrambo, ki so se v Campu Triglav udeležili slovesnosti decembra 1999. Enota Slovenske vojske na Cipru je postala prva enota, ki je za kakovostno opravljeno, požrtvovalno in profesionalno delo na misiji dobila bojni prapor. V tistem času je bila to z 29 pripadniki največja enota Slovenske vojske, ki je opravljala svoje naloge v tujini.

Ob vsem zapisanem je treba še dodati, da je bila enota, ki je v Sloveniji v imenu Slovenske vojske orala ledino delovanja v mirovni operaciji, prav 10. bataljon za mednarodno sodelovanje. Ta je bil vrsto let vstopna in izstopna točka za vse pripadnike Slovenske vojske, ki so odhajali na mirovne misije v tujino. Pripadnice in pripadniki 10. MOTB so lahko upravičeno ponosni na deseto obletnico ter svojo zgodovinsko vlogo, ki so jo opravili. In to naj ne bo nikoli pozabljen.

Naši nekdanji sodelavci

Vesna Adamič, Edvin Ajdarović, Marjan Andrej, Sandi Andrejčič, Gorazd Aplinc Jamšek, Bojan Arhar, Aljoša Arl, Emir Arnautović, Jure Arnež, Roman Avguštin, Aleš Ažman, Andreja Babosek, Sonja Bajec, David Bakan, Peter Balta, Igor Banič, Andrej Bastl, Boštjan Baš, Franci Baškovec, Borut Bauman, Matej Bausovac, Boštjan Bavdek, Toni Baznik, Matjaž Bedrač, Darko Begič, Igor Begič, Aleš Belak, Marko Belinc, Joško Benetek, Marko Bengesz, Andrej Bergant, Zvonko Anton Berglez, Aleš Berk, Franci Berlan, Anton Bertole, Dušan Bevc, Tomaž Bizjak, Valter Bizjak, Sandi Blatnik, Jure Bogadi, Anže Bogataj, Florijan Bombek, Barbara Borjančič, Josip Bostič, Robert Boštjančič, Dobran Božič, Katja Božič, Robert Božič, Robert Bračič, Irena Bradač, Janez Brancelj, Andrej Bratož, Samo Brenčič, Andreja Breskvar, Matej Breznik, Marjeta Brežnik, Aleš Brili, Nataša Brili, Igor Brinar, Franc Bukovšek, Simon Burgar, Andrej Butala, David Cafuta, Gordana Ceder, Viljem Cej, Simon Cerk, Gregor Cesar, Matjaž Cimerman, Aleksander Cizelj, Stanislav Conta, Miro Crljenica, Avgust Cvelbar, Boštjan Cvetko, Marjan Čančala, Matjaž Čavničar, Peter Čavničar, Petra Čebular, David Čekada, Aleš Čelan, Boris Čelofiga, Slaviša Čerina, Branko Češarek, Jože Čop, Marjan Čop, Andreja Črešnik, Franci Črešnovar, Štefan Čuka, Simon Danč, Aleš Debeljak, Sandi Delač, Miran Dernikovič, Štefan Dernulc, Gabriela Viktorija Dežman, Branko Dolenc, Gregor Dolenc, Mojca Doliška, Boštjan Dominc, Damjan Dragar, Klavdija Drobinc, Daniel Đukić, Tadej Emeršič, Gregor Eržen, Rok Eržen, Tone Fajdiga, Damjan Fartek, Dejan Fartelj, Tilen Feldin, Aleksander Ferk, Marjan Ferlin, Petra Fikfak Franjko, Borut Finc, Vili Flis, Albin Florjančič, Bojan Forte, Aleš Franjko, Sergej Frank, Jožef Funa, Ivan Furman, Borut Fužir, Tomaž Gabrijan, Borut Gajšt, Carmen Galof, Tomislav Galof, Milena Galuf, Aleš Ganc, Danilo Ganc, Igor Gaube, Aleš Gavez, Robert Glavaš, Simon Glušič, Jure Golec, Primož Gorjup, Tanja Grabner, Dejan Grabrovec, Ivica Gradišar, Janez Gričar, Tomaž Gril, Borut Habjanič, Tomaž Harle, Boško Haupt, Matjaž Henigman, Sašo Hlušička, Bojan Hočevar, Franc Hočevar, Peter Hodnik, Damjan Holc, Simon Holc, Dušan Horvat, Sabina Hribernik, Peter Hriberšek, Matjaž Hvasti, Gregorij Hvastja, Matjaž Irgl, Miha Ivančič, Aleš Ivančič Plevnik, Tomaž Jager, Peter Jaklič, Dušan Jamnik, Mitja Jamnik, Anton Janežič, Gregor Jazbec, Simon Jelen, Dušan Jelenko, Slava Jenko, Boštjan Jerebič, David Jeseničnik, Sebastjan Jeseničnik, Mitja Ješelnik, Goran Jovanović, Sebastjan Jug, Roman Jurak, Srečko Jurečič,

Poveljstvo 10.
MOTB v pohodu na
Mladiko, junij 2002.

Branko Jurič, Romana Jurkovič, Matija Juteršek, Aleš Kacjan, Darja Kadivec, Andrej Kaker, Boštjan Kanceljak, Martin Kandžić, Matej Kapelj, Vinka Kapulica, Danijel Kapun, Katja Kavčič, Matej Keršič, Dušan Ketiš, Damijan Kirbiš, Jernej Kirn, Jože Kladnik, Robert Klančar, Damjan Klemenc, Uroš Klinc, Mirko Klobučar, Janže Klun, Robert Knep, Nataša Kocbek, Marjetka Kocijančič, Aleš Kocman, Matej Kocmur, Robert Kočar, Blanka Kočevar, Lea Kodermac, Tomaž Kodrič, Igor Kokalj, Bojan Kolednik, Boštjan Kolenc, Aljoša Komljenovič, Anton Kopač, Robert Kordiš, Dominik Koren, Jani Koren, Matej Koron, Roki Korošec, Boštjan Kos, Gorazd Košar, Andrej Koščak, Bernard Koščak, Anita Košiček, Marko Kotar, Nina Kotar, Jasmina Kotnik, Aleš Kovač, Karmen Kovač, Matjaž Kovač, Rajko Kovač, Stanko Kovač, Tomaž Kovač, Urban Kovač, Kristijan Kovačič, Nikola Kovačič, Peter Kovačič, Urban Kovačič, Goran Kozole, Aleksander Kožar, Helena Kračun, Boris Krajnc, Marjan Kralj, Igor Krašna, Robert Krel, Zoran Kreševič, Miran Krizmanič, Klemen Križnar, Davorin Krmeč, Damijan Kromar, Boštjan Krošelj, Tonči Krumpak, Marko Kruška, Ksenja Krže, Grega Kržič, Dušan Kunaver, Roman Kure, Marjan Kužnik, Aleksander Kvartič, Primož Laci, Boštjan Lackovič, Dominik Ladič, Milan Lah, Samo Lah, Zoran Lamot, Goran Lapanja, Gregor Laznik, Bojan Legat, Blaž Lenček, Luka Leskovar, Martin Leskovar, Goran Leskovšek, Gregor Likar, Nina Lindič, Ivan Lipovac, Andraž Lipovšek, Sebastjan Lipovšek, Anuška Lisec, Izток Logar, Andrej Lomšek, Luka Lorberg, Matjaž Lorenčič, Marko Lovrečič, Andrej Ložar, Đuro Lukačević, Goran Lukić, Roman Lunder, Bojan Lunežnik, Aleš Luznar, Matejka Madjar, Peter Maglica, Janko

Majcen, Andreja Majer, Marko Maljevac, Božidar Malneršič, Goran Marčić, David Marinič, Mile Marinkovič, Darko Markovič, Gregor Markovič, Brigita Marušič, Lea Mašič, Tomaž Matejka, Dario Matkovič, Anita Mauhar, Ciril Maver, Milan Mavsar, Bojan Medic, Martin Medved, Damjan Merlak, Andrej Mestek, Mirko Mežan, Matic Mežek, Samo Mihačič, Igor Mihelič, Tomaž Mihelič, Renato Miholič, Andrej Mikelj, Franc Miklič, Tomas Mikola, Mitja Milek, Stanislav Milošič, Stanislav Mislovič, Stanislav Mislovič, Davor Miškovič, Mitja Mitkovič, Tomaž Mlakar, Bojan Mlinar, Dimitrij Modic, Robert Modic, Sašo Modic, Vijay Anand Mohan, Denis Mohorič, Primož Moškon, Kristijan Možina, Rok Mraz, Ernest Murn, David Mustar, Rajko Mužič, Drago Navršnik, Gregor Nemeč, Aleš Nose, Janez Novak, Kristjan Novak, Matevž Novak, Miha Oberstar, Peter Očepček, Aleš Ogrinc, Anton Orač, Franci Oražem, Matej Ornik, Marjan Oset, Nataša Ostojič, Zvonko Pahič, Tatjana Pangerc, Feliks Papež, Aleksander Papotnik, Leon Paradiž, Robert Pavlin, Tanja Pečnik, Marino Perich, Aleš Perko, Uroš Perovič, Rado Peršak, Matjaž Pertinač, Matjaž Pešelj, Mateja Petač, Peter Petač, Aleš Petek, Martin Petek, Tadej Petrič, Tanja Petrič, Andrej Pezdir, Andrej Pisarevič, Jože Plahuta, Miha Planko, Andrej Plantan, Rok Pleštenjak, Janez Podgoršek, Peter Podgoršek, Silviya Podhraški, Marko Podlipnik, Sebastjan Pogačnik, Marko Poje, Danijel Polajner, Žiga Polenčič, Gregor Poljanec, Miro Poljanec, Igor Poljanšek, Andrej Poročnik, Silvo Počočar, Boštjan Povše, Mojca Požgaj, Simon Praprotnik, Igor Praznik, Matej Praznik, Milan Predovnik, Igor Prelog, Simon Presekar, Jana Primčič, Uroš Primon, Jurij Primšar, Dušan Pšeničnik, Primož Pšeničnik, Sebastjan Ptičar, Miha

Puc, Denis Pungarčar, Tilen Pungerčar, Boštjan Pust, Mišo Radaković, Milan Radosavac, Robert Rajšter, Srebrenko Raković, Hazim Ramić, Anton Rampre, Blaž Ramšak, Marjan Razlag, Tomaž Ražman, David Rihtarič, Majda Rihter, Štefan Robič, Srečko Robida, Andrej Robnik, Domen Robnik, Brigita Rodošek, Franci Rogina, Sandi Rojc, Aljoša Rozman, Jure Rozman, Oskar Rozman, Peter Rozman, Renato Saviozzi, Peter Selan, Dejan Seme, Martin Senica, Anton Sevšek, Dimitrij Sezun, Alen Simonič, Danijel Simonič, Helena Skok, Tomaž Skok, Matjaž Slak, Igor Slana, Tomaž Slanc, Ažbe Slapar, Franjo Slaviček, Damijan Slekovec, Damjan Slivečka, Viktor Sluga, Adnan Spahalič, Benjamin Stajanko, Franc Borut Stajanko, Bojan Starman, Darja Stijelja, Jaka Stojanovič, Stojan Stojanovič, Vesna Strah, Boštjan Stramsak, Matej Strgar, Alojz Sumer, Damjan Sušec, Jože Svržnjak, Drago Šebalji, Gorazd Šenveter, Samo Šepič, Jaka Šerbec, Cvetka Šeško, Aljoša Milan Šibelja, Sebastian Šibilja, Manuel Šiker, Robert Šinkec, Nataša Šiško, Borut Škoda, Jakec Škraba, Janez Šmid, Matjaž Šmiglj, Boštjan Šorn, Klemen Šošarič, Gorazd Šraj, Aleš Šrenk, David Šretl, Jurij Šribar, Rok Štrtak, Boštjan Štumberger, Boštjan Šturm, Tomaž Šuštar, Jure Švajger, Andrej Šveigl, Tomaž Šveigl, Vitomir Tepeš, Tomaž Teran, Barbara Teskač, Rok Tomažin, Elizabeta Tome, Igor Tomše, Milan Tomše, Damijan Tomšič, Valter Tomšič, Vesna Toplak, Vito Tratnik, Marko Truzzardi, Blaž Turk, Milivoj Turkovič, Andrej Ulepič, Boštjan Unterlehner, Matjaž Urek, Aleš Urh, Robert Urih, Damjan Uršnik, Andrej Uštar, Mateja Vadnjaj, Urban Valant, Tomaž Varga, Ines Vatovec, Slavko Veler, Rok Verdel, Danijel Verdinec, Aleš Verdnik, Robert Veršovnik, David Vervega, Matej Vesenjaj, Jasmina Vidensek, Marjan Videtič, Peter Vidonja, Aleksander Viher, Iztok Virjent, Iztok Vizjak, Albin Voda, Martin Voga, Sebastijan Vojsk, Bernarda Volčanjk Perčič, Andrej Volčič, Jakob Vrhovnik, Daniel Vrtačnik, Natalija Vtič, Jože Zagernik, Zmago Zagorc, Peter Zakrajšek, Darko Zalar, Aljoša Zalokar, Damir Zalokar, Anton Zavodnik, Andrej Zavrl, Patrick Zec, Miha Zidarič, Gregor Zonta, Tomaž Zorjan, Tomaž Zorko, Tanja Zrinski, Vojko Zuanič, Peter Zver, Daniel Žabota, Damijan Žafran, Andrej Žagar, David Žagar, Jani Žagar, Marko Žalec, Toni Žarn, Boštjan Žel, Gregor Žlebir, Zlatko Žmavc, Dejan Žnidarič, Mihael Žnidarič, Bojan Žuber, Boris Žunko, Darko Županič, Roman Župevc, Daniel Žuran, Miloš Žvegljč,

Tukaj!!!

Praznovanje dneva SV 1998 je potekalo v Vojašnici Kranj. 10. bMS je sodeloval s predstavivjo svojih dotedanjih mednarodnih dejavnosti v Albaniji in na Cipru. V ta namen je bil med pripravami postavljen tabor, v kakršnem je bivala enota, ki je kot prva enota SV leta 1997 sodelovala v mirovni misiji Sun Rise v Albaniji. Med ambulantnim šotorom, agregati, jedilnico in celo varovalnim zidom, sestavljenim iz vreč peska, se je znašel tudi manjši kozolec, ki ga je enota med bivanjem na misiji postavila kot simbol slovenstva.

Drugi objekt je prikazoval opazovalno postajo, ki so jo postavili pripadniki, ki so se pravkar vrnili z mirovne misije UNFICYP na Cipru. Elementi opazovalne postaje so bili: opazovalni stolp, zaklonilniki iz vreč peska, bodeča žica, dvizne »rampe« za vhod in izhod ter manjši šotor kot nastanitveni objekt.

Ko je bilo po dveh dnevih mukotrnega dela vse postavljeno, je poveljujoči zbral obe moštvi in jim predstavil idejo poteka predstavitve:

»Vodja kontingenta bo na tribuni predstavil aktivnosti posamezne enote. Ko bo prišel do elementov tabora in bo na primer prebral kozolec, bo za to določeni pripadnik, ki bo seveda stal ob kozolcu, dvakrat visoko nad glavo dvignil v obeh rokah držačo avtomatsko puško in na ves glas zakričal: TUKAJ!!!«.

Ob predstavitvi ideje so se obema moštvoma, poleg velikih vprašajev nad glavami, na obratih začrtale boleče poteze skrbi. Nato so sledili manjši poskusi ugovora vesti:

»Toda gospod poveljnik, na opazovalni postaji nimamo zadosti pripadnikov za prikaz vseh elementov!?!«

»Ne komplicirajte. Ti boš zaklonilnik in vhod, ti boš drugi zaklonilnik in izhod, ti agregat in bodeča žica, ti boš opazovalni stolp, ti pa nastanitveni objekt. Še preveč vas je!«

Na vajah, ki so sledile, sta nekako najmanj zagnanosti pokazala nastanitveni objekt opazovalne postaje in kozolec iz sosednjega moštva.

Poveljujoči, ki je vajo skrbno nadziral, je ob očitnem pomanjkanju navdušenja skočil na dvestolitrski sod z oznako UN in zakričal:

»Poslušaj, ti nastanitveni objekt! Ne dviguj tako mlahavo te puške in ko zakričiš TUKAJ, hočem, da ti žile izstopijo na vratu!«

Navkljub v vseh situacijah znani strumni drži pripadnikov 10. bMS se na prireditvi žile niso najbolje videle, se je pa takratni predsednik države Milan Kučan z drugimi obiskovalci od srca nasmejal »kozolcu« in »nastanitvenemu objektu«.

Poročnik Drago Šebalji

Bilten 10. bataljona

Naslov uredništva: poveljstvo 10. MOTB, Slovenska vojska, Vojašnica Franca Rozmana - Staneta, Leskoškova 7, 1000 Ljubljana, telefon: + 386 1/585 63 67, faks: + 386 1/585 63 60, elektronska pošta: 1br@mors.si. **Odgovorni urednik:** podpolkovnik Miha Škerbinc Barbo, **glavna urednica:** poročnica Mateja Vadnjaj, **uredniški odbor:** poročnik Drago Šebalji, štabni vodnik Tomaž Mihelič, štabni vodnici Nataša Šiško in Elizabeta Tome, višji vodnik Branko Češarek, višji vodnik Igor Slana, **številkou uredili:** poročnica Mateja Vadnjaj, poročnica Nina Kovač, štabni vodnik Radoš Melink, vodnik Milivoj Turkovič, vojakinja Margerita Emeršič, **fotografije:** nepodpisane fotografije so iz arhiva 10. MOTB, **fotografija na naslovnici:** Bruno Toič, **lektoriranje:** Nuša Mastnak, **priprava in tisk:** Schwarz, d. o. o., **naklada:** 8400 izvodov.

Publikacija je izšla v okviru izredne številke revije Slovenska vojska.

1996

10. IBMS